

UNIVERSITAT
ROVIRA I VIRGILI

Facultat de Ciències de l'Educació i Psicologia Campus Sescelades,
Tarragona

DISSENY I AVALUACIÓ
D'ACTIVITATS GAMIFICADES AMB
PERSPECTIVA DE GÈNERE PER A LA
LITERATURA CATALANA EN CICLE
SUPERIOR D'EDUCACIÓ PRIMÀRIA

Treball fi de grau

Autor/a: Juan Manuel Arjona Aguilar

Tutor/a: Judith Balanyà Rebollo

Data de lliurament: 31/05/2023

Grau: Educació Primària

AGRAÏMENTS

Aquest treball no hauria estat possible sense el suport i la col·laboració de moltes persones a qui vull expressar el meu agraïment.

En primer lloc, vull agrair a la meva tutora del Treball de Fi de Grau, la Judith Balanyà, per la seva guia i consells al llarg de tot el procés. La seva experiència i els seus coneixements han estat clau per a la realització d'aquest treball.

En segon lloc, vull agrair a les expertes que han compartit els seus coneixements a través de les entrevistes. També vull donar les gràcies a la Carme i a la Núria per haver-me permès testejar i avaluar el meu recurs webs amb l'alumnat amb qui vaig poder treballar com a practicant.

En tercer lloc, vull dedicar un agraïment als meus companys i a les meves companyes de classe. Especialment, als amics i a les amigues que m'han donat companyonia i hem compartit bons moments al llarg d'aquests anys d'estudi.

Finalment, vull agrair a la meva família per la seva comprensió i suport incondicional. Sense vosaltres, aquest treball no hauria estat possible.

A tots vosaltres, gràcies.

Resum

L'aprenentatge de la literatura catalana en l'educació primària hauria de ser un punt fonamental per preservar el model d'escola catalana. L'ODS 4 estableix que les escoles han d'oferir una educació de qualitat per superar reptes socials, com la prevenció de la violència a través del feminisme. Tal com marca el currículum d'Educació Bàsica (2022), l'estudi de la literatura és el punt de partida per a la reflexió sobre actituds relacionades amb la ciutadania global, la interculturalitat o la prevenció de la violència. És possible crear un recurs amb perspectiva de gènere efectiu i atractiu per a l'alumnat de Cicle Superior d'Educació Primària en l'estudi d'una obra catalana?

Per tal de respondre a la pregunta, es fixa l'objectiu de crear un recurs amb deu activitats interactives gamificades que estiguin dissenyades amb perspectiva de gènere i motivin a l'alumnat de Cicle Superior. En aquesta fita, s'afegeixen els ODS 5 (assolir la igualtat entre els gèneres) i 10 (reduir les desigualtats en els països).

A l'hora de donar resposta a la necessitat de dissenyar unes activitats creades des d'una perspectiva feminista, s'ha escollit com eix central l'estudi de "La plaça del Diamant" de Mercè Rodoreda. S'ha entrevistat a tres expertes en matèria de gènere i literatura catalana per recollir informació qualitativa abans de preparar el recurs web. Aquestes entrevistes han proporcionat una base sòlida de coneixement per assegurar que les activitats dissenyades estiguin ben fonamentades tant des del punt de vista literari com de la igualtat de gènere.

Un cop creat, abans d'implementar-lo a l'aula, la proposta s'ha validat a dues tutores amb anys d'experiència en el món educatiu perquè valorin aspectes com l'accessibilitat, l'estètica i el contingut de deu activitats.

Els jocs de la pàgina web han estat testeats durant quatre sessions a dues aules de 5è de primària d'una escola pública. La valoració posterior a cada sessió de les activitats confirma un nivell alt de satisfacció entre les nenes i els nens. Les activitats han estat percebudes com a interessants i divertides, i han fomentat una reflexió crítica sobre la igualtat de gènere i altres temes socials i històrics importants.

Aquest projecte demostra que és possible crear recursos educatius que no només compleixen amb els objectius acadèmics sinó que també promouen valors essencials per a la convivència i el desenvolupament personal de l'alumnat.

Paraules clau: educació primària, literatura catalana, perspectiva de gènere, gamificació.

Resumen

El aprendizaje de la literatura catalana en la educación primaria debería ser un punto fundamental para preservar el modelo de escuela catalana. El ODS 4 establece que las escuelas deben ofrecer una educación de calidad para superar retos sociales, como la prevención de la violencia a través del feminismo. Tal como marca el currículum de Educación Básica (2022), el estudio de la literatura es el punto de partida para la reflexión sobre actitudes relacionadas con la ciudadanía global, la interculturalidad o la prevención de la violencia. ¿Es posible crear un recurso con perspectiva de género efectivo y atractivo para el alumnado de Ciclo Superior de Educación Primaria en el estudio de una obra catalana?

Para responder a esta pregunta, se fija el objetivo de crear un recurso con diez actividades interactivas gamificadas que estén diseñadas con perspectiva de género y motiven al alumnado de Ciclo Superior. En esta meta, se añaden los ODS 5 (lograr la igualdad de género) y 10 (reducir las desigualdades en los países).

Para dar respuesta a la necesidad de diseñar actividades creadas desde una perspectiva feminista, se ha escogido como eje central el estudio de "La plaza del Diamante" de Mercè Rodoreda. Se ha entrevistado a tres expertas en materia de género y literatura catalana para recoger información cualitativa antes de preparar el recurso web. Estas entrevistas han proporcionado una base sólida de conocimiento para asegurar que las actividades diseñadas estén bien fundamentadas tanto desde el punto de vista literario como de la igualdad de género.

Una vez creado, antes de implementarlo en el aula, la propuesta se ha validado con dos tutoras con años de experiencia en el mundo educativo para que valoren aspectos como la accesibilidad, la estética y el contenido de las diez actividades.

Los juegos de la página web han sido testeados durante cuatro sesiones en dos aulas de 5º de primaria de una escuela pública. La valoración posterior a cada sesión de las actividades confirma un nivel alto de satisfacción entre las niñas y los niños. Las actividades han sido percibidas como interesantes y divertidas, y han fomentado una reflexión crítica sobre la igualdad de género y otros temas sociales e históricos importantes.

Este proyecto demuestra que es posible crear recursos educativos que no solo cumplen con los objetivos académicos, sino que también promueven valores esenciales para la convivencia y el desarrollo personal del alumnado.

Palabras clave: educación primaria, literatura catalana, perspectiva de género, gamificación.

Abstract

The learning of Catalan literature in elementary school should be a fundamental point to preserve the Catalan school model. SDG 4 establishes that schools must offer quality education to overcome social challenges, such as preventing violence through feminism. As stated in the Basic Education curriculum (2022), the study of literature is the starting point for reflection on attitudes related to global citizenship, interculturality, and the prevention of violence. Is it possible to create an effective and attractive resource with a gender perspective for upper primary school students in the study of a Catalan literary work?

To answer this question, the objective is to create a resource with ten interactive gamified activities designed with a gender perspective to motivate upper primary school students. In this goal, SDGs 5 (achieving gender equality) and 10 (reducing inequalities in countries) are included.

To address the need to design activities from a feminist perspective, the study of “La plaça del Diamant” by Mercè Rodoreda was chosen as the central theme. Three experts in gender and Catalan literature were interviewed to gather qualitative information before preparing the web resource. These interviews provided a solid knowledge base to ensure that the designed activities are well-founded both from a literary and gender equality perspective.

Once created, before implementing it in the classroom, the proposal was validated by two tutors with years of experience in the educational field to evaluate aspects such as accessibility, aesthetics, and the content of the ten activities.

The games on the website were tested over four sessions in two fifth-grade classrooms of a public school. The evaluation after each session of the activities confirmed a high level of satisfaction among the girls and boys. The activities were perceived as interesting and fun, and they encouraged critical reflection on gender equality and other important social and historical issues.

This project demonstrates that it is possible to create educational resources that not only meet academic objectives but also promote essential values for coexistence and personal development of students.

Keywords: elementary school, Catalan literature, gender perspective, gamification.

Índex

1- INTRODUCCIÓ	4
2- MARC TEÒRIC	6
3- OBJECTIUS	37
4- DISSENY DE LA RECERCA	38
4.1 ENFOCAMENT METODOLÒGIC	38
4.2 INSTRUMENTS.....	39
4.3 CONTEXT	40
4.4. PLANIFICACIÓ DE LA RECOLLIDA DE DADES	41
4.5 VALIDACIÓ DE L'INSTRUMENT I LA METODOLOGIA (TROBAR RUBRIQUES QUE JA EXISTEIXEN I QUE ESTAN VALIDADES).....	43
5- DESENVOLUPAMENT	45
6- ANÀLISI	51
6.1 INSTRUMENTS D'ANÀLISI.....	51
6.2 ANÀLISI DE LES DADES	52
7- CONCLUSIONS	64
8- BIBLIOGRAFIA	72
9. ÍNDEX DE GRÀFICS	79
10. ÍNDEX DE FIGURES	79
11. ÍNDEX DE TAULES	80
12.ANNEXOS	82

1- INTRODUCCIÓ

Aquest treball de fi de grau se centra en una pregunta clau en l'àmbit educatiu: com podem fer que l'ensenyament de la literatura catalana a Cicle Superior de Primària sigui més atractiu i efectiu?

Segons el currículum d'Educació Bàsica (2022), la competència específica 8 de l'àrea de Llengua Catalana i literatura tracta els aprenentatges que l'alumnat ha d'adquirir per a ser competent en l'àmbit literari. Tot i que la base competencial és la mateixa ("llegir, interpretar i analitzar obres o fragments literaris"), el nivell de profunditat és diferent en les etapes de Cicle Superior de primària i 1r i 2n d'ESO.

D'una banda, en finalitzar la primària, els nens i les nenes de 6è han de fer aquest procés de forma progressiva i autònoma per a reconèixer la literatura (adaptada) de diferents gèneres com una font de plaer, coneixement i inspiració per a la creació de textos.

D'altra banda, un cop acabat el segon curs de Secundària, l'alumnat de 2n ha de saber utilitzar metallenguatge literari per a valorar qualsevol obra literària. Els objectius principals en aquesta etapa son crear un mapa cultural, eixamplar el gaudi de la literatura i crear textos literaris.

Tornant a l'inici, per a crear un recurs que resulti atractiu i efectiu per a l'alumnat, he escollit gamificar una obra literària catalana. La hipòtesi principal de la investigació és que, mitjançant l'aplicació d'una eina web interactiva, es pot generar interès i curiositat en l'alumnat en l'aprenentatge de continguts d'un llibre clàssic de literatura catalana. Diversos estudis afirmen que la implementació de tècniques ludificades a l'aula augmenten la motivació i l'èxit en la consecució de les tasques (Deterding et al., 2011; Stott i Neustaedter, 2017; García et al., 2019; Castillo et al. 2022; Jiménez et al., 2023).

L'obra escollida per a treballar amb nens i nenes de Cicle Superior és "La plaça del Diamant" de Mercè Rodoreda. És una obra catalana reconeguda a nivell nacional i internacional pel seu impacte cultural i social, l'estil narratiu de l'escriptora i l'exploració profunda dels personatges que hi participen en la història.

Els motius pels quals he decidit enfocar aquest treball en la novel·la de Rodoreda es basa en els següents punts:

1. Introducció a l'alumnat d'una obra clàssica de la literatura catalana que, probablement, hauran de treballar en etapes posteriors (per exemple, a l'ESO o a Batxillerat).
2. Exploració de temes universals (amor, guerra, identitat personal, trets culturals...) des d'una perspectiva de gènere.
3. Seguiment dels Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) de les Nacions Unides.

El primer punt és clau per a resoldre l'esmentat salt de dificultat que suposa l'estudi de la literatura entre les diferents etapes educatives: primària, secundària i educació superior. Si els/les joves de Secundària ja ha afrontat prèviament a Primària l'estudi d'aquesta novel·la, tindrà nocions sobre els aspectes més rellevants i bàsics per a l'assoliment efectiu de l'aprenentatge d'aquesta àrea.

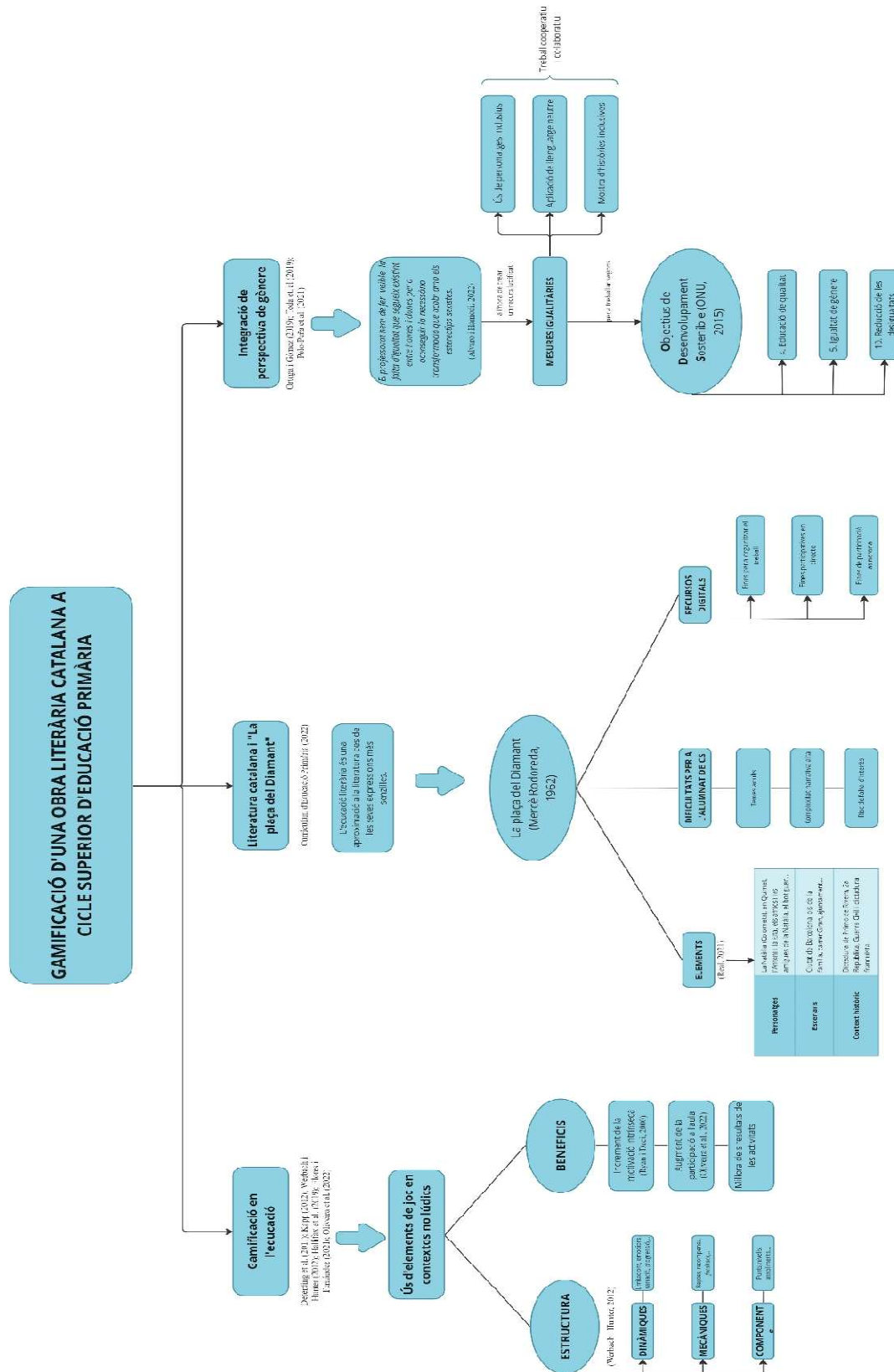
En segon lloc, la implementació de la perspectiva de gènere al tractament de temàtiques universals que apareixen a la novel·la té l'objectiu d'assenyalar i rebutjar les desigualtats i discriminacions sexistes. En afegit, els docents hem de ser transmissors de valors a les futures generacions per a transformar la societat desigual en una societat equitativa lliure d'estereotips de gènere.

Per últim, pel que fa al tercer punt, i relacionat amb el segon punt, les activitats que es proposen van en línia dels Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) marcats per la Organització de les Nacions Unides. Concretament, els objectius relacionats amb aquest treball de fi de grau són:

- Objectiu 4: garantir una educació inclusiva, equitativa y de qualitat i promoure oportunitats d'aprenentatge durante tota la vida per a tots.
- Objectiu 5: assolir la igualtat entre els gèneres i apoderar a totes les dones i les nenes.
- Objectiu 10: reducció de les desigualtats en i entre els països.

2- MARC TEÒRIC

En aquest apartat es pot observar un esquema d'aquest marc teòric, és a dir, l'estat de l'art que s'ha desenvolupat i la recerca i realització del marc conceptual.

2.1 Gamificació en l'Educació: Introducció i principis

2.1.1 Definició de gamificació educativa

El mot *gamificació* (o ludificació) és un anglicisme de l'anglès (*gamification*) on l'arrel de la paraula és *game* (*joc* en català). En el món educatiu, és un terme que s'utilitza per definir a les tècniques que incorporen mecanismes de joc en contextos no lúdics (Lorenzo-Benítez et al., 2024). Al llarg dels anys, diferents autors han aportat una definició de la paraula.

Deterding et al. (2011) defineixen el terme com «the use of game design elements in non-game contexts» (p. 10), això és, l'ús d'elements de jocs en contextos no lúdics. Ampliant aquesta definició, segons Hallifax et al. (2019), gamificar en entorns educatius és utilitzar elements de joc en situacions no lúdiques per augmentar el rendiment, la motivació i la interacció amb els aprenents. Posa èmfasi en la gamificació adaptativa: els recursos gamificats han d'estar adaptats als usuaris. Conjugant aquests dos conceptes, es proporciona una millor experiència d'aprenentatge.

És important tenir en compte que la gamificació no és un joc (García Magro et al., 2019). Tanmateix, la utilització d'elements característics dels jocs donen motivació als aprenents, ja que converteixen les tasques estressants i avorrides en activitats creatives i que generen interès. En afegit, la curiositat es considera un gran motivador de l'aprenentatge i, en un projecte gamificat, ha d'estar present abans i durant la proposta que es desenvolupi (Navarro & Pérez, 2024).

La gamificació consisteix en fer ús d'elements que, normalment, formen part dels jocs i aplicar-los en el món de l'educació per millorar l'experiència d'aprenentatge, promovent la motivació i l'atenció de l'alumet. En resum, consisteix en introduir mecàniques i dinàmiques de joc a l'aula (Martínez-Hita i Miralles, 2020).

Els estudiants actuals han nascut a l'era d'Internet i les metodologies que s'utilitzen han d'adaptar-se a aquesta realitat. Els dispositius i aplicacions mòbils, cada vegada més potents i versàtils, han de considerar-se eines vàlides d'aprenentatge. En afegit, els docents han d'executar competències digitals i pedagògiques per a aplicar estratègies que augmentin el grau d'interacció de l'alumnat (Castillo et al., 2022; Rúa Sanchez, 2023).

Així doncs, gamificar és utilitzar les mecàniques i els elements dels jocs en un context educatiu per millorar la motivació i l'interès de l'alumnat i, per tant, els resultats acadèmics.

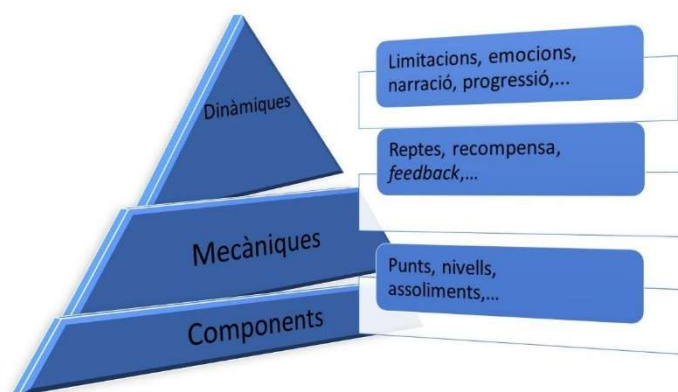
2.1.2_Integració de la gamificació en la educació primària

La gamificació estava relacionada amb el món empresarial, però, des de fa uns anys, aquesta s'implanta a les aules introduint elements de joc en els processos d'ensenyament-aprenentatge (Flores i Fernández, 2021; Guerrero, 2022; Sanz, 2023).

Prieto-Andreu et al. (2022) apunten que la gamificació és una oportunitat per fer front a dos problemes en l'àmbit educatiu: la motivació i el compromís amb la tasca. Això pot servir com a suport en els àmbits de la personalitat: el cognitiu, el motriu i el socioafectiu. el diseño de actividades jugadas en contextos

El disseny d'activitats jugades fora d'un context de joc cerca transformar la classe en un "joc" en el que els estudiants siguin els protagonistes, tant dins com fora de l'aula (Carballeira et al., 2023).

Amb les innovacions en les plataformes digitals i la incorporació d'elements de joc, el concepte de gamificació ha sorgit com un nou camp d'estudi (Ofosu-Ampong, 2020). Abans d'aplicar estratègies gamificades a una aula d'educació primària, cal conèixer com s'estructura aquesta tècnica d'aprenentatge.

Figura 1. Piràmide dels Elements de la Gamificació. Adaptat de Kevin Werbach (2012).

Segons Werbach i Hunter (2012), hi ha tres categories d'elements de joc rellevants en la gamificació: les dinàmiques, les mecàniques i els components (p. 78).

- **Dinàmiques**

Les més importants son:

Restriccions (o limitacions)

1. Emocions (competitivitat, frustració, curiositat...)
2. Narració (història amb transcurs)
3. Progressió (creixement i evolució)
4. Relacions (interaccions socials, altruisme...)

Les dinàmiques que s'apliquen és l'estructura tàcita del joc. Com a docent, s'ha de decidir si les activitat seran individuals o en grups. També s'ha de tenir en compte la recompensa a final de cada nivell o missió. Finalment, és important triar una història que l'alumnat pugui entendre per tal que generi un interès o una motivació a l'hora de progressar en el joc.

- **Mecàniques**

Les mecàniques son els processos bàsics que impulsen l'acció i generen la participació de l'estudiant. Algunes de les més importants son:

1. Reptes (tasques que requereixen esforç)
2. Oportunitat (elements aleatoris)
3. Cooperació (treball en equip per aconseguir objectius comuns)
4. *Feedback* (retroalimentació dels resultats del jugador)
5. Recompenses (beneficis per algun assoliment en la partida)

Cada mecànica és un camí per aconseguir una o més de les dinàmiques descrites anteriorment. Per exemple, l'aparició de premis inesperats durant la partida (oportunitat) pot afavorir a la curiositat i la diversió (emocions) que fomentin la motivació de l'alumnat.

- **Components**

Son més específics que les mecàniques o les dinàmiques. Alguns exemples son:

1. Avatars (representacions visuals del personatge d'un jugador)
2. Insígnies (representacions visuals dels assoliments)
3. Col·leccions (conjunt d'articles que s'acumulen)
4. Nivells (passos definits en la progressió de l'alumne)
5. Punts (representació numèrica de la progressió del joc)

Les mecàniques de joc ens permeten que les dinàmiques i les mecàniques estiguin unides i, per tant, s'executin correctament.

A l'hora d'integrar activitats gamificades en l'educació primària, està demostrat que la motivació que generen als estudiants millora el rendiment acadèmic, especialment quan s'integra de manera adequada dins del currículum i s'adapta a les necessitats de l'alumnat (Aznar-Díaz et al., 2017; Jimenez et al., 2023; Zhu et al., 2018).

2.1.3_Beneficis específics de la gamificació en l'estudi de literatura

Les estratègies gamificades aporten beneficis a l'alumnat, a nivell individual i a nivell de grup. Hi ha quatre conceptes imprescindibles per entendre l'importància i els beneficis de la gamificació: llibertat per fallar, ràpid *feedback*, progrés i història (Khaldi et al., 2023; Mazarakis & Bräuer, 2022; Stott & Neustaedter, 2017).

- **Llibertat per fallar**

El disseny d'activitats gamificades anima els estudiants a experimentar sense por a causar danys irreversibles, ja que tenen múltiples vides o poden començar de nou al *checkpoint* (punt de control) més recent. Com expressa Kapp (2012), incorporar la “llibertat de fallar” a l'aula és una dinàmica que incrementa el compromís dels estudiants.

- **Feedback instantani**

En la gamificació, quant més freqüent i específic sigui la retroalimentació, més efectiu és l'aprenentatge. De fet, el *feedback* ja és un element important en l'educació encara que no s'integri cap disseny de joc. (Stott i Neustaedter, 2017). Segons Sánchez (2019), la retroalimentació ràpida permet als estudiants rebre informació sobre l'acompliment dels aprenentatges. Kapp (2012) assenyala que els educadors poden augmentar els mecanismes de *feedback* mitjançant elements del disseny del joc com, per exemple, una barra de progrés o activitats de preguntes i respostes freqüents. L'utilització de la barra de progrés està connectada a la següent dinàmica: la progressió.

- **Progressió**

En el disseny d'activitats ludificades, la progressió s'aplica en forma de nivells o missions, ja que la gamificació ha de produir-se en un període mitjanament llarg. La superació dels nivells afavoreix la sensació de progressió individual i/o grupal dels aprenents. Per mantenir la tensió repte-superació, els nivells de dificultat han de progressar de menys a més per adaptar-se al domini de les competències que es van adquirint (Flores i Fernández , 2021).

- **Història**

És la narrativa o el context que basa les activitats gamificades i el procés d'aprenentatge. A través d'aquesta, els participants interactuen amb el sistema de la història. Les tasques ludificades han de tenir un rerefons i un propòsit per a incentivar la participació de l'alumnat. Amb una història ben elaborada, es pot millorar la immersió del jugador o de la jugadora i aconseguir que visquin una experiència més atractiva i significativa (Gonçalves & Alves, 2023; Toda et al., 2019).

Tot i que hi ha molta literatura sobre la implementació de la gamificació i els beneficis d'aquesta en el món educatiu, hi ha un buit en l'aplicació d'aquesta tècnica a l'estudi de la literatura catalana. Tot i així, no hi ha diferències observables en els beneficis que aporta la ludificació a altres matèries de l'educació primària (matemàtiques, tecnologia, llengua anglesa...).

Tal i com expressa Alshammari (2020), hi ha la necessitat d'incorporar mecanismes a l'aula per garantir la motivació de l'alumnat com un factor essencial en el procés efectiu de l'aprenentatge. Diversos estudis mostren que els resultats d'aplicar sistemes d'*e-learning* gamificats a l'aula generen un impacte positiu en la motivació i tenen diferència respecte a l'aprenentatge tradicional.

D'una banda, l'ús de la gamificació a l'educació, generalment, augmenta la participació i la motivació dels estudiants. D'altra banda, hi ha casos en què la gamificació provoca efectes contraris, afectant els resultats d'aprenentatge d'alguns alumnes (Oliveira et al., 2022).

2.1.4_Estratègies per incrementar l'atractiu del recurs per a l'alumnat

En els estudis sobre la ludificació, els autors separen aquest concepte d'altres com el *Game-Based Learning* (l'aprenentatge basat en jocs). Tot i això, es poden identificar quatre formes diferents d'aplicar el joc en l'educació que es poden complementar (Bennani et al., 2021).

1. ABJ (Aprenentatge Basat en Jocs): consisteix en utilitzar jocs reals a l'aula per millorar l'experiència d'ensenyament i aprenentatge. Els videojocs són utilitzats pel professorat per captar i motivar l'atenció dels estudiants.
2. Joc Serios: es presenta com un joc ordinari. Destaca la funció i el poder del joc més enllà d'un simple forma d'entreteniment. Hi ha objectius addicionals, com ara crear conscienciació social sobre algun tema. S'estableix un fort vincle entre la tecnologia i la pedagogia.
3. Gamificació: s'incorpora una combinació adequada d'elements de joc dins de les activitats d'aprenentatge. Els objectius del disseny de jocs seriosos i de la gamificació de l'aprenentatge són millorar els resultats d'aprenentatge, però els processos utilitzats per aconseguir aquests objectius són diferents. D'una banda, els jocs seriosos sovint cerquen tenir un impacte directe en l'aprenentatge. D'altra banda, la gamificació té com a objectiu principal millorar l'*engagement* de l'estudiant.
4. Simulació: ajuda a proporcionar una manera eficient d'aprendre. És el més diferent respecte als anteriors, ja que l'alumnat pot realitzar experiments variant els *inputs*, observant i enregistran els *outputs* i reflexionar sobre els resultats.

El treball de Fortes Tondello et al. (2019) presenta una explicació basada en una escala hexadecimal sobre els diferents models d'usuaris en les activitats gamificades. Per crear un recurs amb èxit entre l'alumnat, s'ha de tenir en compte la inclusió d'aquestes tipologies de jugadors.

Filantrops	Estan motivats de forma altruista, no busquem recompenses i busquen compartir.
Socialitzadors	S'inspiren en la convivència. Volen comunicar-se amb altres jugadors.
Esperits lliures	Volen autonomia i llibertat. Rebutjen les interferències externes i els agrada explorar.
Assolidors	La competència els motiva. Volen resoldre reptes difícils i col·leccionar totes les recompenses possibles.
Jugadors	Els inspira les recompenses o els bonus externs per progressar en les tasques.
Disruptors	Volen transformar o crear. Troben la motivació a l'hora de trobar els límits del sistema per provocar un impacte positiu o negatiu en el procés d'aprenentatge.

Taula 1. Tipologia d'usuaris en la gamificació. *Adaptada de Fortes Tondello et al. (2019).*

La motivació és una condició que es vol assolir a l'hora d'aplicar la gamificació als recursos educatius. Ryan i Deci (2000) van aportar a la teoria de l'autodeterminació els dos tipus de motivació:

Motivació intrínseca	Motivació extrínseca
<ul style="list-style-type: none"> • Desig de la superació personal. • Ganes d'aprendre i créixer. • Gaudi de la diversió en les tasques. 	<ul style="list-style-type: none"> • Desig d'aconseguir recompenses o evitar càstigs. • Aspiració d'ascendir de nivell.

Taula 2. Tipologia de motivació. *Basada en la Self-Determination Theory (Ryan i Deci, 2000).*

La ludificació utilitza ambdós tipus de motivació per aconseguir adaptar-se a l'alumnat. Per incrementar l'atractiu d'un recurs que utilitzi aquesta tècnica, s'ha de combinar estratègies que aportin elements de joc (sistema de punts, recompenses o podis) per afavorir la motivació externa. En afegit, escollir una narrativa interessant que generi

un sentiment de pertinença al recurs i que involucri a l'alumne en cada nivell serà fonamental generar la motivació interna.

La gamificació es pot aplicar a qualsevol assignatura escolar i nivell educatiu com, per exemple, en l'ensenyament de la literatura catalana a Cicle Superior. Pradana (2018) va crear un joc ambientat en el futur on un lladre robava obres literàries. L'alumnat, per grups, havia d'estudiar els corrents literaris i trobar les pistes per conèixer on estava amagat el lladre i els llibres. Els objectius principals eren que l'alumnat estudiés els clàssics i conegués les seves obres. L'autora va utilitzar una plataforma en línia que oferia taules de classificació, avatars, recompenses i premis. Amb aquest projecte es va aconseguir un alt nivell de cohesió de grup, un increment de motivació en la matèria i una millora en els resultats acadèmics de literatura.

Un altre projecte d'aplicació de ludificació a l'assignatura de Llengua Castellana i Literatura a 2n d'ESO mostra que, a través de l'ús de l'eina *PlayBrighter* i el joc *Billionaire*, els resultats en morfosintaxi milloren i es potencia l'aprenentatge de l'alumnat (Palau & López, 2020).

2.2. Contextualització de la Literatura Catalana en l'Educació Primària:

2.2.1_Importància de la literatura catalana en el currículum escolar

El decret 175/2022 d'Educació bàsica, concretament el currículum d'Educació Primària (2022), recull de quina manera s'ha de treballar l'àrea de literatura catalana en els diferents cicles. Es defineix l'educació literària com una aproximació a la literatura des de les seves expressions més senzilles.

És important promoure experiències agradables que acostumin als infants als referents literaris i culturals, que incloguin una diversitat d'autors i autores (tant de literatura local com universal). D'aquesta forma, poden consolidar l'hàbit lector i una autonomia lectora progressiva.

Es destaca l'estudi de la literatura com el punt de partida per a la reflexió, també des d'una perspectiva de gènere, sobre actituds relacionades amb la ciutadania global, la interculturalitat o la prevenció de la violència.

La biblioteca escolar té un paper fonamental com a orientadora a l'hora de fer propostes de lectura. És recomanable treballar a partir d'una selecció d'obres adequades als interessos i necessitats infantils, en diferents suports, a partir de diferents criteris (temàtics, per gènere literari, etc.) perquè l'alumnat pugui establir-hi relacions i vagi creant un mapa literari.

El departament d'Educació (2022) determina un objectiu general, una competència específica, dos criteris d'avaluació i diversos sabers en l'àrea de l'estudi literari al tercer cicle.

- **Objectiu general:**
  - Entendre i expressar amb correcció, de forma oral i escrita, en català, textos i missatges complexos, i començar a explorar el coneixement, la lectura i l'estudi de la literatura.

- **Competència específica:**
  - Llegir, entendre i analitzar, de forma autònoma i progressiva, obres adequades, reconeixent el gènere literari i les seves convencions bàsiques, per reconèixer la literatura com a expressió artística i font de plaer, aprenentatge i inspiració per a la creació de textos literaris.

- **Criteris d'avaluació:**
  - Escoltar i llegir textos literaris apropiats a la seva edat, d'autors i autores reconeguts, relacionant-los segons les temàtiques i els aspectes elementals del gènere literari.
  - Crear textos individuals o col·lectius amb intenció literària, utilitzant una varietat de recursos de manera original i en diferents suports.

- **Sabers**
  - Lectura d'obres o fragments variats de la literatura adequats a la seva edat.
  - Valoració dels elements de l'obra literària (tema, protagonistes, personatges secundaris, trama...) a partir de la lectura compartida i guiada d'obres de qualitat i de forma progressiva i autònoma.
  - Avenç en el desenvolupament de la identitat lectora, estimulant l'expressió de gustos i la capacitat de valoració crítica elemental de les obres, per mitjà de la lectura autònoma i la lectura compartida i guiada”.
  - Ús de la biblioteca de l'aula, de l'escola i de l'entorn proper com a lloc on realitzar activitats literàries col·lectives.

- Identificació de la informació bàsica d'un llibre (autors, traductors, adaptadors, editorial, col·lecció, localitat i any d'edició), en diferents contextos variats i de forma independent.
- Creació de relats i poemes a partir de models coneguts, utilitzant recursos literaris de manera creativa i amb varietat de vocabulari.

El currículum d'ensenyament a primària incorpora l'educació literària dins de les àrees de llengües com a part de la formació dels aprenents. No obstant això, és rellevant assenyalar que l'estudi de la literatura catalana en profunditat no es dona fins a l'etapa de l'ensenyament secundari obligatori.

2.2.2_ Resum i anàlisi de l'obra "La plaça del Diamant" de Mercè Rodoreda

La historiadora Neus Real Mercadal (2021), va descriure a Mercè Rodoreda de la següent manera:

Mercè Rodoreda (1908-1983) és una de les personalitats essencials de les lletres catalanes contemporànies i un nom de primer ordre en la literatura occidental. Encara que va excel·lir en la novel·la i el conte, va conrear pràcticament tots els altres gèneres (poesia, teatre, prosa, literatura infantil, periodisme i assaig), a més de dedicar-se temporalment a la pintura.

Estem parlant d'una autora versàtil i prolífica que va deixar una gran petjada en la cultura catalana. Quan va començar a escriure, en la dècada de 1930, les dones eren una excepció en la literatura. El camí de Rodoreda no va ser fàcil, ja que es va trobar amb crítiques i traves. Des de feia segles s'afirmava que la intel·ligència i, concretament, la creació cultural i artística no eren patrimoni de les dones (Palau i Vila, 2008).

La Plaça del Diamant és una novel·la psicològica de Mercè Rodoreda. El llibre es va publicar per primer cop l'any 1962 i és considerat un dels clàssics de la literatura catalana contemporània. En afegit, d'acord amb la informació que proporciona l'institut Ramon Llull, la seva obra "La plaça del Diamant" és la narració catalana més traduïda a altres idioma.

La història de "La plaça del Diamant" narra, en primera persona, la joventut i la maduresa de la Natàlia, una jove barcelonina que diversos enamoraments, dos casaments i una viduïtat en un període de temps entre els anys previs a la Segona República espanyola i la postguerra (o dictadura franquista).

El primer escenari de la història se situa en la plaça del Diamant (una plaça real que s'ubica al barri de Gràcia, a Barcelona) on la Natàlia, durant un ball de la festa major, coneix a un jove anomenat Quimet. Ell la nomena Colometa i, després d'uns mesos, acaben casant-se.

Al temps d'haver-se mudat a un pis, neixen els seus fills, l'Antoni i la Rita. Durant la criança d'aquests, esclata la segona República al país. En Quimet, a banda de la seva feina com a fuster, decideix criar coloms al terrat de casa.

Natàlia no té poder de decisió en les eleccions del seu marit i, poc a poc, els coloms s'apoderen del terrat i de les habitacions del pis. La situació, cada cop, és més difícil i l'economia familiar es veu mermada. En aquest punt, la Natàlia troba feina com a dona de servei a una casa d'una família adinerada.

Al país es viuen esdeveniments turbulents que provoquen l'aparició de la guerra civil. Quimet, compromès amb la causa republicana, s'en va a lluitar al front de milicià. La Natàlia és acomiadada de la feina, però troba feina al Ajuntament gràcies a la seva amiga Enriqueta.

La situació personal i familiar de la Natàlia es torna insostenible, ja que criar a dos fills en període de guerra i escassejat és molt difícil. La mare decideix enviar al fill a una colònia de nens refugiats. Després d'un curt període, reben la notícia de que Quimet i el seu amic Cintet moren en el camp de batalla. La posterior derrota republicana i la fam que pateixen la Natàlia i els seus fills la porten a una terrible decisió: matar els seus dos fills administrant-los sulfumant a la boca i suïcidar-se.

Per cometre aquest acte, la Natàlia necessita comprar el producte a l'adroguer del barri. Quan aconsegueix el sulfumant, marxa de la botiga, tot i que l'adroguer la fa tornar per oferir-li feina com a netejadora a casa seva. Ella accepta i, de forma progressiva, la misèria viscuda va quedant enrere.

Després d'un any treballant, l'adroguer, anomenat Antoni, li proposa matrimoni. Tot i que, en un principi, la protagonista dubta, acaba acceptant i tota la família es trasllada a la vivenda d'ell.

Els membres de la família superen les tragèdies que han viscut i refan la seva vida. El final de la novel·la té lloc uns anys després quan la jove Rita es casa amb un cafeter, en Vicenç. En aquest punt, la Natàlia aconsegueix una estabilitat familiar, social i econòmica que no havia pogut viure prèviament.

En resum, segons la historiadora de literatura Neus Real i Mercadal (2021), l'obra tracta sobre la història d'una noia al barri de Gràcia des de la seva joventut (anys vint del segle XX), fins a l'època de la postguerra franquista.

Una jove Natàlia progressivament es converteix en Colometa i perd la seva identitat en virtut de la seva relació amb en Quimet. Aquesta li és retornada a poc a poc mitjançant un segon matrimoni amb l'Antoni (l'home que la salva de matar els seus fills i suïcidar-se). A grans trets, es visibilitza la història d'una dona que festeja, es casa, té fills i treballa en un període dramàtic de guerra i postguerra que la segueix.

El que més destaca de l'obra és la complexitat de nivells narratius i la riquesa simbòlica gràcies a la qual la història sobre un personatge de les classes populars de Barcelona i aparentment gens extraordinari esdevé un relat sobre la condició humana.

La ludificació es basa en la importància de la narrativa en què es plantejen les activitats. Aquest clàssic de la literatura catalana és una història profunda i amb pes que pot captivar a l'alumnat. Tot i això, si el professorat la treballa amb nens i nenes d'Educació Primària, pot trobar-se falta d'interès i dificultat per entendre i connectar-se amb els temes de l'obra.

Per poder superar aquests possibles desafiaments, es poden aplicar diferents tècniques que han demostrat que ajuden a incrementar la motivació dels infants. Per exemple, es poden dissenyar jocs de rol basats en els personatges de “la plaça del Diamant”, on cada alumne assumeixi els papers dels protagonistes, tingui un avatar assignat i pugui prendre decisions crucials que afectin el desenvolupament de la trama. D'aquesta manera, es pot aconseguir una major comprensió de la història i realitzar una reflexió crítica dels temes principals.

Un altre exemple de tècnica gamificada que ajuda a mantenir l'interès és l'assoliment de missions que comportin el guany de punts. Si per cada resposta o test encertat un nen o una nena rep una bonificació, l'entreteniment i la diversió poden ajudar a crear un vincle positiu vers el recurs creat.

2.3. Aplicació Pràctica: Gamificar “La plaça del Diamant”:

“La plaça del Diamant” és una novel·la que tracta temes orientats a un públic adult. De fet, és un clàssic que, a Catalunya, s’estudia en educació superior, és a dir, a finals de secundària o a batxillerat.

El repte principal és introduir aquest llibre a l’alumnat de Cicle Superior de primària de forma que entenguin, de forma general, la història. A més a més, aplicant la ludificació, es pot motivar als nens i a les nenes a participar en activitats (missions, qüestionaris, nivells...) mentre que exploren els continguts principals de la novel·la de Rodoreda.

Per conèixer de quina manera es pot gamificar l’obra catalana per millorar l’interès per la literatura dels infants, cal conèixer quins recursos hi ha a l’abast pels docents on es puguin aplicar estratègies i elements de joc en un context educatiu.

2.3.1_Ús de recursos tecnològics i digitals en la gamificació

Tal com expressen Acosta et al. (2022), les institucions educatives incorporen eines pedagògiques amb elements de joc per a incentivar l’aprenentatge de l’alumnat i fomentar l’aprenentatge significatiu dels infants a través de recursos educatius innovadors. Per aplicar la gamificació a una aula de primària, és necessari utilitzar recursos tecnològics i digitals per organitzar la feina i fomentar la participació (síncrona o asíncrona) de l’alumnat.

2.3.1.1_Eines per organitzar el treball

En aquest estudi s’explora la tècnica de la ludificació com a estratègia educativa per a l’ensenyament de la literatura catalana a l’alumnat de Cicle Superior a Primària. Tot i que l’aplicació d’aquesta metodologia a les aules és recent, diferents empreses han creat recursos o eines digitals que faciliten l’aplicació d’elements de joc als continguts que es treballen dins l’aula.

Les eines per organitzar el treball son plataformes digitals dissenyades per empreses amb l’objectiu de facilitar la gestió i coordinació d’equips de treball. Proporcionen funcionalitats per crear llistes de tasques, assignar responsabilitats, visualitzar el progrés dels projectes i fomentar la col·laboració entre estudiants i professorat. Aquests recursos ajuden a millorar l’eficiència i la comunicació en els processos de treball, permetent una gestió òptima de tasques i projectes educatius.

A continuació, s'exposa un llistat de recursos educatius per ludificar, tot mostrant com funcionen, quines utilitats tenen, els principals avantatges i inconvenients i els plans o tarifes que ofereixen.

Trello

Trello és una eina de gestió de projectes basada en el núvol, que permet als usuaris organitzar tasques i projectes de manera visual i col·laborativa. Funciona mitjançant l'ús de taulers, llistes i targetes que es poden personalitzar i compartir, facilitant la planificació i el seguiment de tasques en un entorn asíncron.

Utilitats:

- Planificació de cursos: permet als docents organitzar l'estructura dels cursos, planificar lliçons i assignar dates límit.
- Gestió de projectes dels estudiants: facilita el seguiment de projectes en grup o individuals, permetent als estudiants actualitzar l'estat de les seves tasques.
- Col·laboració docent: proporciona una plataforma per a la col·laboració entre docents en la planificació de projectes educatius o activitats escolars.
- Seguiment del progrés dels estudiants: ajuda a fer un seguiment del progrés i la participació dels estudiants en tasques i projectes.
- Recursos i materials educatius: permet organitzar i compartir materials i recursos educatius de manera eficient.

Avantatges	Desavantatges
<ul style="list-style-type: none"> • Facilita la col·laboració a distància. • És intuïtiu i fàcil d'utilitzar. • Personalitzable per adaptar-se a diferents necessitats. 	<ul style="list-style-type: none"> • Cada estudiant ha d'accedir amb un usuari de Trello, amb les dificultats i riscos que això comporta. • Dependència de la connectivitat a Internet. • Pot resultar complex en projectes amb moltes tasques.

Taula 3. Avantatges i inconvenients de l'eina Trello.

Comparativa entre els diferents plans:

Versió gratuïta	Versió de pagament
<ul style="list-style-type: none"> • Targetes il·limitades. • 10 taulers per espai de treball. • Emmagatzematge fins a 10 MB per arxiu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Taulers il·limitats. • Camps personalitzables. • Emmagatzematge fins a 250 MB per arxiu.

Taula 4. Comparativa dels plans que ofereix l'eina Trello.

Miro

Miro és una plataforma de col·laboració visual que permet als usuaris crear taules de treball digitals. En el món educatiu, facilita la col·laboració per projectes, la planificació de cursos i la interacció entre alumnat i professorat de forma visual i interactiva.

Utilitats:

- Facilita la col·laboració visual entre estudiants i professors.
- Permet organitzar i compartir idees, projectes i recursos de manera eficient.
- Fomenta un aprenentatge interactiu i creatiu.
- Permet crear taules de brainstorming per a projectes de grup.
- Facilita l'organització de temaris i recursos per a cursos.
- Creació de diagramació de fluxos de treball per a recerca acadèmica.

Avantatges	Desavantatges
<ul style="list-style-type: none"> • Interfície intuïtiva i fàcil d'utilitzar. • Suporta treball col·laboratiu a distància. • Gran varietat de plantilles i eines de disseny. 	<ul style="list-style-type: none"> • Requereix connexió a Internet. • Alguns usuaris poden necessitar temps per adaptar-se a les seves funcions.

Taula 5. Avantatges i inconvenients de l'eina Miro.

Comparativa entre els diferents plans:

Versió gratuïta	Versió de pagament
<ul style="list-style-type: none"> • Límit d'un espai de treball amb tres taulers editables. 	<ul style="list-style-type: none"> • Espais de treball i taulers il·limitats.

<ul style="list-style-type: none"> • Convidats il·limitats. 	<ul style="list-style-type: none"> • Altres funcions avançades com fer videotrucades síncrones amb la resta de membres de l'equip.
--	---

Taula 6. Comparativa dels plans que ofereix l'eina Miro.

Stormboard

Stormboard és una eina digital que facilita la col·laboració i el *brainstorming* (pluja d'idees) en línia. Permet al professorat i al estudiantat organitzar idees, projectes i debats en un espai virtual interactiu.

Utilitats:

- Planificació de projectes de recerca en grup.
- Recopilació d'idees per a treballs en classe.
- Organització de temes i assignacions en taules col·laboratives.
- Col·laboració en temps real entre estudiants.
- Facilita la recopilació i organització d'idees i projectes.
- Permet la participació asíncrona dels estudiants.

Avantatges	Desavantatges
<ul style="list-style-type: none"> • Intuïtiva i fàcil d'usar. • Promou la col·laboració creativa i eficient. • Adaptable a diversos tipus d'activitats acadèmiques. 	<ul style="list-style-type: none"> • Necessita connexió a internet.

Taula 7. Avantatges i inconvenients de l'eina Stormboard.

Comparativa entre els diferents plans

Versió gratuïta	Versió de pagament
<ul style="list-style-type: none"> • Límit de cinc espais de treball. • Límit de cinc usuaris per espai de treball. 	<ul style="list-style-type: none"> • Espais de treball i usuaris il·limitats. • Funcionalitats d'intel·ligència artificial.

Taula 8. Comparativa dels plans que ofereix l'eina Stormboard.

2.3.1.2_Eines participatives en directe

Son eines digitals que possibiliten al professorat interactuar en temps real amb els nens i les nenes i proporcionar retroalimentació immediata. A més, faciliten la creació d'activitats interactives per fomentar un aprenentatge dinàmic, tant en entorns educatius presencials com en línia.

Amb aquestes eines, es poden desenvolupar classes més participatives i proposar activitats creatives i motivadores, incentivant els estudiants a ser més actius i a prendre el control del seu propi procés d'aprenentatge.

L'objectiu principal és captar l'atenció durant les activitats síncrones (tant en modalitat presencial com *online*) per donar-los veu i fomentar la seva participació sense la por a cometre errors, ja que es tracta d'avaluar què saben fer per poder ajustar els continguts per personalitzar l'aprenentatge.

Les eines participatives en directe son un bon recurs per conèixer el nivell de comprensió de les explicacions a temps real, ajudar els estudiants a verificar el seu aprenentatge i millorar la participació dels estudiants.

A continuació presentem algunes de les eines més destacades per aquesta finalitat:

Kahoot!

Kahoot! Es va crear l'any 2013 i és una de les eines més conegudes per plantejar preguntes en format concurs. El professorat pot crear qüestionaris en línia on L'alumnat posa a prova els seus coneixements i competeix amb per determinar qui és el més ràpid en encertar la major quantitat de respostes proposades.

Utilitats:

- Permet crear preguntes personalitzades de diferents tipus utilitzant elements multimèdia (text, imatge, so, ...) per fer que l'activitat sigui més atractiva i amena. També es pot escollir el temps de resposta per cada pregunta i el nombre de respostes possibles.
- Engagement: El seu enfocament gamificat fa que sigui molt atractiu per als estudiants.
- Avaluació en Temps Real: Permet rebre retroalimentació immediata sobre la comprensió dels estudiants.

- **Accessibilitat:** És una plataforma basada en la web i és accessible des de diversos dispositius.
- **Comunitat i Col·laboració:** Fomenta el sentit de comunitat i la col·laboració entre els estudiants.

Avantatges	Desavantatges
<ul style="list-style-type: none"> • Augmenta la motivació dels estudiants. • Crea un ambient d'aprenentatge millorat. • Proporciona retroalimentació i avaluació en temps real. 	<ul style="list-style-type: none"> • Pot prioritzar la velocitat sobre la comprensió a causa de les restriccions de temps. • Nombre de participants i tipus de preguntes limitades a la versió gratuïta. • Pot ser distractor pel seu caràcter gamificat. • Desafiaments d'inclusivitat per a estudiants que poden no sentir-se còmodes amb la competició o la pressió del temps. • Necessita connexió a Internet.

Taula 9. Avantatges i inconvenients de l'eina Kahoot.

Comparativa entre els diferents plans:

Kahoot! té diferents plans per ús individual, segons la quantitat de funcionalitats que ofereix.

Versió gratuïta	Versions de pagament
<ul style="list-style-type: none"> • 40 participants com a màxim de forma síncrona. • Els Kahoot! creats sempre son públics. • Té limitacions pel tipus de preguntes i contingut que es pot utilitzar (imatges, àudio...). 	<ul style="list-style-type: none"> • Hi ha diferents opcions que van des dels 5€ mensuals, fins als 12€. <p>Les principals diferències son la quantitat de participants simultanis, major capacitat d'emmagatzematge de qüestionaris, més opcions de</p>

	personalització o funcionalitats d'intel·ligència artificial per millorar la gestió i creació d'activitats.
--	---

Taula 10. Comparativa dels plans que ofereix l'eina Kahoot!

Mentimeter

Mentimeter també és una eina *online* dissenyada per facilitar la participació activa dels estudiants en temps real, proporcionant una retroalimentació immediata al professor/a. És utilitzada per millorar les presentacions i obtenir respostes sobre plantejaments, conceptes o debats que es van presentant durant la classe. S'allunya de la competició entre els participants, i permet buscar respostes que dirigeixin la sessió o creïn debat a la classe. Inclou qüestionaris (amb o sense temps per respondre), núvols de paraules, enquestes, preguntes i respostes, respostes obertes i moltes altres activitats.

Kahoot! destaca per la seva capacitat d'augmentar la motivació dels estudiants i per ser més adequat per a qüestionaris i jocs ràpids. *Mentimeter*, en canvi, despunta per la flexibilitat i per enquestes i interaccions més profundes.

Utilitats:

- Engagement: facilita la interacció amb l'alumnat durant les presentacions, el que fa que aquestes siguin més dinàmiques i interactives.
- Avaluació en temps real: permet recopilar dades i retroalimentació en temps real, ajudant a prendre decisions a través de les dades recollides.
- Visualització atractiva: simplifica les dades recollides i les fa intuïtives a través de visualitzacions atractives.

Avantatges	Desavantatges
<ul style="list-style-type: none"> • Facilitat d'ús: Mentimeter té una interfície intuïtiva i fàcil d'usar. • Dinamisme en les Presentacions: Converteix les presentacions 	<ul style="list-style-type: none"> • Requisits Tècnics: Pot ser menys accessible per a públics menys experts en tecnologia. • Tipus de preguntes limitades a la versió gratuïta.

estàndard en experiències interactives.	<ul style="list-style-type: none"> • Necessita connexió a Internet.
---	--

Taula 11. Avantatges i inconvenients de Mentimeter.

Comparativa entre els diferents plans:

Versió gratuïta	Versions de pagament
<ul style="list-style-type: none"> • 50 participants al mes com a màxim. • Les presentacions son públiques. • Tipus de diapositives limitats. 	<ul style="list-style-type: none"> • Inclou plans "Basic", "Pro" i "Enterprise", que ofereixen característiques addicionals. • Major personalització, funcions avançades d'enquestes, treball en equips, etc.

Taula 12. Comparativa dels plans que ofereix l'eina Mentimeter.

Padlet

Padlet permet crear taulers visuals col·laboratius per organitzar i compartir contingut. És com una pissarra digital en blanc a la que pots afegir tot tipus de contingut multimèdia (text, imatges, vídeos...). Aquesta pissarra pot ser compartida amb els infants perquè afegixin el seu propi contingut.

Les seves característiques permeten crear tot tipus de padlets per treballar a l'aula, en el següent enllaç es mostren exemples per la gestió de l'aula, lliçons, tasques...

Utilitats:

- Organització de l'aula: crea *padlets* per a planificació de lliçons, anuncis i recursos educatius.
- Treballs grupals: es pot utilitzar per treballs col·laboratius on l'estudiantat pot compartir idees i recursos.
- Presentacions i portafolis: permet als estudiants crear i compartir presentacions i portafolis digitals.
- *Feedback* i avaluació: recull retroalimentació i realitza avaluacions a través de *padlets* interactius.

Avantatges	Desavantatges
<ul style="list-style-type: none"> • Fomenta la col·laboració: facilita el treball en equip i la participació activa dels alumnes. • Fàcil d'utilitzar: interfície intuïtiva i fàcil per a tots els usuaris. • Versàtil: suporta diversos tipus de contingut com text, imatges, vídeos, enllaços, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> • Limitacions en la versió Gratuïta: Només permet fins a 3 padlets. • Restriccions de mida: tenen un límit de mida, que pot ser un desavantatge per a projectes més grans. • Necessita connexió a Internet.

Taula 13. Avantatges i inconvenients de l'eina Padlet.

Comparativa entre els diferents plans:

Versió gratuïta	Versions de pagament
<ul style="list-style-type: none"> • Fins a 3 <i>padlets</i>. • La mida màxima de cada <i>padlet</i> és de 20 Mb. • Un usuari. 	<ul style="list-style-type: none"> • Des de 20 <i>padlets</i> fins a il·limitats. • Límit màxim de cada <i>padlet</i>, va des de 10Mb fins a 1Gb al pla més car. • Integració amb LMS.

Taula 14. Comparativa dels plans que ofereix l'eina Padlet.

Wooclap

Wooclap és una eina similar a les anteriors, que permet importar les teves presentacions i incorporar tot tipus d'activitats i preguntes. També disposa d'un mode competició similar al del *Kahoot!*

Inclou preguntes de resposta múltiple, sondejos, preguntes obertes, núvols de paraules, preguntes de valor numèric, vídeos, àudio...

Utilitats:

- *Engage* dels estudiants amb qüestionaris i jocs interactius.
- Recull *feedback* i opinions en temps real.
- Facilita l'aprenentatge actiu i la participació a l'aula.

Avantatges	Desavantatges
<ul style="list-style-type: none"> • Incrementa la participació dels estudiants. • Permet recopilació de dades en temps real. • Fàcil d'usar amb una interfície intuïtiva. 	<ul style="list-style-type: none"> • Només permet dues preguntes a la versió gratuïta. • Pot requerir una corba d'aprenentatge per a usuaris menys tècnics. • Necessita connexió a Internet.

Taula 15. Avantatges i inconvenients de l'eina Wooclap.

Comparativa entre els diferents plans:

Versió gratuïta	Versions de pagament
<ul style="list-style-type: none"> • Un màxim de dues preguntes • Fins a 1000 participants 	<ul style="list-style-type: none"> • Preguntes il·limitades • Integració amb LMS

Taula 16. Comparativa dels plans que ofereix l'eina Wooclap.

Socrative

Socrative és una plataforma educativa que permet als docents crear avaluacions i activitats interactives en temps real. Utilitzada principalment per realitzar enquestes, qüestionaris i jocs a l'aula.

Socrative és una altra de les eines que ens ajuda a augmentar la participació dels estudiants i a obtenir feedback immediat.

Utilitats:

- Avaluació en temps real de l'aprenentatge dels estudiants.
- Creació de jocs i activitats interactives per a l'aula.
- Recopilació de dades per a l'anàlisi del rendiment dels estudiants.

Avantatges	Desavantatges
<ul style="list-style-type: none"> • Fomenta la participació activa dels estudiants. • Permet als docents ajustar ràpidament les lliçons basant-se en el <i>feedback</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> • El pla gratuït limita només a 5 qüestionaris. • Necessita connexió a Internet.

<ul style="list-style-type: none"> • Interfície intuïtiva i fàcil d'utilitzar. 	
---	--

Taula 17. Avantatges i inconvenients de l'eina Socrative.

Comparativa entre els diferents plans:

Versió gratuïta	Versions de pagament
<ul style="list-style-type: none"> • Fins a 5 qüestionaris. • Límit de 50 estudiants per activitat. 	<ul style="list-style-type: none"> • Sense límit de qüestionaris. • Fins a 300 participants per activitat.

Taula 18. Comparativa dels plans que ofereix l'eina Socrative.

Plickers

Plickers és una eina que permet al professorat realitzar avaluacions ràpides sense necessitat que els estudiants utilitzin dispositius electrònics. Els professors i les professores creen qüestionaris amb preguntes que els infants responen utilitzant targetes de paper codificades (similars a codis QR), les quals son escanejades per l'aplicació del professor o professora per recopilar respostes.

Utilitats:

- Avaluacions ràpides i sense necessitat de dispositius per als estudiants.
- Fàcil de contaular i utilitzar a l'aula.
- Ideal per a entorns amb limitacions tecnològiques.

Avantatges	Desavantatges
<ul style="list-style-type: none"> • Dissenyada tenint l'accessibilitat com a màxima prioritat, això fa que sigui una bona opció per tots els nivells educatius. • No necessita connexió a Internet. • No requereix dispositius electrònics per part dels estudiants. 	<ul style="list-style-type: none"> • Limitat a preguntes de tipus elecció múltiple. • Necessita un dispositiu amb càmera per part del professor.

Taula 19. Avantatges i inconvenients de l'eina Plickers.

Comparativa entre els diferents plans:

Versió gratuïta	Versions de pagament
<ul style="list-style-type: none"> • Classes il·limitades. • Participants il·limitats. • Permet un màxim de 5 preguntes per qüestionari. 	<ul style="list-style-type: none"> • Permet preguntes il·limitades. • Col·laboració amb altres membres.

Taula 20. Comparativa dels plans que ofereix l'eina Plickers.

2.3.1.3_Eines per participar de manera asíncrona

Les eines per participar de manera asíncrona faciliten la comunicació i l'intercanvi d'informació sense necessitar la participació simultània dels usuaris. A diferència de les eines síncrones, que requereixen interacció en temps real, les asíncrones proporcionen flexibilitat en quant a temps i permeten que els usuaris accedeixin als continguts participant en les activitats en moments diferents, segons les seves pròpies disponibilitats. Això és particularment beneficiós en l'àmbit educatiu, on els estudiants poden aprendre al seu propi ritme, superant les barreres de temps i espai.

Mitjançant l'ús d'eines de participació asíncrona, l'estudiant podrà guiar el seu propi aprenentatge de manera adaptada, sense restriccions d'horaris que condicionin la seva formació fora dels espais físics de l'aula.

Xats

Les eines de xat en un entorn educatiu son plataformes que permeten a l'alumnat i al professorat intercanviar missatges i materials de manera síncrona i asíncrona. Aquestes eines faciliten la comunicació tant durant l'horari de classe com fora d'aquest. D'aquesta manera, es permet la discussió contínua i el suport acadèmic.

Utilitats:

- Grups de xat per a treballs en grup.
- Canals per a consultes i dubtes dels estudiants.
- Comunicació flexible entre professors i estudiants.
- Suport per a treballs en grup i projectes col·laboratius.
- Distribució de materials i anuncis del curs.
- Pot ser útil tenir un xat obert mentre els estudiants duen a terme un exàmen en línia.

Avantatges	Desavantatges
<ul style="list-style-type: none"> • Tots els LMS actuals tenen integrada una eina de xat. • Accessible i fàcil d'utilitzar. • Fomenta la participació continuada dels estudiants. • Permet la comunicació fora de l'horari de classe. 	<ul style="list-style-type: none"> • Pot generar distraccions si no s'utilitza de manera adequada. • Necessita autodisciplina per mantenir-se al dia amb les converses.

Taula 21. Avantatges i inconvenients de l'ús dels xats.

Qüestionaris en línia

Els qüestionaris en línia permeten als docents crear qüestionaris amb preguntes de diversos tipus: d'opcions múltiples, d'aparellament, de resposta breu, numèriques, curtes, fals/vertader, etc.

Utilitats:

- Avaluar els coneixements previs dels estudiants vers alguna temàtica.
- Oferir un recurs d'autoavaluació a l'estudiant.
- Fer una a pràctica de l'examen abans de fer l'oficial.
- Fer una activitat avaluativa d'una tasca de lectura comprensiva.
- Fer l'examen de l'assignatura.

Avantatges	Desavantatges
<ul style="list-style-type: none"> • Tots els LMS actuals tenen integrada una activitat per crear qüestionaris. • Flexibilitat en el temps d'accés i resposta. • Reducció del paper i costos associats. • Anàlisi immediata i feedback dels resultats. 	<ul style="list-style-type: none"> • Depèn de la connectivitat a Internet dels estudiants.

Taula 22. Avantatges i inconvenients dels qüestionaris en línia.

En definitiva, es poden trobar molts recursos digitals a l'aula que, a través dels dispositius electrònics, enriqueixen l'experiència d'aprenentatge amb elements de joc. Per a un/a docent, la possibilitat de donar retroalimentació immediata i registrar els resultats de l'alumnat facilita molt el procés d'avaluació de les tasques. En afegit, generar interès i curiositat en els infants a l'hora d'aplicar aquests mètodes de joc a les aules és un pas important per fomentar la motivació a l'hora d'aprendre els continguts relacionats amb la literatura catalana.

2.4. Perspectiva de Gènere en la Gamificació i la Literatura:

2.4.1. Integració de la perspectiva de gènere en la gamificació i l'estudi literari

Segons el centre de terminologia “TERMCAT” (2024), la perspectiva de gènere és la “consideració de les diferències entre homes i dones en un àmbit o una activitat determinats, amb l'objectiu de reflexionar-hi per trobar línies d'acció que permetin resoldre les desigualtats”.

L'objectiu principal de treballar amb perspectiva de gènere és eliminar aquelles desigualtats i discriminacions basades en el gènere que apareixen socialment. D'aquesta manera, es pot aconseguir una distribució equitativa de les oportunitats i del poder entre les persones de tots els gèneres.

Álvaro i Hamodi (2022) afirmen el següent:

La rellevància dels estudis de gènere en l'educació és indubtable. La inclusió de la perspectiva de gènere és necessària per fer visible, des del començament del cicle educatiu, la falta d'igualtat que segueix existint entre homes i dones, i per aconseguir la necessària transformació que acabi amb la transmissió d'estereotips sexistes. Això és especialment rellevant des del punt de vista del professorat com transmissor de valors a les futures generacions. (p. 9)

Integrar la perspectiva de gènere a l'aula és important per promoure la participació equitativa de tot l'alumnat i fer visible les varietats de rols i experiències de gènere. Segons Toda et al. (2019), els marcs d'estudi existents sobre la ludificació manquen de recursos o explicacions de com utilitzar correctament els elements de joc des d'una perspectiva de gènere.

Comprendre les característiques dels diferents tipus d'usuaris (des d'un enfocament de gènere) seria beneficiós per evitar problemes com, per exemple, la fugida de professionals STEM femenines.

2.4.2_Promoure la igualtat de gènere a través de l'educació i la gamificació

El segon vector del currículum d'educació bàsica a Catalunya (Departament d'Educació, 2022) vetlla per una perspectiva coeducativa a les aules. L'objectiu principal és formar a les persones lluny dels estereotips. El Decret aplica a totes les àrees la responsabilitat d'incorporar la perspectiva de gènere per promoure la igualtat de gènere.

Els docents hem de rebre formació contínua en estudis de gènere per contribuir a la creació d'una societat inclusiva i igualitària. Moltes de les opinions estereotipades provenen d'un coneixement escàs sobre els conceptes i les qüestions bàsiques del feminisme. Si el professorat no rep una formació mínima en aquests aspectes, pot influir negativament en l'experiència educativa dels alumnes, transmetent valors, pensaments o creences personals basades en estereotips de gènere (Rodríguez-Olay, 2023).

Com a mestres, hi ha un seguit de pautes a seguir a l'hora de crear recursos educatius per a promoure la igualtat de gènere. Seguidament, es mostra un llistat d'algunes mesures que es poden implementar:

- Seleccionar personatges inclusius: els personatges han de ser diversos i no han de limitar-se als estereotips. Per exemple, s'ha d'incloure personatges femenins forts i apoderats, així com personatges masculins fràgils que trenquin els rols socials establerts.
- Mostrar històries inclusives: és important tractar narratives que mostrin el triomf dels personatges de diversos gèneres i que celebrin la igualtat.
- Ús de llenguatge neutre: A l'hora de crear enunciats o normes, s'ha d'evitar frases que creïn desigualtat entre gèneres i usar pronoms neutres inclusius.

Segons la recerca de Barroso et al. (2024), *Instagram* és la xarxa social amb més continguts de publicacions amb recursos educatius. De fet, en les xarxes predomina el contingut docent publicat pel gènere femení respecte el masculí. En aquest sentit, es poden trobar usuaris que publiquen i comparteixen contingut gamificat que apliquen a l'aula. Per exemple, una empresa anomenada “La Shop Apunts” ha creat un joc de cartes anomenat “Romperoles - Juego por la igualdad de género”. És una activitat ludificada per equips que explica conceptes de gènere: rols de gènere, micromasclismes, sostre de vidre, patriarcat, feminisme... Amb aquest joc de cartes es pretèn fomentar la companyonia i l'empatia, sensibilitzar sobre les desigualtats de gènere i construir coneixement a través de l'experiència.

Figura 2. Joc de cartes “Romperoles“. *La Shop Apunts.*

Pel que fa a la gamificació, la inclusió del treball cooperatiu i col·laboratiu facilita l’anàlisi crític de la informació i la formulació de preguntes noves en contextos educatius. A més a més, l’aplicació de dinàmiques i mecàniques de joc poden oferir escenaris educatius i alternatives didàctiques que aconseguixin l’objectiu de fomentar una educació basada en la justícia social i la lluita contra la igualtat de gènere (Ortega i Gómez, 2019).

D’una banda, a l’hora d’aplicar la ludificació a l’aula, alguns estudis mostren que es produeixen diferències en l’impacte entre els homes i les dones. Per exemple, tal i com expressa Polo-Peña et al. (2021), les dones tendeixen a estar orientades cap a la motivació intrínseca (que es fomenta a través de la gamificació), mentre que els homes se centren més en la motivació extrínseca (que està orientada a assolir resultats instrumentals). En altres paraules, abans d’iniciar una tasca, per a les dones el nivell d’esforç, el nivell d’assoliment i poder relacionar-se amb altres participants son més importants que per als homes. En aquest estudi, els resultats mostren que els resultats de participació en l’experiència gamificada és més efectiva per les dones que pels homes.

D’altra banda, per avaluar l’impacte de la gamificació en la consciència de gènere, diversos treballs mostren instruments pre i post tests d’eines ludificades amb preguntes específiques a l’alumnat en aquesta matèria (també amb proves amb la variable gènere, és a dir, destriant les respostes dels nois i de les noies). Els resultats en diferents projectes mostren que els participants observen una millora en l’equitat de gènere a l’aula. A més, les diferències entre els gustos dels nens i de les nenes, en molts casos, son similars. Per aquest motiu, els docents hem d’escollir activitats que generin interès i motivació a totes les persones de l’aula. (Hinojo-Lucena et al., 2021; Sánchez, 2023; Toda et al., 2019).

Segons Hinojo-Lucena et al. (2021), l'experiència de la gamificació afavoreix l'equitat de gènere entre dones i homes. El treball que presenten desenvolupa un projecte d'innovació que implementa gamificació amb insígnies per promoure l'adquisició de continguts i té l'objectiu de millorar la percepció de l'equitat de gènere de l'estudiantat.

Un projecte ludificat de García Tudela (2022) va ser implementat a un centre educatiu d'Educació Infantil i Primària. La protagonista del joc és una superheroïna que no té superpoders i necessita l'ajuda de l'alumnat per recuperar-los. A través de missions amb temàtiques com la igualtat de gènere o l'expressió de gènere, el treball mostra com es pot donar quotidianitat a aquests temes des de qualsevol assignatura escolar i eliminar els estereotips de gènere.

Un altre projecte de gamificació a l'aula de Sánchez (2023) mostra que es pot treballar temes de conscienciació en qüestions de gènere sobre a un grup d'alumnes. Concretament, a través d'un *escape room* amb diferents nivells, l'alumnat d'un institut de secundària ha de desxifrar enigmes i enfrontar-se a desafiaments en jocs amb l'objectiu de prevenir la violència de gènere. El resultat de dur a terme aquestes sessions va ser que l'alumnat adolescent és conscient de la importància de prevenir la violència de gènere i promoure l'educació en igualtat. D'aquesta manera, els estudiants reclamen activitats d'aquest tipus als centres per a implicar-se en aquests temes en profunditat i, alhora, gaudir del procés d'aprenentatge.

Concretament, a partir de l'obra de "La plaça del Diamant", seria important que l'alumnat treballés des d'una perspectiva de gènere i utilitzant un recurs gamificat. Per exemple, la ludificació pot aportar l'ús d'avatars i personatges als nens i a les nenes. D'aquesta manera, podrien assumir els rols dels protagonistes del llibre i prendre decisions relacionades amb el matrimoni, la feina, la guerra o altres temes que es presenten a la història.

En el cas de treballar els rols de gènere, l'alumnat podria embarcar-se en missions a través dels ulls de la Natàlia. Podrien navegar pels rols de dona, esposa i mare en una societat masculista on puguin prendre decisions a partir d'oportunitats o restriccions socials.

Finalment, des d'un punt de vista més genèric, es podrien crear nivells a partir dels temes de gènere de la novel·la: maternitat, economia de la dona, opressió social... A

través d'un sistema de punts, l'alumnat podria respondre preguntes de caràcter ètic per aconseguir una major comprensió i empatia vers el personatge de la Natàlia.

En conclusió, crear un recurs gamificat de literatura catalana que integri la perspectiva de gènere i promogui la igualtat de les dones i els homes seria un recurs útil i efectiu per a educar a l'alumnat a les aules, tot seguint els següents Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) de les Nacions Unides:

- Objectiu 4: Assegurar una educació inclusiva, equitativa i de qualitat i promoure oportunitats d'aprenentatge durant tota la vida per a tothom.
- Objectiu 5: Aconseguir la igualtat entre els gèneres i potenciar totes les dones i les nenes.
- Objectiu 10: Reduir la desigualtat en i entre els països.

3- OBJECTIUS

Les preguntes d'investigació plantejades son:

Pregunta general d'investigació: Com es pot dissenyar un recurs d'activitats interactives digitals basades en la gamificació amb perspectiva de gènere que sigui efectiu i atractiu per a l'alumnat de Cicle Superior d'Educació Primària en l'estudi d'una obra literària catalana?

Preguntes d'Investigació:

Pregunta 1: Quines son les característiques i elements essencials per dissenyar activitats gamificades dirigides a cicle superior d'educació primària?

Pregunta 2: Quins elements son clau per incorporar la perspectiva de gènere en el disseny d'activitats de literatura catalana a l'educació superior?

Pregunta 3: Quin procés de disseny s'hauria de seguir per crear activitats interactives digitals basades en la gamificació per a una obra literària catalana dirigida a alumnes de cicle superior d'educació primària?

Pregunta 4: Quin és l'impacte de les activitats interactives digitals gamificades en el web sobre l'aprenentatge i la percepció dels estudiants i del professorat?

Per respondre a aquestes preguntes es proposa el següent objectiu general:

OBJECTIU GENERAL: Dissenyar un recurs d'activitats interactives digitals basades en la gamificació amb perspectiva de gènere que sigui efectiu i atractiu per a l'alumnat de Cicle Superior d'Educació Primària en l'estudi d'una obra literària catalana.

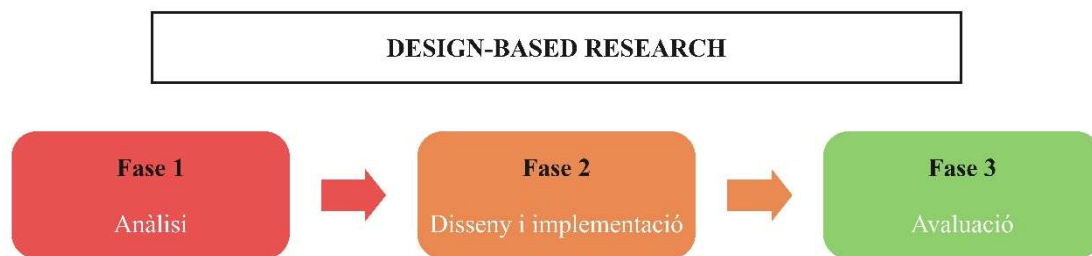
Objectius:

- **Objectiu específic 1:** Identificar quines característiques i elements son necessaris per dissenyar activitats gamificades en el context d'activitats de literatura catalana a l'educació superior.
- **Objectiu Específic 2:** Determinar quins elements son necessaris per treballar la perspectiva de gènere per dissenyar activitats de literatura catalana a l'educació superior.
- **Objectiu Específic 3:** Dissenyar activitats interactives digitals basades en la metodologia de gamificació sobre una obra literària catalana dirigida a alumnes de cicle superior d'educació primària.
- **Objectiu Específic 4:** Avaluat l'impacte de les activitats interactives digitals gamificades del web a través del feedback dels estudiants i el professorat.

4- Disseny de la recerca

4.1 Enfocament metodològic

Aquest disseny d'investigació presenta uns procediments específics i definits, amb tres grans etapes: l'Anàlisi, el Disseny i implementació i l'Avaluació (Figura 4). La metodologia EDR es basa en els mateixos principis essencials que la metodologia DBR: disseny iteratiu, col·laboració amb experts i anàlisis de dades empíriques (Plomp & Nieveen, 2009). La investigació d'aquest treball té un enfocament mixt. En altres paraules, les dades s'obtenen a través de mètodes qualitius i quantitius.

Figura 3. Fases del disseny d'investigació de la metodologia Reeves (2006).

Cada etapa d'aquest procés ens indica els temps en els quals la proposta ha progressat i les característiques o accions que la integren. Un cop el projecte ha completat cada fase, s'avança integrant-ne els components, fins arribar a la fase on es recullen els resultats i les avaluacions que permetin arribar a les conclusions del disseny.

A continuació, es mostra la taula 23 de relació d'accions que intervenen en cada fase del disseny:

FASES EDR <i>Fases del disseny basat en la investigació</i> <i>(Plomp & Nieveen, 2009)</i>	ACCIONS
FASE 1: Anàlisi de problemes pràctics.	Declaració del problema: establir els objectius i les preguntes de recerca Revisió de la literatura i redacció del marc teòric i bibliografia Creació dels instruments per al disseny de la proposta gamificada: entrevistes a experts (instrument 1)

	Recopilació i anàlisi de les dades de l'instrument 1.
FASE 2: Disseny i implementació de la intervenció educativa. Aplicació de les eines.	Disseny de la proposta web educativa gamificada de “La plaça del Diamant”
	Disseny i enviament de l'instrument 2: validació de la proposta web per al professorat
	Mostra i context
	Implementació de les activitats a l'aula: testatge del recurs web
	Recopilació de dades
	Creació dels instruments d'avaluació posteriors a la intervenció: <ul style="list-style-type: none"> • Instrument 3: Qüestionari de validació de les activitats a l'alumnat • Instrument 4: Avaluació final de l'alumnat • Instrument 5: Rúbrica d'autoavaluació
FASE 3: avaluació de la proposta.	Tractament de les dades
	Anàlisi dels resultats
	Conclusions

Taula 23. Taula basada en els principals elements de les fases per a la investigació del disseny (modificat de Reeves, 2006)

4.2 Instruments

Per tant, abans d'emplenar les caselles referents als qüestionaris, s'ha creat un apartat de consentiment conforme la persona participant cedeix el consentiment de participar en l'estudi i de compliment de la informació, el qual es pot veure en l'Annex 4. A continuació, es presenta la taula 24 emprada per a la informació de protecció de dades personals.

INFORMACIÓ DE PROTECCIÓ DE DADES PERSONALS	
Responsable	El responsable del tractament de les seves dades personals és la Universitat Rovira i Virgili amb CIF Q9350003A i amb domicili fiscal al carrer de l'Escorxador, s/n, 43003 de Tarragona.
Finalitat	<p>Aquesta enquesta és amb motiu del Treball de Fi de Grau del Juan Manuel Arjona Aguilar, estudiant de 4t del Grau d'Educació Primària de la Universitat Rovira i Virgili.</p> <p>El qüestionari té com a objectiu validar el meu recurs didàctic abans de posar-ho en pràctica amb l'alumnat.</p> <p>L'objectiu del meu treball de recerca és testejar un recurs gamificat per treballar "La plaça del Diamant" amb perspectiva de gènere a cicle superior d'Educació Primària a través d'una intervenció educativa a l'aula.</p>
Drets	<p>Pot exercir els drets d'accés, rectificació, supressió, portabilitat, limitació o oposició al tractament, mitjançant un escrit adreçat al Registre General de la URV a la mateixa adreça del domicili fiscal o mitjançant la seva presentació al Registre General de la Universitat, presencialment o telemàtica, segons s'indica a https://seuelectronica.urv.cat/registre.html.</p>
Informació addicional	Aquest qüestionari consta de 42 preguntes; 36 d'elles son ítems valorables del 0 a 5 a través de l'escala de Likert; 4 d'elles son de resposta oberta; i 2 d'elles son en format de resposta múltiple en què permet la selecció d'una resposta d'una llista predefinida.

Taula 24. Protecció de dades personals d'acord amb la guia URV.

D'aquesta manera, s'ha decidit crear dos qüestionaris; un a les tutores de les dues classes de 5è per validar el recurs web abans d'implementar-lo a les aules, i l'altre a l'alumnat perquè valori les activitats i la seva experiència utilitzant la pàgina web.

4.3 Context

El marc metodològic d'aquest treball de fi de grau s'ha realitzat a una escola pública de la ciutat de Tarragona. He escollit aquest centre escolar per diversos motius.

En primer lloc, allà vaig ser practicant durant un període de pràctiques. Durant els mesos a l'escola, vaig tenir la possibilitat de posar en pràctica diverses situacions d'aprenentatge a les diferents àrees amb l'alumnat de 5è de primària. Gràcies a l'ajuda de les tutores, vaig rebre molts aprenentatges sobre l'educació i el dia a dia dels infants.

En segon lloc, la proximitat de l'escola amb el meu lloc de residència em facilita la gestió dels tràmits i la participació activa i presencial en les sessions desenvolupades a la classe. La majoria del personal de l'escola ja em coneix i, per aquest motiu, aquest centre és el que m'ha obert les portes per a dur a terme la part metodològica de la investigació.

L'escola imparteix cursos des d'infantil fins a 6è de primària i és de dues línies. Concretament, els grups-classe de 5è de primària utilitzen *Chromebooks* com material de treball per dur a terme diversos treballs. Per aquest motiu, vaig decidir implementar el testeig web sobre l'obra "La plaça del Diamant" de forma ludificada a través de diferents sessions. Introduir la pàgina web als nens i a les nenes no va resultar difícil, ja que la majoria de recursos que utilitzen per a treballar els continguts són digitals, és a dir, no segueixen cap llibre de text.

El recurs es va implementar durant una setmana en quatre sessions diferents a les dues aules de 5è, a un total de 48 alumnes. El web té un total de 10 activitats o "minijocs" que plantegen reptes i qüestions que són presents a l'obra de Rodoreda.

4.4. Planificació de la recollida de dades

Ha través dels instruments comentats anteriorment s'ha pogut dur a terme la recollida de dades. Aquestes s'han planificat a partir d'una validació inicial, una implementació de la intervenció educativa i una avaluació final.

- **Avaluació inicial (Fase 1)**

Es tracta de un qüestionari de validació del recurs web a les dues tutores de 5è per tal que valorin l'accessibilitat i l'estètica del web en general i l'adequació de cada activitat per treballar-la amb l'alumnat.

- **Implementació de la intervenció educativa (Fase 2)**

En segon lloc, per recollir dades s’ha portat a terme la unitat didàctica “Explorem La plaça del Diamant” a l’aula durant una setmana i amb un total de quatre sessions, per així intentar fomentar l’estudi d’una obra literària catalana amb perspectiva de gènere, mitjançant activitats ludificades individuals i en grup. Al finalitzar cada sessió, l’alumnat completa una enquesta d’autoavaluació i valoració de les activitats. És important destacar que, abans de realitzar aquesta intervenció, es va demanar l’autorització a la universitat i al centre escolar per poder fer les activitats per al Treball de Fi de Grau amb l’alumnat.

- **Avaluació final (Fase 3)**

Per últim, es recullen les dades obtingudes a les anteriors fases per analitzar l’impacte de la proposta web i observar si els objectius de la recerca s’han aconseguit.

TEMPORALITZACIÓ DE LA RECOLLIDA DE DADES	
<i>Avaluació inicial</i>	
Entrevistes	Des del 1 de febrer fins al 12 d’abril
Disseny del web	Des del 15 d’abril fins al 6 de maig
Validació de la proposta	Del 13 al 17 de maig
<i>Implementació de la intervenció educativa</i>	
Desenvolupament de la situació d’aprenentatge a través del web a l’aula	Del 20 al 23 de maig
Recull de dades de l’alumnat de les sessions	Del 20 al 23 de maig
<i>Avaluació final</i>	
Recull de les dades de tractament i anàlisi	Del 24 al 31 de maig

Taula 25. Taula de temporalització de la recollida de dades

4.5 Validació de l'instrument i la metodologia

Primerament, les preguntes de les entrevistes als experts (Instrument 1) han estat corregides i validades per la tutora del treball. Les preguntes son iguals per a la mostra, és a dir, les qüestions que es plantegen son les mateixes a les tres expertes de la universitat que participen. Això comporta que, de cada temàtica que es pregunta, es poden trobar semblances i diferències en les dades que aporten les tres doctores.

Les preguntes que apareixen als qüestionaris del treball s'han basat en altres documents acadèmics ja validats. Per aquest motiu, no ha estat necessari validar aquestes preguntes a professionals externs, sinó que amb l'autorització de la tutora d'aquest treball n'hi ha hagut suficient per al seu posterior ús en aquest treball.

Segonament, el qüestionari de validació de la proposta web (Instrument 2) al professorat està basat en el model Likert (1932) per puntuar diferents ítems del web en blocs ben diferenciats: navegació i accessibilitat; disseny i estètica; i les activitats de cada sessió. Com el testatge del web té lloc a dues classes de 5è d'un centre escolar, la validació de la proposta va ser realitzada per les dues tutores que tutoritzen al grup d'alumnes. Un cop validada, i amb l'autorització de la universitat i del centre, es va dur a terme la implementació de la situació d'aprenentatge a les dues aules.

En tercer lloc, al qüestionari de validació de les activitats a l'alumnat (Instrument 3) també es fa servir l'escala Likert (1932), tot i que la gradació no es numèrica, sinó que va des de "Molt d'acord" fins a "Molt en desacord" per facilitar la comprensió d'aquest als nens i a les nenes. A cada formulari de les quatre sessions, hi ha quatre preguntes per avaluar la satisfacció amb cada joc i quatre preguntes de valoració general de la sessió. D'aquesta manera, seguint aquesta metodologia es cerca que l'alumnat valori el seu procés d'aprenentatge a través dels agents que hi participen (ells o elles mateixos/es, les activitats i el professorat).

En quart lloc, l'activitat 10 de la proposta és un qüestionari gamificat amb 10 preguntes (Instrument 4) per avaluar els coneixements apresos durant les sessions. A través de l'eina *Kahoot!*, els infants posen a prova tota la informació que han recopilat i treballat en el web en un últim joc per a demostrar quant han après. Els resultats dels alumnes es poden observar a l'annex 8.

Per últim, pel que fa a la rúbrica d'autoavaluació (Instrument 5), ha estat una eina basada en el document *Instrument per l'avaluació de la pràctica docent de Fundació Solidaritat UB (2013) POSAR A REFERENCIES*. Hi ha indicadors dividits en tres blocs: metodologia, continguts i actitud. És important tenir autocrítica i valorar el teu paper durant la implementació de les activitats de l'aula. La rúbrica segueix també l'escala Likert (1932), però aquesta té quatre nivells d'assoliment: nivell 4 (expert), nivell 3 (avançat), nivell 2 (aprenent) i nivell 1 (novell).

5- DESENVOLUPAMENT

Com s'ha mostrat a l'apartat d'enfocament metodològic (4.1.), cada fase del treball ens senyala els temps en els quals la proposta ha d'esdevenir i ens indica les característiques que les formen.

Pel que fa a la **primera fase** de la investigació per al disseny, s'ha dut a terme una revisió literària amb l'objectiu d'entrar en matèria i conèixer quins apartats volem tractar dins de la temàtica. Aquesta fonamentació teòrica s'ha basat en la recerca bibliogràfica i lectura de diversos llibres, articles amb base científica, treballs de fi de grau i documents sobre la gamificació, la literatura catalana i les qüestions de gènere. Una vegada escollits els punts clau que s'han de tractar, s'ha sintetitzat tota la informació i s'ha estructurat el marc teòric. Aquest apartat suposa el punt d'inici on diversos autors i autores aporten dades i informació sobre la ludificació, l'obra escollida per treballar, “La plaça del Diamant”, i la perspectiva de gènere en ambdós temes.

En la **segona fase** s'han dissenyat i creat les deu activitats de la unitat didàctica anomenada “Explorem La plaça del Diamant” per tal de donar resposta als objectius del treball. La proposta web (<https://juanmanuelarjonaag.wixsite.com/explorem-la-pla-a-de>) està dividida per seccions: l'inici o la portada, la introducció, la guia didàctica (completa a l'Annex 3), les activitats gamificades i les dades de contacte.

El testatge del web es va dur a terme en quatre sessions. Cada sessió està formada per tres activitats, excepte la quarta sessió, que només està formada per l'activitat final d'avaluació a l'alumnat. És important remarcar que totes les activitats estan basades en competències específiques i sabers de diferents àrees del nou currículum d'Educació Bàsica i tenen objectius d'aprenentatge.

A continuació, es mostra en format de graella la situació d'aprenentatge amb la informació de les deu activitats. Les graelles completes, la informació curricular i els recursos de cada proposta d'aprenentatge es troba a l'Annex 3.

• SESSIÓ 1

ACTIVITAT 1: ESCAPA DEL QUIMET!		
Nivell: 5è de primària.	Temporalització: 15 minuts aproximadament.	Espai: Aula ordinària.
<p>Proposta d'aprenentatge:</p> <p>A la sessió 1, la primera activitat individual de la intervenció didàctica és un conjunt d'escenaris de presa de decisions que ofereix diferents rutes. Abans d'iniciar el joc, hi ha un fragment de l'inici de la novel·la i una contextualització. En concret, la història que se segueix en l'activitat és la persecució de la protagonista per part del Quimet, el seu prenent. Cada elecció és decisiva per aconseguir escapar o, per contra, ser enxampat/da pel protagonista del llibre. És important deixar a cada infant el seu temps de comprensió lectora i reflexió per triar les respostes correctes. Es fomenta la imaginació i el joc de rol, ja que l'alumnat s'ha de posar en la pell de la protagonista de "La plaça del Diamant".</p>		
<p>Objectius:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Llegir un fragment de l'inici de "La plaça del Diamant". • Escollir entre diferents alternatives per ajudar a la protagonista escapar del seu perseguidor. • Potenciar el valor de la igualtat de gènere a través de la literatura mostrant un cas d'abús vers una figura femenina. 		

ACTIVITAT 2: DESCRIPCIÓ D'UN PERSONATGE		
Nivell: 5è de primària.	Temporalització: 15 minuts aproximadament.	Espai: Aula ordinària.
<p>Proposta d'aprenentatge:</p> <p>La sessió continua amb la segona activitat: <i>Descripció d'un personatge</i>. Aquesta tracta la importància dels adjectius a l'hora de descriure i com ens ajuden a crear una imatge mental d'una persona, d'un animal o d'una cosa. L'enunciat de l'activitat mostra l'habilitat descriptora com un tret característic en les obres de Mercè Rodoreda. Per donar valor a la categoria gramatical de l'adjectiu, a través d'un fragment de l'obra on la narradora descriu físicament al Quimet, cada alumne, de manera individual, ha de trobar i marcar tots els adjectius del text.</p>		
<p>Objectius:</p>		

- Reconèixer el valor de l'adjectiu en els textos literaris i, concretament, en l'obra de Mercè Rodoreda.
- Seleccionar tots els adjectius d'un text descriptiu que apareixen en un fragment del llibre.

ACTIVITAT 3: CONEIXEM ELS PERSONATGES DE "LA PLAÇA DEL DIAMANT"

Nivell: 5è de primària.	Temporalització: 25 minuts aproximadament.	Espai: Aula ordinària.
--------------------------------	---	-------------------------------

Proposta d'aprenentatge:

L'última activitat de la sessió és grupal. En 5 grups de 5 membres aproximadament, l'alumnat treballa la perspectiva de diferents personatges de l'obra. Cada grup, de forma col·laborativa, ha de completar un text incomplet sobre el seu personatge amb les paraules que tenen a la llista. No cal que utilitzin tots els ordinadors; és recomanable que cada grup només utilitzi un dispositiu portàtil. Quan els grups acabin de completar els textos sobre el seu personatge, es comparteixen els resultats llegint en veu alta. Es pot fer seguint la següent tècnica: per ordre, cada grup llegeix el seu text. Per assolir una participació de tot l'alumnat, cada alumne dels grups llegeix un paràgraf.

Objectius:

- Completar el text amb diferents tipus de paraules: verbs, noms, adjectius...
- Analitzar la desigualtat entre un personatge masculí i un personatge femení de l'obra (en Quimet i la Natàlia) a partir de diferents punts de vista.
- Fomentar la lectura en veu alta a l'aula.

• SESSIÓ 2

ACTIVITAT 4: AIXÒ EXISTIA?

Nivell: 5è de primària.	Temporalització: 10 minuts aproximadament.	Espai: Aula ordinària.
--------------------------------	---	-------------------------------

Proposta d'aprenentatge:

La sessió 2 s'introdueix a través de l'activitat 4. L'objectiu principal d'aquesta és contextualitzar a l'alumnat el període històric de la narrativa de "La plaça del Diamant". Individualment, han de contestar "Sí" o "No" segons si cada esdeveniment o invent

existia en aquella època. L'any que es marca com a límit és 1950, ja que és l'any en què aproximadament acaba la narració de la protagonista.

Objectius:

- Contextualitzar el període històric en el que se situa la narrativa de la novel·la “La plaça del Diamant”.
- Classificar objectes, invents o fets històrics segons si son coetanis o posteriors a l'any 1950.

ACTIVITAT 5: ELS SÍMBOLS DE LA NOVEL·LA (PART 1)

Nivell: 5è de primària.	Temporalització: 15 minuts aproximadament.	Espai: Aula ordinària.
--------------------------------	---	-------------------------------

Proposta d'aprenentatge:

Les activitats 5 i 6 (*Els símbols de la novel·la*) es divideixen en dues parts. La primera part introdueix el significat de “símbol”, ja que, al llarg de la narrativa, apareixen molts amb interpretacions diverses. A través de les definicions i el nombre de lletres de cada paraula, cada alumne, de manera individual, ha de trobar els símbols ocults en els mots encreuats. A mesura que vagin contestant la resposta de cada definició, ompliran la graella central. Tot i que els ritmes de treball i de pensament de cada infant son diferents, és una activitat relativament curta que serveix per introduir la segona part (que és més complexa).

Objectius:

- Resoldre els mots encreuats amb l'ajuda de les definicions dels símbols principals a l'obra “La plaça del Diamant”.

ACTIVITAT 6: ELS SÍMBOLS DE LA NOVEL·LA (PART 2)

Nivell: 5è de primària.	Temporalització: 15 minuts aproximadament.	Espai: Aula ordinària.
--------------------------------	---	-------------------------------

Proposta d'aprenentatge:

La segona part de *Els símbols de la novel·la* aprofundeix els coneixements que poden haver adquirit els alumnes a la primera part. És a dir, aquesta activitat mostra cada símbol amb una imatge que acompanya al nom i una pregunta “Què representa aquest símbol?”. A continuació, es mostren tres possibles respostes amb significats o interpretacions diferents. Quan cada infant, després de llegir les opcions, marca aquella que creu que és

correcta, rep una retroacció immediata. Si la resposta que escull és la correcta, es marca de color verd. Altrament, si la resposta és incorrecta, aquesta es mostra de color vermell i la correcta es marca de color verd. L'execució total d'aquesta activitat marca el final de la segona sessió d'intervenció a l'aula.

Objectiu:

- Relacionar cada símbol de la novel·la amb el seu significat per introduir el recurs literari de la metàfora.

• **SESSIÓ 3**

ACTIVITAT 7: L'ORDRE NARRATIU

Nivell: 5è de primària.	Temporalització: 30 minuts aproximadament.	Espai: Aula ordinària.
--------------------------------	---	-------------------------------

Proposta d'aprenentatge:

La sessió 3 comença amb l'activitat 7. L'ordre narratiu és la forma en com s'organitza els fets d'una narració. Aprofitant que "La plaça del Diamant" segueix un ordre lineal, aquesta activitat consta de 20 fragments que expliquen breument les parts més rellevants de la novel·la. A través dels mateixos grups que l'activitat 3, l'alumnat ha de treballar conjuntament a organitzar totes les parts. Aquesta activitat és la més llarga de tota la intervenció a l'aula per la densitat i profunditat en comprensió lectora que han d'emprar els participants. Tot i això, el treball en grups suposa una suma d'habilitats individuals que poden ajudar a completar l'activitat exitosament de forma ràpida. Un cop tots els grups tinguin el text ordenat, seria convenient dedicar uns minuts de lectura en veu alta del text perquè els nens i les nenes puguin comprendre i recordar els esdeveniments més importants del llibre.

Objectiu:

- Recordar el nom o els rols dels personatges principals de la novel·la a través d'imatges de la pel·lícula "La plaça del Diamant".

ACTIVITAT 8: QUI ÉS QUI?

Nivell: 5è de primària.	Temporalització: 10 minuts aproximadament.	Espai: Aula ordinària.
Proposta d'aprenentatge:		
<p>La sessió continua amb aquesta activitat que conté 5 preguntes sobre els personatges principals de la novel·la. Individualment, cada alumne ha de respondre segons els coneixements que ha après a partir de les anteriors activitats. En afegit, les qüestions estan acompanyades d'imatges amb els personatges de la pel·lícula "La plaça del Diamant". Després de la complexitat de l'activitat 7, aquesta cerca ordenar els coneixements i el paper de cada personatge dins de la història.</p>		
Objectiu:		
<ul style="list-style-type: none"> • Recordar el nom o els rols dels personatges principals de la novel·la a través d'imatges de la pel·lícula "La plaça del Diamant". 		

ACTIVITAT 9: ET TOCA OPINAR		
Nivell: 5è de primària.	Temporalització: 15 minuts aproximadament.	Espai: Aula ordinària.
Proposta d'aprenentatge:		
<p>L'última activitat de la sessió 3, <i>Et toca opinar</i>, és l'única de la intervenció a l'aula que no té respostes correctes o incorrectes. L'activitat es realitza amb una plataforma externa a la pàgina web, <i>Plickers</i>. És una eina educativa que permet als docents fer enquestes a l'alumnat. En concret, les preguntes mostren dilemes que sorgeixen de temes de l'obra on cada alumne s'ha de posicionar en una de les quatre respostes/opcions. Cada nen/a necessita una targeta amb un codi per respondre (la proporciona la pàgina de <i>Plickers</i>). A través de l'aplicació mòbil, el/la mestre/a ha d'escanejar la resposta de cada alumne perquè quedi enregistrada en el qüestionari. Després de cada pregunta contestada, es pot formar un petit debat a l'aula sobre les qüestions. En altres paraules, si qualsevol alumne vol explicar per què ha escollit una opció concreta o no està d'acord amb algun resultat, ha de participar i raonar els seus arguments de forma respectuosa.</p> <p>És una de les activitats més importants, ja que genera una conversa profunda sobre els temes de l'obra i els nens i les nenes poden expressar els seus punts de vista a partir de tot el que han anat treballant.</p>		
Objectius:		
<ul style="list-style-type: none"> • Opinar sobre els temes de la novel·la per reflexionar críticament sobre qüestions rellevants. 		

- Valorar el rol de la dona en el context històric del llibre per avaluar els canvis respecte a la societat actual.

- **SESSIÓ 4**

ACTIVITAT 10: QUÈ EN SAPS DE “LA PLAÇA DEL DIAMANT”?		
Nivell: 5è de primària.	Temporalització: 15 minuts aproximadament.	Espai: Aula ordinària.
<p>Proposta d’aprenentatge:</p> <p>L’activitat final de la implementació a l’aula és un qüestionari de <i>Kahoot!</i> anomenat <i>Què en saps de “La plaça del Diamant”</i>. Hi ha un total de 10 preguntes que s’agrupen en tres blocs: contextualització de l’obra i de la història, dades importants dels personatges i desenllaç del llibre. Cada pregunta està programada per ser contestada en 20 segons. De forma individual, cada alumne ha de marcar 1 de les 4 opcions disponibles. Només hi ha una resposta correcta a cada qüestió. En afegit, la majoria de les preguntes van acompanyades d’una imatge representativa per millorar la comprensió global de l’enunciat i les possibles respostes. Aquest test té com a objectiu analitzar el grau de coneixement dels participants de les activitats en el recurs web “Explorem La plaça del Diamant”.</p>		
<p>Objectius:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Contextualitzar la història de l’obra “La plaça del Diamant” en un temps històric concret. • Destacar els trets principals dels personatges de la novel·la. • Demostrar el coneixement adquirit sobre la narrativa i els esdeveniments més importants del llibre de Rodoreda. 		

Taula 26. Propostes d’aprenentatge i objectius de les deu activitats.

6- ANÀLISI

6.1 Instruments d’anàlisi

Com s’ha fet referència a l’apartat d’enfocament metodològic (4.1), la recerca d’aquest treball és d’enfocament mixt, és a dir, es recullen dades quantitatives i qualitatives. En aquest punt, s’analitzen totes les dades recollides dels instruments utilitzats: les entrevistes a expertes en matèria de gènere, literatura catalana i gamificació;

els qüestionaris de validació i avaluació de la proposta web; l'avaluació de l'alumnat i la rúbrica d'autoavaluació durant les sessions.

En primer lloc, les entrevistes semiestructurades permeten formular preguntes a expertes en diferents àmbits per tal d'extreure conclusions sobre reptes i qüestions socials relacionades amb la línia d'investigació d'aquest treball.

En segon lloc, els qüestionaris, l'avaluació de l'alumnat i la rúbrica d'autoavaluació amb preguntes tancades basades en l'escala Likert (1932) permeten recollir dades quantitatives. En afegit, els qüestionaris de validació i avaluació del web al professorat permeten recollir comentaris i suggeriments dels participants, per tant, també dona opció a recollir dades qualitatives.

En aquesta secció del treball es porta a terme la **tercera fase** de la investigació, ja que s'hi mostren les anàlisis i els resultats extrets dels instruments emprats. També es descriuen els instruments d'anàlisi en detall.

6.2 Anàlisi de les dades

Tot seguit, s'analitzaran les dades resultants de manera general mitjançant diverses figures, gràfics, taules.

6.2.1. Entrevistes a les expertes

Les tres entrevistes presencials van ser realitzades a doctores que treballen a la universitat Rovira i Virgili. Primerament, es van gravar individualment de forma auditiva als seus despatxos. Després, les converses van ser transcrites en documents en línia amb tota la informació recollida.

A l'hora d'analitzar totes les respostes proporcionades per les doctores, es van crear dues graelles. La primera relaciona en tres blocs (gamificació, literatura catalana i feminisme o perspectiva de gènere) les preguntes i les respostes de cada entrevistada. A la segona taula, es mostren les preguntes amb l'anàlisi conjunt de les respostes de les expertes. A continuació, es mostren les taules amb tota la informació.

Per tal de preservar l'anonimat de les participants, cada persona apareix a la taula X amb les etiquetes "Entrevistada 1", "Entrevistada 2" i "Entrevistada 3".

Blocs i preguntes		Respostes de l'entrevistada 1	Respostes de l'entrevistada 2	Respostes de l'entrevistada 3
Gamificació	<p>És viable transmetre coneixements i principis sobre igualtat i perspectiva de gènere a l'alumnat dins d'activitats lúdiques i gamificades?</p>	<p>No té coneixements sobre el tema específic de la gamificació, però menciona que aquesta ja s'aplica a la direcció d'equips per crear espais més igualitaris.</p> <p><i>Això no t'ho sé respondre, però sí que hi ha moltes coses fets diguem-ne des de la direcció d'empreses o de la direcció d'equips o coses d'aquest tipus, de la feminització en el sentit d'equips més igualitaris i d'equips més cooperatius.</i></p>	<p>Els jocs basats en evidència científica poden ser molt útils. Els jocs, si incorporen en el disseny més diversitat de gènere, també seran més diversos.</p> <p><i>Sí que se puede. Si son juegos basados en evidencia científica. Sí, sí, por supuesto que se puede. (...) Pero los juegos, si son juegos basados en evidencia científica, evidentemente pueden ser muy, muy útiles.</i></p>	<p>Sí. Depèn del grup, la ludificació pot ser una bona eina per treballar temes de gènere.</p> <p><i>Sí. És una eina més. I llavors, depèn del grup, potser li és més fàcil, a través d'una ludificació, entendre aquests personatges. Per tant, pot ser una eina positiva per treballar-ho. A lo millor hi ha un grup que és molt intel·lectual, potser no necessites generar una ludificació d'allò, perquè ja està sortint el que tu vols que percebin de l'obra. Però, a la millor, hi ha un altre grup que necessita aquesta altra manera de treballar. És una metodologia més.</i></p>
	<p>Podrien les activitats gamificades centrades en una obra literària catalana ser una eina útil per identificar i desafiar els estereotips de gènere entre els estudiants de Cicle Superior d'Educació Primària?</p>	<p>No té coneixements sobre la gamificació.</p>	<p>Sí, a través d'un disseny divers, ja que és important no reproduir els estereotips amb l'alumnat.</p> <p><i>Sí, ahí es muy importante el que, claro, los juegos en cuanto incorporan en el diseño más diversidad de género, también van a ser más diversos. Es decir, que no van a reproducir tanto los estereotipos, ¿no? Entonces es muy importante que, por ejemplo, cuando se hagan... Se testeen los juegos o que opinen diferentes personas antes de ponerlos en práctica.</i></p>	<p>Sí. La resposta és la mateixa que a la pregunta anterior.</p>
	<p>Quina seria la forma més adequada de</p>	<p>Utilitzar un llenguatge que no tingui doble</p>	<p>S'hauria de testejar el web abans de publicar-lo i les instruccions</p>	<p>Utilitzar llenguatge inclusiu i respectuós. També és important</p>

	<p>redactar les instruccions als jocs de forma igualitària i no sexista?</p>	<p>significat, és a dir, que en nens sigui un valor positiu i en nenes un valor negatiu. <i>A veure, les criatures petites i les criatures d'infantil, els hi és igual posar-se els pantalons de color rosa que de color blau, amb estrelletes o una faldilla o un vestit. Xalarien i sortint ara "ara vull sortir de reina i avui vull sortir de rei". És igual! (...) "Corres com una nena, jugues com una nena... Això és de nenes". Aquestes coses és allò que dèiem de la socialització. No pot ser, parlant de llengua, que hi hagi qüestions que siguin un insult parlant femení. O qüestions "es una minyona, serveix. És un minyó, un minyó és un xiquet, un bailet".</i></p>	<p>haurien d'utilitzar el llenguatge inclusiu. <i>La verdad es que me haces pensar porque no he fijado las instrucciones de los juegos (risas). Pero sí que es cierto que tienen que incorporar y tienen que ser inclusivos con el lenguaje, evidentemente. O sea, tienen que ir acordes a lo que sucede en el mundo. El mundo es diverso, culturalmente, a nivel de género, a nivel religioso también. O sea, cuanta más diversidad, mejor.</i></p>	<p>pactar amb l'alumnat de quina manera vol consensuar l'organització del treball. <i>El llenguatge inclusiu, el tema del respecte, no sé si en algun moment en aquest joc hi ha torns, doncs respectar els torns, igual com quan jugues en qualsevol altre joc, un joc de taula, per exemple, que hi ha unes normes, identifiquem-les bé. A lo millor hi ha algunes que a l'aula ja hi són, no? Perquè les podem acordar. Com treballarem aquest any a classe? Com voleu que treballem? Com gestionem tot el que pugui passar? Doncs vinga, apuntem-ho. I a partir d'aquí ja tens les normes que necessites i que serveixen per a qualsevol activitat.</i></p>
<p>Feminisme i perspectiva de gènere</p>	<p>Per què és important que l'alumnat rebi formació en temes d'igualtat des de l'escola?</p>	<p>És una educació que ja hauria d'estar present en altres contextos. És important igualar els drets i respectar les diferències per aconseguir una societat justa i igualitària. <i>És que aquesta, aquesta educació ja hauria de ser familiarment, hi hauria de ser socialment i, per tant, hi hauria d'estar també a la... a</i></p>	<p>És important per evitar situacions de risc com, per exemple, l'assetjament escolar. <i>Yo creo que sí que es importante y relevante porque los temas de acoso escolar están muy relacionados con temas de género y sí que es imprescindible que esa... esa enseñanza se base en evidencias científicas. (...) Porque lo que está sucediendo es que se están llenando las escuelas de expertos y expertas, ocurrentes,</i></p>	<p>Perquè l'evolució i el creixement de la dreta i l'ultradreta causa un retrocés en els aspectes d'igualtat. El feminisme ha de ser transversal en tots els espais socials: escoles, mitjans de comunicació. La família... <i>És més, és important. I amb la realitat social que tenim, de les dretes i ultradretes, que es fa un retrocés en aquest tema, jo crec que és important treballar-ho des de l'escola, però també des</i></p>

Treball final de grau – Juan Manuel Arjona Aguilar

		<p><i>l'escola. (...) Iguals no vol dir idèntics, no és sinònim. Ho hauríem de dir d'equitat, més aviat, no? Però, que sí que, és a dir, igualtat de drets, respectant les diferències, però aquesta educació hi hauria de ser a les cases, a la societat, al carrer, a la publicitat, a tot arreu i, evidentment, a l'escola, perquè el que volem és una societat justa o igualitària.</i></p>	<p><i>que lo que hacen es agravar las situaciones. Entonces sí es necesaria, pero tiene que basarse en evidencias científicas de impacto social, sino tiene un efecto contraproducente y está generando graves problemas a los niños, las niñas, a la diversidad de géneros que tenemos.</i></p>	<p><i>de la família, des dels mitjans de comunicació, per treballar la igualtat. Si al final no són drets de feministes, és la igualtat, si no hi ha més.</i></p>
	<p>Quines son les estratègies coeducatives principals que els docents hem de seguir per evitar l'educació sexista?</p>	<p>Promou la cooperació i no de la competitivitat. Sugereix estructures horitzontals per a la igualtat de gènere. <i>I... equips horitzontals. És a dir, les dones tendeixen a un equip horitzontal i no a un equip vertical, com els homes. I la cooperació en lloc de la competició. Això sí que està donat. I suposo que és a partir d'aquí de... que tothom tingui la mateixa implicació, que no hi hagi autoritats.</i></p>	<p>Defensar totes les formes d'amor. Posa en relleu l'amor romàntic com un exemple. En definitiva, s'ha de defensar la llibertat individual en les relacions, sempre que estiguin basades en el respecte. <i>¿Por qué estamos en contra del amor romántico? Si la evidencia científica dice que el amor romántico protege. O sea, esta es otra cosa también que quizá más no tanto en infantil o en primaria, aunque en primaria ahora también. (...) Entonces, prevenir la violencia de género o los casos de acoso en contra del amor romántico es contraproducente. (...) Si el problema no es el tipo de relación, si es romántica, si es ligue... ¡No! Es la persona: si es violenta o no violenta</i></p>	<p>1- No prohibir mai cap mena de joc ni rol. 2- Evitar distincions de colors (blau i rosa). 3- Utilitzar un llenguatge no sexista i buscar genèrics (en línia amb la idea de la pregunta anterior).</p> <p><i>El que és molt important, amb els més petits, és sempre a través del joc, i no prohibir mai ni agafar una nina ni la nena una pilota o un cotxe, que a vegades això encara costa, fins i tot, o el tema dels colors, que a vegades no treballem, i hi ha molts nens que no volen agafar el rosa, perquè ja hi ha aquí uns estereotips creats que potser ningú els hi ha dit, ni si ni no, ni per què, però està allà, perquè els nanos escolten. (...) I després tot</i></p>

			<p><i>y esa persona será violenta tanto en una noche de rollo como en una relación estable. El problema es la persona, no es el tipo de relación.</i></p>	<p><i>el tema del llenguatge, tot el llenguatge no sexista que potser fa uns anys no es tenia tant en compte, doncs també crec que és un aspecte que s'ha de treballar, de vegades ja sé que l'escrit és difícil posar tots i totes, nois i noies, bueno, també es poden buscar genèrics, i si no, si potser no ho escrivim, però almenys a l'hora de parlar-ho, no costa res dir tots i totes, nois i noies, tothom.</i></p>
	<p>Quines desigualtats per motius de gènere podem trobar a les aules de les escoles a l'actualitat?</p>	<p>Destaca la manca de referents femenins en l'educació i com això pot afectar la identitat del'alumnat.</p> <p><i>Educació... educació de desigualtat i després hi ha una altra cosa, els models en què tu et desenvolupes, és a dir, tota forma de socialització és la manera en què tu vas creant la teva identitat. Sí que et venen unes qüestions marcades: un nom que et ve donat... I que algunes pots canviar i altres no, és a dir, un ADN, la petjada dactilar, un nom, fins i tot una religió i una cultura. (...) Si tu no tens models, tu no deixes de ser una cosa estranya, no acabes de socialitzar-te perquè estàs fora de la norma.</i></p>	<p>Menciona l'assetjament i el <i>ciberbullying</i> contra el col·lectiu LGBTIQ+ a les aules.</p> <p><i>Es decir, tenemos una discriminación y un acoso muy grave a personas LGTBIQ+. Entonces, esa diversidad hay que protegerla porque nos enriquece, porque la sociedad es diversa, porque las empresas son diversas, porque necesitamos esa riqueza, ¿no? Entonces, esas situaciones también de bullying y de ciberbullying, en contra de la manifestación de la diversidad sexual también hay que dar evidencia de qué es lo que funciona y ¿qué es lo que funciona? (...) Aislar al agresor o agresora, proteger a la víctima.</i></p>	<p>Critica els catàlegs de joguines que perpetuen estereotips de gènere, tot i que reconeix els esforços en la seva evolució.</p> <p><i>Hi ha una funció dels mitjans de comunicació, que és més important de la que ens pensem, i aquí s'hauria de treballar molt més també. Els catàlegs, hi ha algunes empreses que ja comencen a treballar d'una altra manera, ja és un pas endavant, però anem tant a poc a poc, no sé si acabarem mai, però la qüestió és anar tirant endavant en aquest aspecte. Els contes, no vol dir tampoc que els tinguem que transformar, perquè la Caputxeta és la Caputxeta i la Ventafocs és la Ventafocs.</i></p>
<p>Literatura catalana</p>	<p>Quines estratègies pedagògiques amb enfocament de</p>	<p>Considera difícil treballar la perspectiva de gènere</p>	<p>La lectura dels clàssics promou valors humans d'igualtat i de respecte.</p>	<p>Fer un acompanyament en les lectures i fomentar el diàleg i la reflexió a</p>

Treball final de grau – Juan Manuel Arjona Aguilar

	<p>gènere son eficaces per promoure l'equitat i la comprensió de la literatura catalana entre els estudiants de Cicle Superior de Primària?</p>	<p>amb obres com “La plaça del Diamant” de Mercè Rodoreda, però remarca la importància de contextualitzar bé l'obra. <i>És una obra molt ben escrita. (...) és la història de la vida d'un personatge de gràcia que passa per la guerra, la postguerra... Però realment, la història de la vida és que Natàlia és una dona com han de ser les dones del seu temps. (...) I resulta que deixes de ser Natàlia, et converteixes en Colometa, perds totalment la teva identitat (...) i fins que no troba un home que, a més, és impotent, no torna a recuperar la seva veu com a Natàlia perquè és una novel·la circular. Tens una sèrie de coses i materials, tens el tema dels símbols. Sobre La plaça del Diamant tens molts dossiers didàctics que s'han treballat.</i></p>	<p>És una eina útil per plantejar les qüestions de gènere. <i>Yo creo que la lectura de clásicos se ha demostrado... Bueno, no creo, lo afirmo. La lectura de clásicos promueve valores humanos de igualdad, de respeto, o plantea debates que permiten hablar de esos temas. Entonces, cualquier obra clásica, si se pone en diálogo, de descubrir qué es lo que dice, puede ser una herramienta... Vamos, bueno, está siendo una herramienta superimportante. No solo por el diálogo que pueden tener los niños en relación a esa obra, sino también por el aprendizaje instrumental de vocabulario, de todo. (...) Y puede ser una fuente muy útil para plantear las cuestiones de género.</i></p>	<p>través de tertúlies dialògiques. És important acompanyar a l'alumnat en el procés de la lectura. <i>S'ha de parlar, dialogar, reflexionar, saber quina és la seva mirada, quina és la seva lectura, perquè creuen que aquell personatge ha actuat d'aquella manera. (...) Les tertúlies dialògiques son una eina molt interessant perquè arriben a aquesta reflexió i anàlisi. Això és igual com que un nen el deixes al costat de la tele i no saps quina lectura en fa, de tot allò que veu, no? Però si tu estàs al seu costat, tu sí pots anar explicant una miqueta què és el que està veient, “això ben bé no és així, perquè el que volen és vendre el producte”, etcètera, etcètera. Per tant, la lectura ha de ser acompanyada, ha de ser en debat, ha de ser reflexiva.</i></p>
<p>Creus que ha millorat la visibilitat de la dona en el món de la literatura catalana?</p>	<p>Ha observat una evolució significativa en la visibilitat de les dones, especialment destaca la recuperació d'escrits de dones en la literatura medieval. <i>Molt de canvi. En diversos sentits, tot i que el canvi es</i></p>	<p>Considera que hi ha més referents femenins en diversos camps (com en el científic), tot i que reconeix que queda molt per fer. <i>Sí, sí. Marie Curie o Jane Adams, es decir, de grandes científicas que... O incluso la misma Karikó, que es la que, gracias a ella,</i></p>	<p>Sí. Hi ha moltes obres que tracten la perspectiva de personatges femenins sense prejudicis. Observa un augment de les obres que tracten personatges femenins sense prejudicis, però lamenta l'impacte negatiu de l'auge de la ultradreta en les actituds masclistes als instituts.</p>	

		<p><i>podria posar entre asteriscs o amb molts interrogants. (...) Revisem la història la història literària, perquè sempre els valors universals han estat valors masculins, no? Els que s'han tingut en compte. (...) La literatura medieval, en aquests moments, hi ha un grup que té un llistat en aquest moment de setanta i pico. (...) Ens van encarregar un diccionari biogràfic català de dones. I ens van encarregar que fèssim 100! I molta gent ens deia: «no les trobareu». Ens van sobrar. Ha evolucionat.</i></p>	<p><i>tenemos las vacunas contra el COVID. Grandes científicas que, bueno, aunque hay esa reproducción de las figuras masculinas de grandes referentes, yo creo que cada vez más se están incorporando referentes femeninos. (...) Pero sí que es cierto que se ha ido incorporando cada vez más. Queda mucho por hacer. Pero estos referentes, o de grandes, no sé, grandes científicas o grandes artistas, cada vez más se están incorporando en el aprendizaje de los niños y de las niñas.</i></p>	<p><i>Sí. Hi ha molts llibres per a adolescents, estan divertits. (...) Tot aquest tipus de llibres ara, que et descobreixen des d'una perspectiva més de dona i sense por, sense prejudicis, jo crec que és molt interessant i que està molt bé que hi sigui. (...) Les ultradretes les coneixem, què diuen i què fan. I com això també ha generat conductes masculistes entre joves. Molt. I tu vas als instituts, tu passeges i veus algunes conductes escalar... Són greus, eh? Són greus.</i></p>
<p>Quin impacte pot tenir l'ensenyament de La plaça del Diamant de Mercè Rodoreda des d'una perspectiva de gènere en l'apoderament de la dona i l'expressió de gènere de l'alumnat?</p>		<p>Assenyala la importància de mostrar que no es pot acceptar la violència i destaca els comportaments subtils que també són violents.</p> <p><i>Saps què passa? Que no ho he fet mai. El que passa és que... És a dir, tens la musiqueta de la pel·lícula del Ramon Montaner. Ella se'n va ballar a la plaça del Diamant, coneix el Quimet. Clar, el Quimet “no diguis això”, li pica. “No facis allò”. Hi ha tot uns comportaments que els hi pots dir “escolta, que així no es pot tractar a una</i></p>	<p>Pot ensenyar a l'alumnat realitats que ells o elles mateixos/es estan vivint. Els pot ajudar a identificar i reconèixer les seves experiències.</p> <p><i>Yo creo que no hay que censurarlo, hay que incorporarlo, porque si en un aula hay 20 niños, por estadística, habrá alguno que tenga una violencia de género o de abuso sexual. O sea, por estadística, es así. Entonces, querer taparlo es impedir que ese niño o esa niña pueda reconocer que eso que está leyendo le está pasando a él y que pueda explicarlo. Porque el diálogo permite identificar</i></p>	<p>Poden adquirir coneixements en contextualitzar esdeveniments històrics i socials i situar-los en el temps. <i>Contextualització. Perquè, si no, és com un petit parèntesis, llavors no, hem de contextualitzar, això vol dir que potser abans de llegir l'obra hem de situar-la en l'època. Que jugaven els nois en aquella època? Podien anar a treballar, tothom podia anar a estudiar? Què passava? I si tenim imatges o alguns vídeos que també podem tindre d'aquell moment, fins i tot algun NODO, que només el passaria a cicle superior, no als altres. (...) Vull dir, que no fem</i></p>

		<p>persona” entens? Clar, no deixa de ser violència. “Tot, a partir d’ara, pensaràs el que penso jo, a partir d’ara, tu et diràs Colometa”.</p>	<p>situaciones que muchas veces los propios niños no saben. No saben que es violencia, no saben que están sufriendo un abuso sexual de parte de un profesor o un familiar o... (...) Pero sí que es necesario hablarlo y no disimularlo.</p>	<p>res dolent ensenyant i explicant la història. Però jo crec que la contextualització és el que més s’ha de fer. Fins i tot hi pot haver en aquesta ludificació algunes coses vinculades al context.</p>
--	--	---	--	---

Taula 27. Taula comparativa de l’Instrument 1. Entrevistes als experts.

Blocs i preguntes		Anàlisi de les respostes de les entrevistades
Gamificació	<p>És viable transmetre coneixements i principis sobre igualtat i perspectiva de gènere a l’alumnat dins d’activitats lúdiques i gamificades?</p>	<p>La gamificació pot ser una eina efectiva per transmetre coneixements sobre igualtat i perspectiva de gènere si el disseny del web es genera des de la diversitat.</p>
	<p>Podrien les activitats gamificades centrades en una obra literària catalana ser una eina útil per identificar i desafiar els estereotips de gènere entre els estudiants de Cicle Superior d’Educació Primària?</p>	<p>Seguint la idea anterior, el més important per combatre els estereotips és pensar des de una perspectiva diversa i inclusiva en el disseny de les activitats.</p>
	<p>Quina seria la forma més adequada de redactar les instruccions als jocs de forma igualitària i no sexista?</p>	<p>Les instruccions dels jocs han de ser redactades amb un llenguatge clar, sense doble significats. És important testear-ho abans de publicar el web per assegurar-se que siguin inclusives. En afegit, seria interessant involucrar a l’alumnat en la creació de les pautes per millorar la seva comprensió i acceptació.</p>
Feminisme i perspectiva de gènere	<p>Per què és important que l’alumnat rebí formació en temes d’igualtat des de l’escola?</p>	<p>La formació en igualtat hauria de ser un pilar fonamental de l’educació. És crucial per prevenir l’assetjament escolar i altres problemes relacionats amb la discriminació de gènere. En contextos en què el retrocés de drets per la influència de la dreta i ultradreta son evidents, l’educació en igualtat és encara més necessària per mantenir aquest valor.</p>
	<p>Quines son les estratègies coeducatives principals que els docents hem de seguir per evitar l’educació sexista?</p>	<p>S’ha de fomentar la cooperació i les estructures horitzontals en lloc de la competició i les jerarquies. En afegit, no s’ha de prohibir jocs ni fer distincions, ja que, d’aquesta manera, s’evita la reproducció d’estereotips de gènere. Una altra estratègia per combatre el sexisme és defensar la llibertat individual en les relacions basades en el respecte i en la no-violència.</p>
	<p>Quines desigualtats per motius de gènere podem trobar a les aules de les escoles a l’actualitat?</p>	<p>La més evident és la manca de referents femenins en l’educació. Aquest fet pot suposar un impacte negatiu en la socialització de les nenes i perpetuar la desigualtat de gènere.</p>

		<p>Una altra desigualtat que, progressivament, va desapareixent són els rols de gènere que marquen els catàlegs de joguines. Els mitjans de comunicació tenen el poder de reforçar o rebutjar els estereotips de gènere.</p> <p>Per últim, l'assetjament i la discriminació a l'alumnat LGBTIQ+ suposa un gran perill a la inclusió i a la seguretat a les escoles.</p>
Literatura catalana	<p>Quines estratègies pedagògiques amb enfocament de gènere són eficaces per promoure l'equitat i la comprensió de la literatura catalana entre els estudiants de Cicle Superior de Primària?</p>	<p>La contextualització de les obres literàries permet a l'estudiantat entendre millor els personatges i les seves accions en relació al context històric i social. Amb aquest mètode, es poden reflectir les normes de gènere d'èpoques passades i comparar-les amb la perspectiva de gènere actual.</p> <p>Les obres literàries clau per promoure els valors d'igualtat i de respecte són els clàssics, ja que són universals i es poden debatre moltes qüestions relacionades amb el gènere.</p> <p>Un altre mètode és la tertúlia dialògica, és a dir, el foment de la reflexió crítica dels llibres a través d'un anàlisi i un debat conjunt entre alumnat i professorat.</p>
	<p>Creus que ha millorat la visibilitat de la dona en el món de la literatura catalana?</p>	<p>La visibilitat de les dones en la literatura ha progressat, tant en termes de recuperació d'obres antigues com de la incorporació de referents femenins en diversos àmbits. Tot i així, encara hi ha desafiaments per superar a nivell educatiu, com els comportaments masculistes d'alumnes als centres. Per aquest motiu, la necessitat de continuar promovent les històries de dones fetes per dones a les escoles resulta evident.</p>
	<p>Quin impacte pot tenir l'ensenyament de La plaça del Diamant de Mercè Rodoreda des d'una perspectiva de gènere en l'apoderament de la dona i l'expressió de gènere de l'alumnat?</p>	<p>L'obra pot ajudar a identificar i rebutjar els comportaments violents que hi apareixen. És important remarcar que es poden trobar nens o nenes víctimes de violència que puguin identificar experiències pròpies i trobar una solució.</p> <p>“La plaça del Diamant” pot també ser estudiada des de l'àrea de Medi Social, concretament en la història del país per contextualitzar problemes de gènere que encara es troben present avui en dia.</p>

Taula 28. Taula d'anàlisi de l'Instrument 1. Entrevistes als experts.

6.2.2. Qüestionari de validació del judici d'expertes

El qüestionari de validació de la proposta del web “Explorem La plaça del Diamant” consta de quaranta-dos preguntes dividides en vint-i-un parts, la majoria de les

quals s'han de puntuar en una gradació de l'1 al 5 a través del model Likert (1932), sent 1 totalment en desacord i 5 totalment d'acord.

El formulari avalua el web segons els següents aspectes o dimensions:

- L'accessibilitat i la navegació de la pàgina web.
- El seu disseny i la seva estètica.
- El realisme, l'adequació a Cicle Superior i la consecució dels objectius de cada activitat.

En afegit, després de les activitats de cada sessió, hi ha una secció destinada als comentaris i els suggeriments per part dels participants. Cal esmentar que cap participant ha completat aquests espais, ja que eren opcionals.

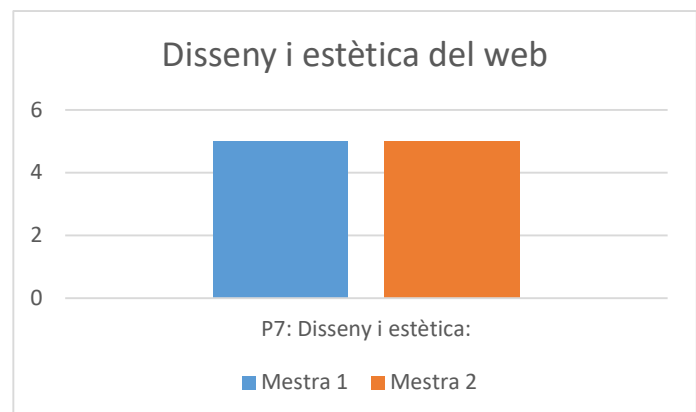
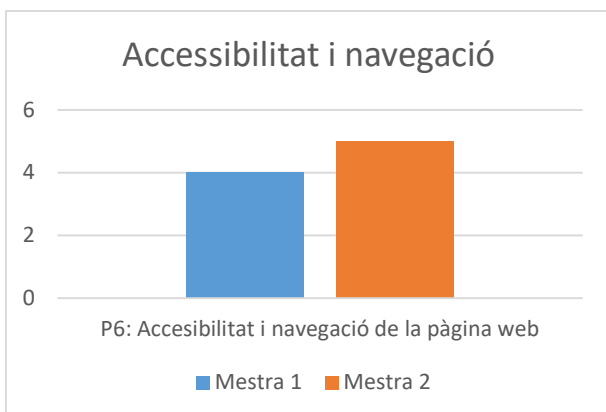
Aquest instrument està directament relacionat amb l'objectiu d'avaluar l'impacte de les activitats interactives digitals gamificades del web a través del *feedback* del professorat.

DIMENSIÓ 1: BIODADES

En primer lloc, es tracten les biodades de les dues persones que han participat en el qüestionari, és a dir, de les dues tutores de 5è curs de Primària del centre on s'ha implementat el web. Les dues participants son dones: una té entre 31 i 40 anys i l'altra té entre 51 i 60 anys. Pel que fa al nivell formatiu de les enquestades, totes dues compten amb estudis universitaris.

DIMENSIÓ 2: ACCESSIBILITAT, NAVEGACIÓ I DISSENY DEL WEB

Als dos gràfics següents, es poden veure les valoracions de l'accessibilitat i la navegació (Gràfic 1) i les valoracions del disseny i l'estètica (Gràfic 2) de la proposta. Les preguntes contestades per les dues participants es troben a l'Annex 4.

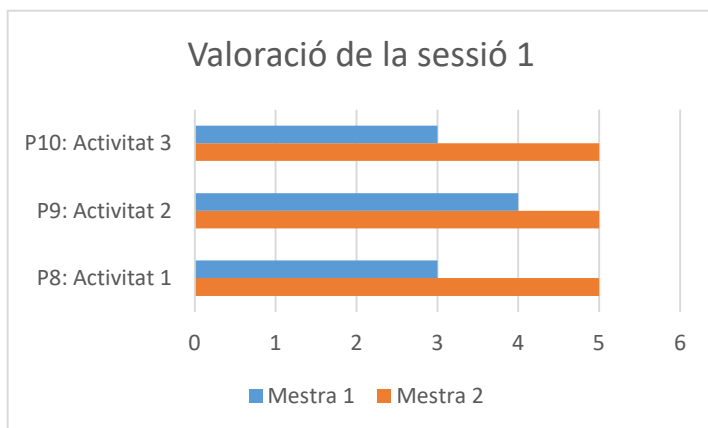
Gràfic 1. *Valoracions de l'accessibilitat i la navegació de la proposta*

Per un costat, la mestra 1 està d'acord amb els aspectes de l'accessibilitat i la navegació del web, mentre que la mestra 2 està totalment d'acord (Gràfic X). Les dues tutores valoren positivament l'estructura de navegació, el menú amb les seccions, el contingut que apareix a cada apartat i la rapidesa en la que carreguen les pàgines amb les activitats.

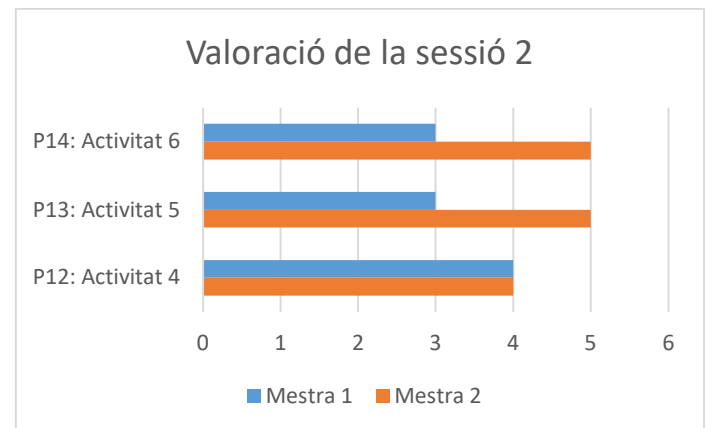
Per l'altre costat, les dues mestres coincideixen i estan totalment d'acord amb el disseny i l'estètica triada del recurs, és a dir, els hi sembla un disseny atractiu, amb colors que fan bon contrast, que conté imatges d'alta qualitat i té estils tipogràfics consistents.

DIMENSIÓ 3: VALORACIÓ DE LES SESSIONS I LES ACTIVITATS

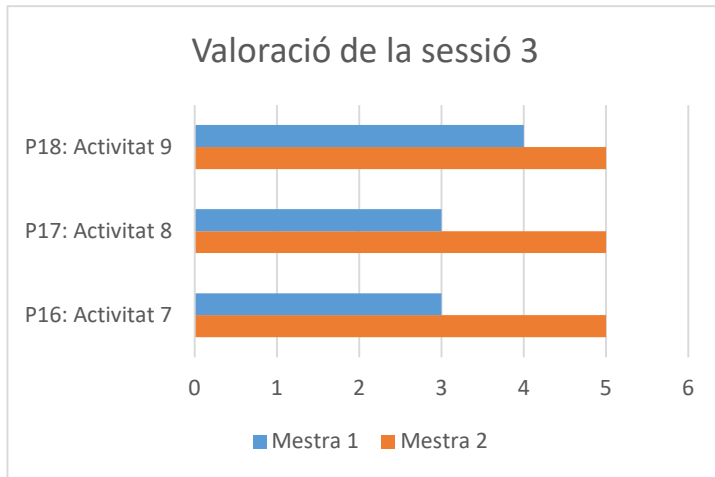
Els següents gràfics exposen les valoracions de les quatre sessions de la proposta (Gràfic 3, Gràfic 4, Gràfic 5 i Gràfic 6). Aquestes també s'han extret de les preguntes que apareixen a l'Annex 4.

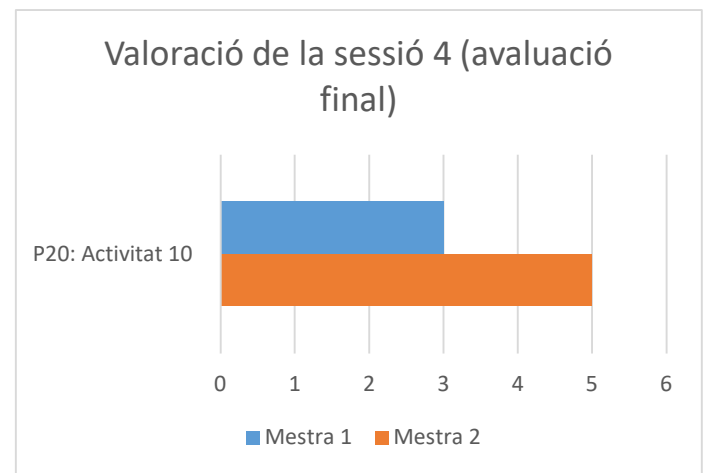
Gràfic 3. *Valoracions de les activitats 1, 2 i 3 de la proposta*

Gràfic 4. *Valoracions de les activitats 4, 5 i 6 de la proposta*

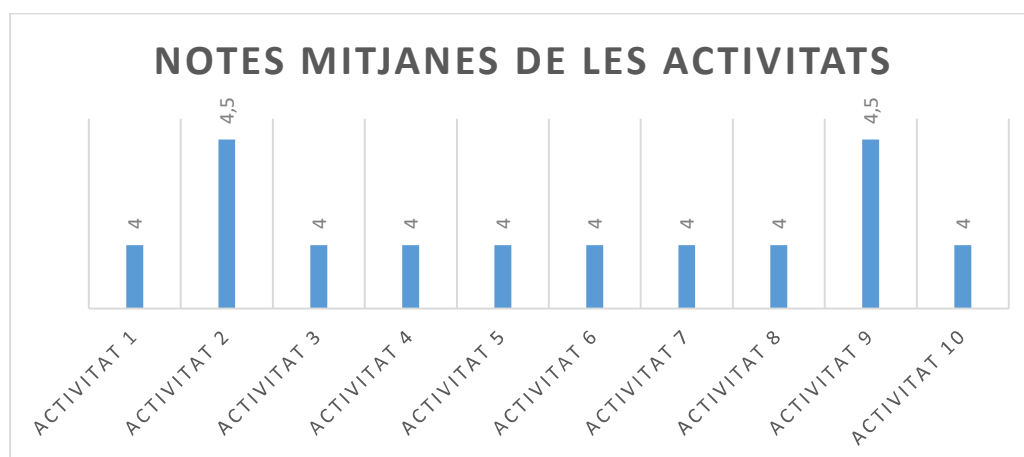
Gràfic 5. Valoracions de les activitats 7, 8 i 9 de la proposta

Gràfic 6. Valoracions de l'activitat 10 de la proposta

D'una banda, es pot observar que la mestra 2 valora més positivament les activitats de les diferents sessions que la mestra 1. Si s'analitza el nivell de dificultat de cada activitat de la proposta, es pot trobar relació amb les puntuacions de "Ni d'acord ni en desacord" d'implementar les activitats 1, 3, 5, 6, 7, 8 i 10 de la mestra 1. La diversitat de criteris de les dues tutores per valorar el recurs és clara, ja que només coincideixen en la valoració de l'activitat 4 de la proposta.

D'altra banda, degut que no es va obtenir cap resposta negativa a la valoració de les activitats ("En desacord" i "Molt en desacord") ni cap comentari de millora als espais habilitats del qüestionari, es va decidir no modificar les activitats i implementar-les tal com s'havien dissenyat.

Gràfic 7. Nota mitjana de les respostes en la valoració de cada activitat de la proposta

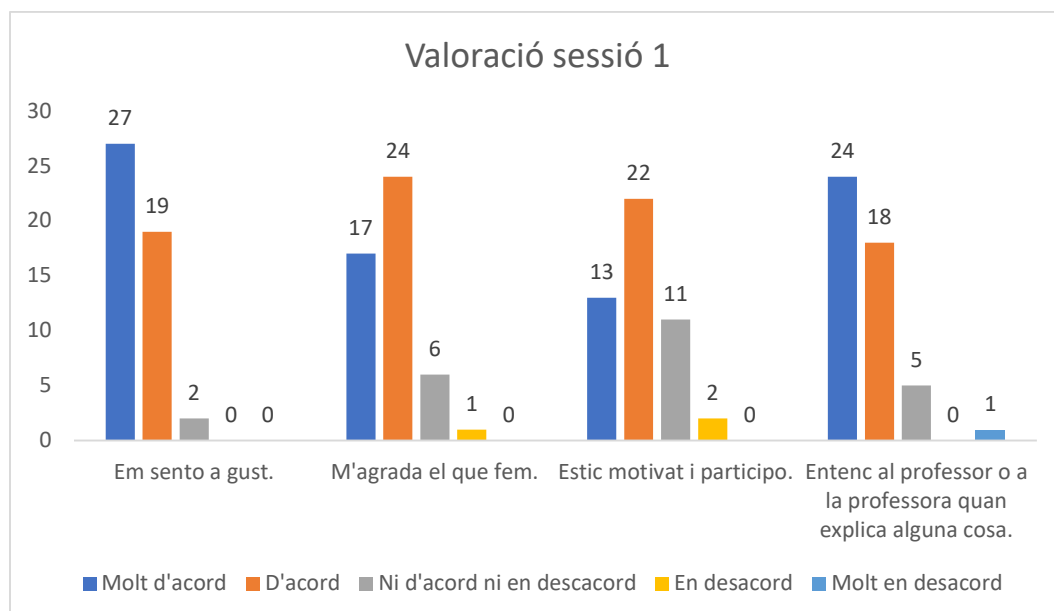
Pel que fa a les notes mitjanes de cada activitat del recurs web (Gràfic X), els resultats son bons, ja que oscil·len entre el 4 i el 4,5 i, per tant, es demostra que son aptes per poder implementar-les a les dues aules. Les dues activitats que destaquen de la resta és l'activitat 2 i l'activitat 9. A la primera activitat es treballa la descripció física d'un personatge de l'obra a través dels adjectius, mentre que a la segona activitat amb la mateixa puntuació, de 4,5, es demana a l'alumnat que contesti una enquesta d'opinió a través de l'eina *Plickers* sobre cinc temes socialment rellevants del llibre.

El 80% de les activitats estan valorades amb una nota mitjana de 4. Tot i que tenen un marge de millora, les tutores no escriuen cap comentari de *feedback* i, per aquest motiu, es decideix mantenir-les sense canvis a la implementació.

En conclusió, es pot afirmar que, tot i la diferència d'opinions entre les dues tutores, les activitats han rebut una valoració global positiva prèvia que permet poder continuar la investigació.

6.2.2. Qüestionari de validació de les activitats i de les sessions a l'alumnat

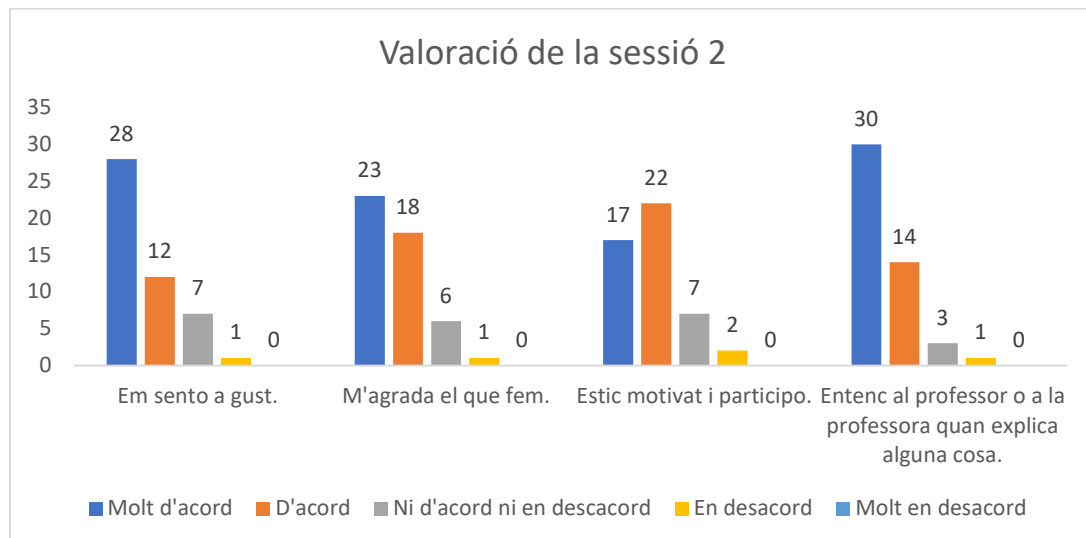
En aquest apartat, es mostra la valoració que fa l'alumnat a cada sessió de treball del recurs (Gràfics 8, 9, 10 i 11). Per entrar en detall i observar totes les preguntes de cada activitat es poden consultar a l'annex 5.

Gràfic 8. Valoració de l'alumnat de la primera sessió de treball amb el recurs web

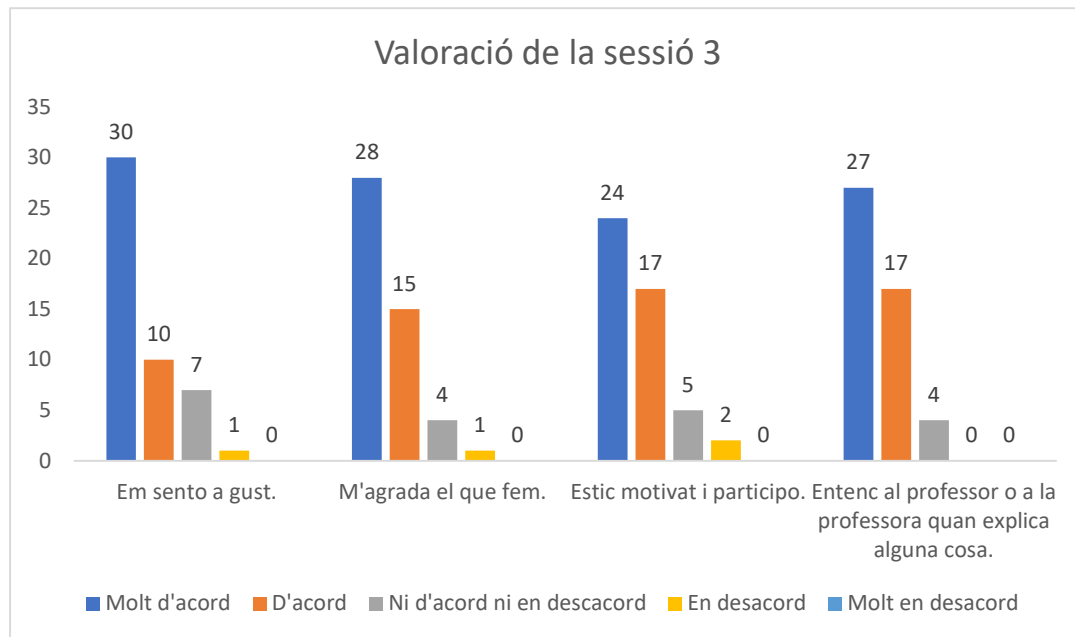
En primer lloc, la sessió 1 representa la presentació del recurs web “Explorem La plaça del Diamant” i la execució de les tres primeres activitats a l’aula. Cal destacar que més del 50% de l’alumnat està molt d’acord en què es va sentir a gust durant l’hora de treball. Aquesta sensació positiva pot estar directament relacionada amb els resultats de les altres preguntes, ja que s’extreuen les següents idees clau:

- 41 nens i nenes els hi agrada allò que es treballa i 35 consideren que estan motivats o motivades amb les tasques i, per aquest motiu, participen.
- De 48 alumnes, només un no li agrada treballar els continguts de les activitats.
- Del total anterior, hi ha una persona que no entén al professorat en les explicacions.

Gràfic 9. Valoració de l’alumnat de la segona sessió de treball amb el recurs web

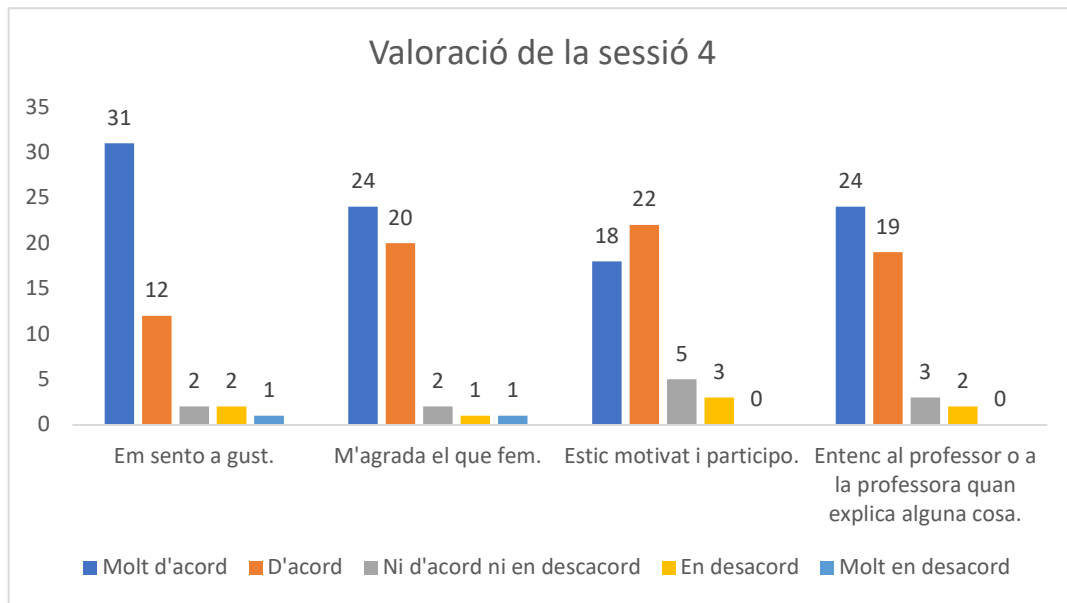
En segon lloc, la segona sessió de treball mostra un creixement positiu en la valoració dels infants, ja que totes les columnes de la resposta “molt d’acord” de cada qüestió té més puntuació. En altres paraules, a mesura que els nens i les nenes utilitzen el web i interactuen amb totes les activitats, l’opinió general és més positiva respecte a la proposta. Només hi ha un alumne que no se sent a gust, no li agrada allò que ha de treballar i no entén al professorat. A més a més, dos alumnes estan motivats. Tot i això, es pot analitzar com casos aïllats on la rebuda de la proposta, fins la sessió 2, no és positiva.

Gràfic 10. Valoració de l'alumnat de la tercera sessió de treball amb el recurs web

Les dades més positives de tota la implementació a l'aula es troben a la valoració de la sessió 3. Aquesta està formada per les activitats 7, 8 i 9. Una de les activitats que més va agradar a l'alumnat és la número 9, Et toca opinar, ja que, com el nom indica, podien aportar les seves opinions a través d'una enquesta *Plickers* sobre els temes rellevants de l'obra.

De 48 alumnes, 30 consideren estar molt d'acord en què van sentir-se a gust durant el desenvolupament de la sessió. Les dades que més destaquen és l'augment en l'opinió positiva de les tasques i en la motivació que els hi reporta. Aquesta dada verifica l'idea que relaciona l'aplicació d'activitats gamificades en el procés d'aprenentatge com amb l'increment de la motivació de l'estudiantat.

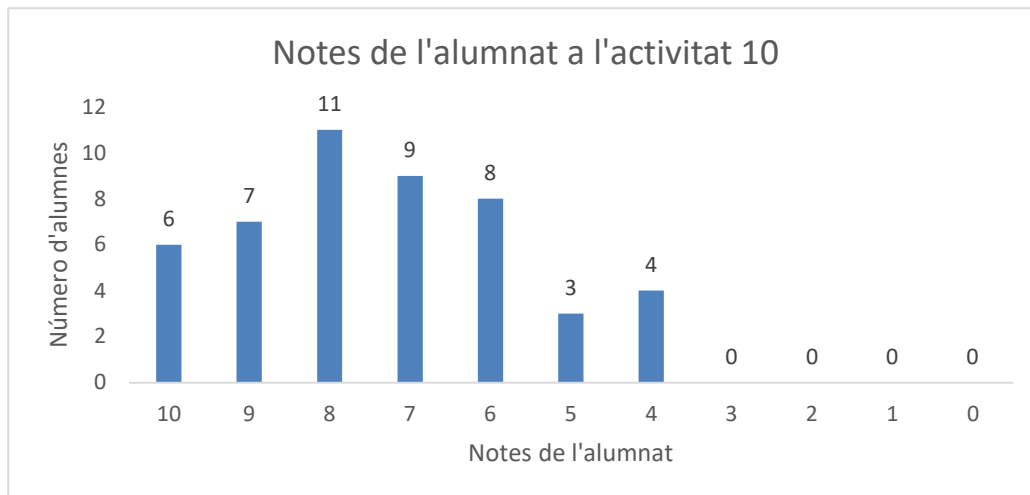

Gràfic 11. Valoració de l'alumnat de la quarta sessió de treball amb el recurs web

Per últim, l'evolució de l'opinió positiva en quant al recurs decreix sensiblement en la sessió 4. En aquesta, l'alumnat només havia de completar l'avaluació final del web. Era una sessió més curta i cal esmentar que es van experimentar problemes tècnics externs causats per una fallida temporal de la connexió Wi-fi al centre. Tot i així, s'observa que l'opinió dels enquestats i de les enquestades continua sent favorable i s'experimenta el major nombre d'alumnat que es troba a gust amb la sessió de tota la implementació.

6.2.3. Avaluació final a l'alumnat

Pel que fa als resultats de l'avaluació final de l'alumnat, es poden consultar en la seva totalitat a a l'Annex 8. A continuació, es mostra les notes de l'alumnat a l'avaluació final del recurs web (Gràfic 12).

Gràfic 12. *Notes de l'alumnat a l'avaluació final*

La nota mitjana dels 48 alumnes és de 7,35 sobre 10. Es pot afirmar, per tant, que la majoria de l'alumnat ha tingut un assoliment notable en l'aprenentatge dels continguts del web. D'una banda, 6 alumnes han aprovat amb un 10, la puntuació màxima. D'altra banda, només 4 alumnes han suspès amb un 4. En altres paraules, un percentatge significatiu d'alumnes ha obtingut notes màximes i només un petit percentatge ha suspès. Així doncs, la distribució global de les notes suggereix un bon nivell general d'assoliment.

7- CONCLUSIONS

Després d’haver testejat el recurs web amb deu activitats ludificades amb l’alumnat i haver analitzat les dades, es pot confirmar que la intervenció educativa a l’aula ha estat viable i positiva en l’alumnat de 5è. D’aquesta manera, l’objectiu general “Dissenyar un recurs d’activitats interactives digitals basades en la gamificació amb perspectiva de gènere per a l’alumnat de Cicle Superior d’Educació Primària en l’estudi d’una obra literària catalana” s’ha complert.

Els coneixements de l’alumnat sobre l’obra catalana “La plaça del Diamant” o la seva escriptora Mercè Rodoreda eren nuls abans de testejar el recurs web. A l’última activitat, l’alumnat té una nota mitjana de 7,35, és a dir, demostra un alt nivell d’assoliment en l’aprenentatge sobre els aspectes més importants de la novel·la. D’aquesta manera, aquest recurs és una eina d’aprenentatge vàlida per l’alumnat de Cicle Superior en l’aprenentatge de literatura catalana a través d’activitats digitals interactives basades en el joc.

Com a futur docent, és una gran satisfacció poder desenvolupar una eina efectiva i atractiva perquè l’alumnat pugui adquirir nous coneixements en l’estudi de la literatura catalana i promoure els trets culturals i històrics més rellevants de la nostra societat. Tot i que, en un principi, vaig tenir dificultats per enfocar la direcció i els objectius del recurs web, gràcies a l’ajuda d’expertes, tutores i investigadors/es he pogut donar resposta a les fites plantejades a l’inici del treball.

El primer objectiu específic, “Identificar quines característiques i elements són necessaris per dissenyar activitats gamificades en el context d’activitats de literatura catalana a l’educació superior”, s’ha resolt a través de la recerca de literatura contemplada en el marc teòric i de les entrevistes als experts (Instrument 1). A l’estat de l’art, molts investigadors i moltes investigadores mostren els bons resultats d’aplicar la gamificació a l’aula, ja que aquesta metodologia motiva a l’alumnat i pot millorar els resultats acadèmics. Cal esmentar que hi ha buits científics en l’aplicació de la ludificació en l’estudi de la literatura catalana, per tant, caldria més recerca i investigació en aquest aspecte. Per solucionar aquest mancança d’informació, les entrevistes a tres expertes en matèria d’igualtat i literatura catalana aporten dades qualitatives sobre com aplicar els elements de joc a l’aula des d’una perspectiva de gènere inclusiva i igualitària pels infants.

D'aquesta manera, el segon objectiu proposat, “Identificar quins elements son necessaris per treballar la perspectiva de gènere per a dissenyar activitats de literatura catalana dirigides a alumnes de Cicle Superior d'Educació Primària” també s'ha complert.

Pel que fa al tercer objectiu específic, “Dissenyar activitats interactives digitals basades en la metodologia de gamificació sobre una obra literària catalana dirigida a alumnes de Cicle Superior d'Educació Primària”, a través de les opinions i indicacions de les expertes, s'han creat deu activitats digitals interactives amb elements de joc que treballen continguts socials i històrics del llibre, sense deixar de banda la perspectiva de gènere ni l'adequació al nivell de coneixements de l'alumnat de Cicle Superior.

En darrer lloc, l'execució del quart i últim objectiu específic, “Avaluar l'impacte de les activitats digitals gamificades del web a través del *feedback* dels estudiants i del professorat”, s'ha dut a terme a través de la validació del recurs amb l'Instrument 2, és a dir, el qüestionari contestat per les dues tutores de cinquè d'una escola pública de Tarragona que han valorat totes les activitats. Les valoracions s'han realitzat a través de l'escala Likert (1932) sent 1 la puntuació mínima i 5 la màxima. Els resultats mostren que 8 activitats del total han estat valorades amb una nota mitjana 4 punts sobre 5, excepte les dues restants, que s'han valorat amb una nota mitjana de 4,5 punts sobre 5. Aquests bons resultats i l'absència de comentaris amb suggeriments de millora al qüestionari han permès la implementació de les propostes d'activitats a dues aules de 5è.

Després de cada sessió de treball, l'alumnat ha valorat el grau de satisfacció de les activitats. Excepte un error tècnic extern que ha afectat sensiblement l'opinió dels nens i de les nenes, s'analitza que, de 48 alumnes, més de la meitat se senten molt a gust durant el desenvolupament de les sessions. En afegit, l'opinió de cada activitat i la motivació que els hi reporta creix a mesura que s'acostumen al recurs web i coneixen més informació de l'obra literària.

En conclusió, és viable dissenyar i implementar un recurs web d'activitats interactives digital gamificades amb perspectiva de gènere que sigui efectiu per l'increment de la motivació i atractiu per l'alumnat de Cicle Superior d'Educació Primària.

En darrer lloc, m'agradaria remarcar que el procés de creació de tot el treball ha estat una eina molt beneficiosa pel meu creixement personal i professional, ja que he

experimentat una adquisició de nous coneixements referents a la metodologia de la gamificació, la importància de la perspectiva de gènere en l'educació i el foment de la literatura de clàssics catalans com “La plaça del Diamant”.

LIMITACIONS I PROPOSTES DE MILLORA

Aquest Treball de Fi de Grau presenta algunes limitacions i aspectes que poden ser millorats.

Primerament, la manca d'educació digital i de creació de webs ha retrassat el procés del treball durant algunes setmanes, ja que s'han de tenir molts aspectes en compte abans de publicar el web. En relació a aquest punt, refusar el pagament mensual de subscripcions a eines digitals com *Wix*, *Plickers* o *Kahoot!* dificulta el disseny de les activitats, ja que moltes eines útils per millorar l'experiència de joc a l'alumnat es troben bloquejades. Aquest problema es podria haver resolt de dues formes: pagant les subscripcions de les eines digitals o planificar les activitats un cop s'ha estudiat en detall les condicions del servei gratuït de cada pàgina web.

En segon lloc, per tenir millors resultats i que l'impacte del web sigui més profund a l'alumnat, s'hauria d'haver programat més sessions i dosificar més el repartiment de les activitats per sessió. El poc temps entre la intervenció a l'aula i la data màxima d'entrega del treball han suposat un repte en la part final d'aquest. En aquest sentit, seria recomanable dedicar més sessions i temps a la implementació a l'aula per tenir resultats òptims en la motivació de l'alumnat.

Per últim, hagués sigut interessant implementar la proposta web a una mostra major, és a dir, haver-la portat a terme també a dues classes de 6è per tenir més dades quantitatives i extreure més resultats.

LÍNIES DE FUTUR

Observant que els objectius específics del treball s'han complert amb èxit, el recurs web es podria publicar en obert per aquells/es docents que vulguin implementar les activitats a les seves aules amb autorització prèvia.

8- BIBLIOGRAFIA

- Acosta-Yela, M. T., Aguayo-Litardo, J. P., Ancajima-Mena, S. D., & Delgado-Ramírez, J. C. (2022). Recursos Educativos Basados en Gamificación. *Revista Docentes 2.0*, 14(1), 28–35. <https://doi.org/10.37843/rted.v14i1.297>
- Alshammari, M. T. (2020). Evaluation of Gamification in E-Learning Systems for Elementary School Students. *TEM Journal*, 9(2), 806–813. <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=869916>
- Álvaro, L. & Hamodi, C. (2022). *Educación con perspectiva de género*. ESIC. <https://elibro-net.sabidi.urv.cat/es/ereader/urv/227646>
- Barroso Moreno, C., Mendoza Carretero, R., Sáez-Rico de Santiago, B., & Rayón Rumayor, L. (2024). Gamificación-educación: el poder del dato. El profesorado en las redes sociales. *RIED-Revista Iberoamericana de Educación a Distancia*, 27(1). <https://www.redalyc.org/journal/3314/331475280010/html/>
- Bennani, S., Maalel, A., & Henda Ben Ghezala. (2021, December). *Adaptive gamification in E-learning: A literature review and future challenges*. ResearchGate; Wiley. https://www.researchgate.net/publication/356716897_Adaptive_gamification_in_E-learning_A_literature_review_and_future_challenges
- Carballeira, E., Dopico-Calvo, X., Morales, J., Iglesias-Soler, E., Sevilla Sánchez, M., & Fariñas Rodríguez, J. (2023). La gamificación en educación física: efectos sobre la motivación y el aprendizaje. *Retos: Nuevas Tendencias En Educación Física, Deporte Y Recreación*, 47, 87–95. <https://doi.org/1579-1726>
- Castillo, J., Escobar, G., de, R., & Cárdenas, Y. (2022). La Gamificación como herramienta metodológica en la enseñanza. *Polo Del Conocimiento: Revista Científico - Profesional*, 7(1), 43. <https://dialnet.unirioja.es/descarga/articulo/8331458.pdf>
- Ortega, D. & Gómez, I. M. (2019). Gamification, social problems, and gender in the teaching of social sciences: Representations and discourse of trainee teachers. *PLOS ONE*, 14(6), e0218869–e0218869. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0218869>
- Deterding, S., Dixon, D., Khaled, R., & Nacke, L. (2011, September 28). *From Game Design Elements to Gamefulness: Defining Gamification*. ResearchGate. https://www.researchgate.net/publication/230854710_From_Game_Design_Elements_to_Gamefulness_Defining_Gamification

- El decret d'Educació bàsica.* (2022). Xtec.cat. <https://projectes.xtec.cat/nou-curriculum/educacio-basica/decret-educacio-basica/>
- Els sis vectors.* (2024). Xtec.cat. <https://projectes.xtec.cat/nou-curriculum/educacio-basica/els-sis-vectors/>
- Francisco-Javier Hinojo-Lucena, Gómez-García, G., Marín, A., & José-María Romero Rodríguez. (2021). Gamificación por insignias para la igualdad y equidad de género en Educación Superior. *Revista Prisma Social*, 35, 184–198. <https://revistaprismasocial.es/article/view/3745>
- García Magro, C., Martín Peña, M. L., & Díaz Garrido, E. (2019). Protocol: Gamify a Subject without Advanced Technology. *WPOM-Working Papers on Operations Management*, 10(2), 20. <https://doi.org/10.4995/wpom.v10i2.12662>
- García Tudela, P. A. (2022). Proyecto coeducativo basado en la gamificación y el aprendizaje servicio en Educación Infantil y Primaria. *Tendencias Pedagógicas*, 39, 226–240. <https://dialnet-unirioja.es/sabidi.urv.cat/download/articulo/8618695.pdf>
- Gonçalves, S., & Alves Ferreira, R. (2023). GAMIFICATION ELEMENTS AND ENGAGEMENT: exploring students' perception in an English reading course. *Video Journal of Social and Human Research*, 2(1), 13–34. <https://doi.org/10.18817/vjshr.v2i1.22>
- Flores Aguilar, G. & Fernández Río, J. (2021). Gamificación. *Dialnet*, 382–399. <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=8303804>
- Guerrero, P. (2022). La gamificación y su incidencia en la dirección de recursos humanos. *Uvadoc*. <https://uvadoc.uva.es/handle/10324/54431>
- Gustavo Fortes Tondello, Mora, A., Marczewski, A., & Nacke, L. E. (2019). Empirical validation of the Gamification User Types Hexad scale in English and Spanish. *International Journal of Human-Computer Studies*, 127, 95–111. <https://doi.org/10.1016/j.ijhcs.2018.10.002>
- Hallifax, S., Serna, A., Marty, J.-C., & Lavoué, E. (2019). Adaptive gamification in education: A literature review of current trends and developments. *European Conference on Technology Enhanced Learning (EC-TEL)*, 294–307. <https://doi.org/10.1007/978-3-030-29736->
- Inmaculada Aznar-Díaz, Raso-Sánchez, F., M. Angustias Hinojo-Lucena, & Romero-Díaz, J. (2017). Percepciones de los futuros docentes respecto al potencial de la

- ludificación y la inclusión de los videojuegos en los procesos de enseñanza-aprendizaje. *Educar*, 53(1), 11–28.
<https://www.raco.cat/index.php/Educar/article/view/317268>
- Institut Ramon Llull. (2024). *TRAC: Traduccions del català - Institut Ramon Llull*. Llull.cat. https://www.llull.cat/catala/recursos/trac_traduccions_llibres.cfm
- Jimenez, G., Carlos Heras Paniagua, Fabre, N., & Genina Calafell. (2023, November 9). *Estudio del impacto de la gamificación estructural en la percepción y motivación hacia las ciencias en...* ResearchGate; unknown.
https://www.researchgate.net/publication/375526461_Estudio_del_impacto_de_la_gamificacion_estructural_en_la_percepcion_y_motivacion_hacia_las_ciencias_en_estudiantes_de_Magisterio
- Joel Manuel Prieto-Andreu, Juan Diego Gómez-Escalonilla-Torrijos, & Elías Said-Hung. (2022). Gamificación, motivación y rendimiento en educación: Una revisión sistemática. *Educare (San José)*, 26(1), 1–23. <https://doi.org/10.15359/ree.26-1.14>
- Kapp, K. M. (2012, June). *Games, gamification, and the quest for learner engagement*. ResearchGate; unknown.
https://www.researchgate.net/publication/291676296_Games_gamification_and_the_quest_for_learner_engagement
- Khalidi, A., Bouzidi, R., & Nader, F. (2023). Gamification of e-learning in higher education: a systematic literature review. *Smart Learning Environments*, 10(1).
<https://doi.org/10.1186/s40561-023-00227-z>
- Lorenzo-Benítez, R., Tatiana Calle-Espinoza, N., Yessenia Mora-Erazo, G., & David Herrera-Navas, C. (2024). Análise da gamificação como metodologia para promover hábitos de leitura. *Folios de Literatura E Idiomas*, 59, 127–142.
<https://doi.org/10.17227/folios.59-17016>
- Lucía Rodríguez-Olay. (2023). Impulsar la igualdad en las aulas. Percepción del profesorado de Educación Primaria sobre cuestiones de género. *Ogigia. Revista Electrónica de Estudios Hispánicos*, 33, 167–192.
<https://doi.org/10.24197/ogigia.33.2023.167-192>
- María Martínez-Hita, & Pedro Miralles Martínez. (2020, August 25). *Evaluación del diseño de un programa de intervención gamificado para el desarrollo del pensamiento...* ResearchGate; University of Murcia.

https://www.researchgate.net/publication/344688727_Evaluacion_del_diseno_d_e_un_programa_de_intervencion_gamificado_para_el_desarrollo_del_pensamiento_historico_en_el_alumnado_de_Educacion Primaria

- Mazarakis, A., & Bräuer, P. (2022). Gamification is Working, but Which One Exactly? Results from an Experiment with Four Game Design Elements. *International Journal of Human-Computer Interaction*, 1–16. <https://doi.org/10.1080/10447318.2022.2041909>
- Navarro Mateos, C., & Pérez, I. J. (2024). Gamificación: de la curiosidad al aprendizaje a través de la emoción en el máster de profesorado. *Revista Electrónica Interuniversitaria de Formación Del Profesorado*, 27(1), 151–166. <https://doi.org/10.6018/reifop.591631>
- Real, N. (2021). Mercè Rodoreda, la narradora catalana més traduïda. *Catalan Historical Review*, 14, 197–210. <https://dialnet-unirioja.es/sabidi.urv.cat/servlet/dcart?info=link&codigo=8221766&orden=0>
- Ofosu-Ampong, K. (2020). The Shift to Gamification in Education: A Review on Dominant Issues. *Journal of Educational Technology Systems*, 49(1), 113–137. <https://doi.org/10.1177/0047239520917629>
- Oliveira, W., Juho Hamari, Shi, L., Toda, A. M., Rodrigues, L., Palomino, P. T., & Seiji Isotani. (2022). Tailored gamification in education: A literature review and future agenda. *Education and Information Technologies*, 28(1), 373–406. <https://doi.org/10.1007/s10639-022-11122-4>
- Palau, M., & Vila, A. (2008). Material didàctic de l'exposició Mercè Rodoreda (1908-2008). *Material Didàctic de l'Exposició Mercè Rodoreda (1908-2008)*.
- Palau, R., & López, C. (2020). Gamificación en la materia de Lengua Castellana y Literatura. Una experiencia en 2º ESO. In *La nueva gestión del conocimiento* (pp. 550–554). Universitat Autònoma de Barcelona. https://www.researchgate.net/publication/350545006_Gamificacion_en_la_materia_de_Lengua_Castellana_y_Literatura_Una_experiencia_en_2_ESO
- perspectiva de gènere - Cercaterm | TERM CAT*. (2024). Termcat.cat. <https://www.termcat.cat/ca/cercaterm/fitxa/MzEyNjQ1Mw%3D%3D>
- Polo-Peña, A. I., Frías Jamilena, D. M., & Fernández Ruano, M. L. (2021). Influence of gamification on perceived self-efficacy: gender and age moderator effect |

- Emerald Insight. *International Journal of Sports Marketing and Sponsorship*, 22(3), 453–476. <https://doi.org/10.1108/IJSMS>
- Pradana, I. (2018). Proyecto de gamificación en Literatura: “la NovaBiblioteca.” In *Dialnet* (pp. 742–749). Editorial Universidad de Alcalá. https://dialnet.unirioja.es/servlet/dclib?info=open_link_libro&codigo=741932&orden=0
- Rodoreda, M. (2016). *La plaça del Diamant* (26th ed.). Club Editor Jove. (Original work published 1962)
- Rua Sanchez, L. (2023). Gamificación como estrategia metodológica en estudiantes de educación Básica elemental. *MQRInvestigar*, 7(1), 1826–1842. <https://doi.org/10.56048/mqr20225.7.1.2023.1826-1842>
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *American Psychologist*, 55(1), 68– 78. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.55.1.68>
- Sánchez Pacheco, C. L. (2019). Gamificación en la educación: ¿Beneficios reales o entretenimiento educativo? *Revista Docentes 2.0*, 7(1), 12–20. <https://doi.org/10.37843/rted.v7i1.5>
- Sánchez Sabato, M. V. (2023). Propuesta de gamificación. Escape room de prevención de violencia de género para alumnos de 3º ESO del IES Víctor García de la Concha. *Uvadoc*. <https://uvadoc.uva.es/handle/10324/61147>
- Sanz Galarzo, Sonia. (2023). Gamificación en Educación Primaria. *Repositori.uib.es*. <http://hdl.handle.net/11201/160736>
- Shop apunts. (2024). *Romperoles - Juego Cartas Igualdad de Género*. Shopapunts.org. <https://www.shopapunts.org/es/empresas/romperoles-empresa.html>
- Stott, A., & Neustaedter, C. (2017). *Analysis of Gamification in Education*. <https://www.semanticscholar.org/paper/Analysis-of-Gamification-in-Education-Stott-Neustaedter/4c2e7189e548ff6200bc8495f22334224466092b>
- Toda, A. M., Oliveira, W., Shi, L., Bittencourt, Ig Ibert, Isotani, S., & Cristea, A. (2019). *Planning Gamification Strategies based on User Characteristics and DM: A Gender-based Case Study*. ArXiv.org. <https://arxiv.org/abs/1905.09146>
- Werbach, K., & Hunter, D. (2012). *For the Win: How Game Thinking can Revolutionize your Business*. ResearchGate; Wharton Digital Press.

https://www.researchgate.net/publication/273946893_For_the_Win_How_Game_Thinking_can_Revolutionize_your_Business

Zhu, J., Li, X., Zhang, Y., & Kai, S. (2018, December 3). *Can Gamification Bring Long-term Effects for Elementary Students' Learning?* ResearchGate; unknown.
https://www.researchgate.net/publication/344456932_Can_Gamification_Bring_Long-term_Effects_for_Elementary_Students'_Learning

8.1 Webgrafia

Castillo, Q. (2021). *Guía rápida de PLICKERS (en 5 minutos)*. Youtube.
<https://www.youtube.com/watch?v=FrSLEAuN--Y>

Castro, X. (2020). *Organiza actividades y proyectos de tu aula virtual con Trello*. Educared. <https://educared.fundaciontelefonica.com.pe/tic-en-el-aula/organiza-actividades-y-proyectos-de-tu-aula-virtual-con-trello/>

Centro Universitario Don Bosco. (2022). *Preguntas rápidas en Socrative*. CESDonBosco. <https://cesdonbosco.com/preguntas-rapidas-en-socrative/>

Díaz, A. (2022). *Stormboard tutorial en español*. [Www.youtube.com](http://www.youtube.com).
<https://www.youtube.com/watch?v=xHZMXi3EG-Q>

EducaTIC. (2020). *Tutorial PADLET 2020 | Qué es y Cómo Utilizarlo*. In *YouTube*.
<https://www.youtube.com/watch?v=0YZmW9wMfyU>

EducaTIC. (2022). *Tutorial Miro Español 2022 | DESCUBRE esta PIZARRA DIGITAL de COLABORACIÓN*. In *YouTube*.
<https://www.youtube.com/watch?v=7SnLJTDMyCk>

Espeso, P. (s.d). *Paso a paso: cómo crear un Kahoot! para usar en clase*. <https://www.educaciontrespuntocero.com/recursos/tutorial-crear-un-kahoot-para-clase/>

Instrument per l'avaluació de la pràctica docent. (s.d.)

<https://competenciesiepd.blog.pangea.org/files/2013/09/Instrument-davaluaci%C3%B3-de-la-pr%C3%A0ctica-docent.pdf>

Interactive presentation software. (s.d.). Mentimeter. <https://www.mentimeter.com/es-ES>

Kahoot! (2019). *Kahoot! | Learning Games | Make Learning Awesome!* Kahoot!
<https://kahoot.com/>

- KAHOOT: CUESTIONARIOS ONLINE PARA GAMIFICAR EL AULA.* (2018). Erasmus Medina; C.E.I.P Vicente Medina.
<https://erasmusmedina.wordpress.com/2018/02/17/kahoot-cuestionarios-online-para-gamificar-el-aula/>
- Miro | Plataforma de pizarra virtual colaborativa gratuita.* (s.d.). <https://Miro.com/>.
<https://miro.com/es/>
- Mojarro, Á. (2022). *TRELLO: Gestión de proyectos educativos* . www.youtube.com.
<https://www.youtube.com/watch?v=1dMokWyOyzw>
- Online Whiteboard & Team Collaboration Software.* (s.d.). Stormboard.
<https://stormboard.com/home>
- Padlet.* (s.d.). Padlet. <https://padlet.com/>
- Plickers.* (2018). Plickers.com. <https://get.plickers.com/>
- Socrative.* (2022). Socrative. <https://www.socrative.com/>
- Trello.* (2023). Trello.com; Atlassian. <https://trello.com/home>
- Wooclap - An interactive platform that makes learning awesome.* (s.d.). Wooclap.
<https://www.wooclap.com/>

9. ÍNDEX DE GRÀFICS

Gràfic 1. Valoracions de l'accessibilitat i la navegació de la proposta.....	62
Gràfic 2. Valoracions del disseny i de l'estètica de la proposta.....	62
Gràfic 3. Valoracions de les activitats 1, 2 i 3 de la proposta.....	63
Gràfic 4. Valoracions de les activitats 4, 5 i 6 de la proposta.....	63
Gràfic 5. Valoracions de les activitats 7, 8 i 9 de la proposta.....	63
Gràfic 6. Valoracions de les activitats 7, 8 i 9 de la proposta.....	63
Gràfic 7. Nota mitjana de les respostes en la valoració de cada activitat de la proposta.....	64
Gràfic 8. Valoració de l'alumnat de la primera sessió de treball amb el recurs web.....	65
Gràfic 9. Valoració de l'alumnat de la segona sessió de treball amb el recurs web.....	66
Gràfic 10. Valoració de l'alumnat de la tercera sessió de treball amb el recurs web.....	66
Gràfic 11. Valoració de l'alumnat de la quarta sessió de treball amb el recurs web.....	67
Gràfic 12. Notes de l'alumnat a l'avaluació final.....	68

10. ÍNDEX DE FIGURES

Figura 1. Piràmide dels Elements de la Gamificació. <i>Adaptació de Kevin Werbach (2012)</i>	8
Figura 2. Joc de cartes “Romperoles“. La Shop Apunts.....	34
Figura 3. Fases del disseny d'investigació de la metodologia Reeves (2006).....	38

11. ÍNDEX DE TAULES

Taula 1. Tipologia d'usuaris en la gamificació. Adaptada de Fortes Tondello et al. (2019).....	13
Taula 2. Tipologia de motivació. Basada en la Self-Determination Theory (Ryan i Deci, 2000).....	13
Taula 3. Avantatges i inconvenients de l'eina Trello	20
Taula 4. Comparativa dels plans que ofereix l'eina Trello.....	21
Taula 5. Avantatges i inconvenients de l'eina Miro	21
Taula 6. Comparativa dels plans que ofereix l'eina Miro.....	22
Taula 7. Avantatges i inconvenients de l'eina Stormboard.....	22
Taula 8. Comparativa dels plans que ofereix l'eina Stormboard.....	22
Taula 9. Avantatges i inconvenients de l'eina Kahoot!.....	24
Taula 10. Comparativa dels plans que ofereix l'eina Kahoot!.....	25
Taula 11. Avantatges i inconvenients de l'eina Mentimeter.....	26
Taula 12. Comparativa dels plans que ofereix l'eina Mentimeter.....	26
Taula 13. Avantatges i inconvenients de l'eina Padlet.....	27
Taula 14. Comparativa dels plans que ofereix l'eina Padlet.....	27
Taula 15. Avantatges i inconvenients de l'eina Wooclap.....	28
Taula 16 Comparativa dels plans que ofereix l'eina Wooclap.....	28
Taula 17. Avantatges i inconvenients de l'eina Socrative.....	29
Taula 18. Comparativa dels plans que ofereix l'eina Socrative.....	29
Taula 19. Avantatges i inconvenients de l'eina Plickers.....	29
Taula 20. Comparativa dels plans que ofereix l'eina Plickers.....	30
Taula 21. Avantatges i inconvenients de l'ús dels xats.....	31
Taula 22. Avantatges i inconvenients dels qüestionaris en línia.....	31
Taula 23 Taula basada en els principals elements de les fases per a la investigació del disseny (modificat de Reeves, 2006).....	39
Taula 24. Protecció de dades personals d'acord amb la guia URV.....	40

Taula 25. Taula de temporalització de la recollida de dades.....	42
Taula 26. Propostes d'aprenentatge i objectius de les deu activitats.....	46
Taula 27. Taula comparativa de l'Instrument 1. Entrevistes als experts.....	53
Taula 28. Taula d'anàlisi de l'Instrument 1. Entrevistes als experts.....	59

12.ANNEXOS

Annex 1: Preguntes de les entrevistes

- **Pregunta 1:** Per què és important que l'alumnat rebi formació en temes d'igualtat des de l'escola?
- **Pregunta 2:** Quines son les estratègies coeducatives principals que els docents hem de seguir per evitar l'educació sexista?
- **Pregunta 3:** Quines desigualtats per motius de gènere podem trobar a les aules de les escoles a l'actualitat?
- **Pregunta 4:** És viable transmetre coneixements i principis sobre igualtat i perspectiva de gènere a l'alumnat dins d'activitats lúdiques i gamificades?
- **Pregunta 5:** Quines estratègies pedagògiques amb enfocament de gènere son eficaces per promoure l'equitat i la comprensió de la literatura catalana entre els estudiants de Cicle Superior de Primària?
- **Pregunta 6:** Podrien les activitats gamificades centrades en una obra literària catalana ser una eina útil per identificar i desafiar els estereotips de gènere entre els estudiants de Cicle Superior d'Educació Primària?
- **Pregunta 7:** Quina seria la forma més adequada de redactar les instruccions als jocs de forma igualitària i no sexista?
- **Pregunta 8:** Quins son els desafiaments específics relacionats amb el gènere en l'ensenyament de literatura catalana al nivell educatiu de Cicle Superior d'Educació Primària i com es poden abordar de manera efectiva?
- **Pregunta 9:** Creus que ha millorat la visibilitat de la dona en el món de la literatura catalana?
- **Pregunta 10:** Quin impacte pot tenir l'ensenyament de La plaça del Diamant de Mercè Rodoreda des d'una perspectiva de gènere en l'apoderament de la dona i l'expressió de gènere de l'alumnat?

Annex 2: Entrevistes a experts

Entrevistada 1

Juanma- D'acord. Doncs... bé. La presentació... El meuuu treball és... es titula "Gamificació d'una obra catalana aaa Cicle Superior d'Educació Primària". Llavors el que vaig decidir treballar una mica era - Jo estic molt interessat en la literatura, des de sempre quan he estat a l'escola, a... a l'ESO i a Batxillerat, m'ha agradat molt estudiar literatura catalana. I ara que he estat de pràctiques, ja que és l'últim any, he fet dues pràctiques, trobo que la literatura catalana a Primària no es treballa molt, que es comença a treballar quan els nens comencen a ser més grans. I volia – eh vaig veure allà com un forat, un buit per poder desenvolupar el TFG i, alhora, treballar una obra que, tot i ser per un públic més adult, poder treballar-la amb els nens. Llavors, és aquí on part és la base de la ludificació, també. Llavors, bé, la primera pregunta és ehh parlar una mica de vostè, de quina és la seva trajectòria professional en quant a perspectiva de gènere, de feminisme, llavors saber una mica del seu treball o de la seva recerca o...

Entrevistada 1- A veure, ehmm jo, jo, jijo estic, diguem-ne, doctorada en literatura catalana contemp-, en filologia catalana, eh? Però sempre m'he dedicat a laaa literatura catalanaaaa contemporània, comparada amb diversos gèneres i, des de ja fa mmm molts anys, aaaa a la introducció dels estudis dee dones, gènere i feminisme. De fet, aquí, a la Universitat Rovira i Virgili, ja a finals dels 80, va haver un dels primers grups de recerca universitari pioners amb estudis de gènere, que era el GRÈC, gènere, raça, ètnia i classe. I, ehh a partir d'aleshores, també, nosaltres aquí al departament vam tenir durant molts anys un seminari que que portava, que es deia Paraula de Dones, Paraula de Dona, Dones i Literatura. Ehhm vam estar i formo part de la fundació de l'Institut Interuniversitari d'Estudis de Dones i Gènere, que hi ha un màster, hi ha un doctorat.

Juanma- Sí.

Entrevistada 1- Iii, i he fet molta docència i molta investigació des d'aquesta perspectiva, en base, sobretot, a la literatura catalana, en el discurs, teatre, narrativa, poemes, etc.

Juanma- Mh. I ha trobat molta evolució des que - quan va començar a... a dia d'avui, en literatura catalana, i específicament en treballs de les dones i la lit-

Entrevistada 1- (en veu baixa) Moltíssim.

Juanma - Ha hagut un gran canvi, no?

Entrevistada 1- Molt, molt, molt de canvi. Ehh m m molt de canvi en en en diversos... eh en diversos sentits, tot i que el canvi es podria posar entre asteriscs ooo amb molts interrogants.

Juanma- aha.

Entrevistada 1- Però, mmm per exemple, dues línies principals dels estudis de dones o de gènere, com li vulguis dir, *women studies* o *gender studies*, en literatura, les dues línies, per dir-ho així i resumir-ho, principals, en principi eren ehh quines son les històries literàries, quin és el cànon, qui ha fet el cànon, revisem la història ahh la història literària, perquè sempre els valors universals han estat valors masculins, no? Els que s'han tingut en compte.

Juanma- Sí.

Entrevistada 1- I al mateix temps, a l'hora de revisar el cànon, aquesta segona línia, és a dir, on son les dones, si no és l'excepció que confirmen la regla, les històries literàries. És a dir, a totes les llibres de literatura catalana, només pràcticament hi sortia Víctor Català, Mercè Rodoreda i para de comptar, és a dir, com si les altres no existissin. I aleshores això que va comportar, ha fet un treball que encara s'està fent sobre eh les dones eh invisibles, és a dir, les escriptores que no son a les històries literàries. I per exemple, tot i que encara avui en dia ens hi en trobem, oh la literatura medieval no existeixen escriptores. Doncs la literatura medieval, en aquests moments, hi ha un grup que forma part d'aquí i d'altres universitats, que en aquests moments de trobar ?, d'acord? Que és literatura occitana i després francesa i catalana, que no se sabia que que algunes falta de datar, però tenen un llistat en aquest moment de setanta *i pico*. Emmm amb els Jocs Florals de la renaixença catalana, etcètera, etcètera, les dones no hi eren.

Juanma- No.

Entrevistada 1- En aquests moments, ehh estan com a mínim, més de dues centes, la Maria Mercè Marçal va començar, va fer un buidat i dues centes que s'havien presentat a la renaixença. Noo no és una o dues. Emm nosaltres, al 2000...- Nosaltres vol dir la Francesca Gartrina de la Universitat de Vic, que ja ha desaparegut, La Meri Torras de l'Autònoma [Universitat Autònoma de Barcelona] i jo mateixa es va carregar de la xarxa Vives universitats existeix el diccionari biogràfic de dones, eh? Un diccionari biogràfic català de dones. I ens van encarregar que féssim 100! Eh... que planifiquessim i carreguessim 100 fitxes, 100 autores, mortes ja, de literatura catalana. I molta gent ens deia: «no les trobareu». Ens van sobrar. Ha evolucionat.

Juanma- Mh d'acord. No, perquè la primera pregunta anava una mica de... Ja no tot ni la literatura, sinó en termes d'igualtat general, per què creu vostè que és important que l'alumnat rebi informació sobre la igualtat a l'escola? Perquè, de fet, es troben famílies que quan quan es tracten temes d'igualtat, d e... drets de la dona o de drets LGBTQ, doncs estan en contra. O creuen que no son temes ehhs adequats per per nens que son petits. Per tant, creu que sí que seria important aquesta educació en igualtat?

Entrevistada 1- És que aquesta, aquesta educació ja hauria de ser familiarment, hi hauria de ser socialment i, per tant, hi hauria d'estar també a la... a l'escola. Aquest és, aquest és el problema, ehhs de que la mateixa... en en en la mateixa societat no... Hi ha gent que està en contra quan és simplement un tema, justament has dit la paraula, igualtat, emm gent que no creu que siguin iguals homes i dones o hagin de ser iguals? Emmm hi ha una cosa: iguals no vol dir idèntics, no és sinònim. Ho hauríem de dir d'equitat, més aviat, no?

Juanma- Sí.

Entrevistada 1- Però, que sí que, és a dir, igualtat de drets, respectant les diferències, però aquesta educació hi hauria de ser a les cases, a la societat i la societat mmm ahh al carrer, a la publicitat, a a a tot arreu i, evidentment, a l'escola, perquè el que volem és una societat justament, justament, justa o igualitària.

Juanma- Molt bé, perquè si els nens des de petits no reben aquest tipus d'educació, ja comencen en una educació de desigualtat. És a dir... no, no estan...

Entrevistada 1- Educació... educació de desigualtat i després hi ha una altra cosa, els models en què tu et desenvolupes, amm és a dir, tota forma de socialització és la manera en què tu vas creant la teva identitat. Sí que et venen unes qüestions marcades: un nom que et ve donat... Un... I que algunes pots canviar i altres no, és a dir, un ADN, la petjada dactilar, ammm un nom, fins i tot una religió i una cultura. Hi ha coses que sí que la pots canviar, una religió, canviar-la o el que sigui, però altres no, i a partir d'aquí socialitzes i tu crees la teva identitat, una identitat que ha de ser oberta, és a dir, que ha de respectar tot tipus d'identitat. I aleshores, si tu no tens models, ehhs aleshores tu aquests models... tu no deixes de ser una cosa estranya, no acabes de socialitzar-te perquè estàs fora de la norma.

Juanma- (en veu baixa) Clar, no encaixes...

Entrevistada 1- I a vegades, també, quan llegeixes quan veus una pel·lícula, és a dir, tot tipus de narrativa, et prens uns models i dius "jo no hi encaixo". En canvi, sí que pots

encaixar. (Mostra un grapat de llibres) Això pots triar si vols. Aquest és una tesi que es va llegir l'any passat que és sobre alguns il·lustrats, només publicats una dècada, aquesta última dècada, i per fer tot el creixement. I aleshores aquí tens un apèndix d'aquests llibres doncs que parlen de tipus d'identitats. De tot tipus d'identitat, “El teu cos me mola” i a més a més, etcètera, etcètera, i altres qüestions, “El cua de sirena”, LGTBI, tota una sèrie de coses i també marcant les falles que encara hi ha, tot i i les iniciatives a favor d'aquesta igualtat. Llavors, és molt important, en el sentit també, de construir-se la canalla, de construir la seva identitat i socialitzar-se. I en un món en què totes les identitats hi son, no sé.

Juanma- Sí. Encara queden passos per donar, no?

Entrevistada 1- Molts! Molts encara, molts, molts, molts.

Juanma- Perquè el currículum sí que ja tracta el tema de la diversitat, les identitats, però queda una mica diluït a vegades i en el dia a dia de l'escola aquests temes molts cops s'oculten o simplement no es tracten.

Entrevistada 1- És que jo crec, també, que el gènere o, digue Entrevistada 1 n'hi, el sexe, gènere, educació afectivasexual, identitat, etcètera, hauria de ser transversal. S'hauria de tenir en totes... en totes les assignatures.

Juanma- Sí.

Entrevistada 1- A banda d'això. Mira, hi ha... hi ha un projecte dedicat a ehhh a ESO i secundària, no és primària (mostra un dossier que té sobre la taula).

Juanma- D'acord.

Entrevistada 1- Que es diu Women's Legacy i el tens en català, en castellà, en italià, etcètera, etcètera. I aquí son fitxes per aplicar l'aula. Sobre dones, aquí hi ha un catàleg de de deee recursos, que parlen d'obres literàries, totes amb amb... amb procés obert i amb les activitats que van destinades en cada... en diferents matèries. Per què t'explicava això? En aquests moments, a tot l'estat espanyol, parlant d'ESO, secundària, jo no entraria a la primària, no sé. Amb totes les assignatures, les dones que surten, des de física, química, història, literatura... son un 8% només de tots els continguts. Un 8%! No estem parlant ni d'un 20, ni d'un 40, ni d'una paritat. Per tant, és a dir, hauria de ser transversal. Per què a l'hora de fer un... un comentari sobre química no tenim en compte a les químiques? O a l'hora que surti un text parlant de la primavera o del canvi climàtic, sempre hem d'anar a buscar textos masculins?

Juanma- Sí.

Entrevistada 1- O per què sempre al pascal, no sé què no sé quant, i altres dones? Que contr... és a dir, un 8% només. Aleshores, queda molt de camí per recórrer. Si tu t'acostumes a tenir referents a totes les assignatures, és allò que es deia sempre, si tu agafes un llibre, emm un conte dedicat a infantil, emm i resulta que les dones només estan a la cuina, els homes estan al sofà llegint o al carrer.

Juanma- Sí.

Entrevistada 1- Ells van vestit de blaus, elles, les nenes van vestides de roses, aleshores estàs marcant un...

Juanma- El sistema de família tradicional també encara és molt present.

Entrevistada 1- És aquí, i aleshores, clar, si jo tinc dos papes, jo tinc dues mames, jo no soc cap persona estranya, i llavors necessites referents. Necessites referents. És a dir, generacions anteriors o generacions com la meva, jo ja tinc els 60 fets, de dir, “escolta, és que a mi m'agraden els nois, és que a mi m'agraden les noies, jo soc noi i m'agraden els nois, jo soc noia i m'agraden les noies. Però és que no hi ha ni una sèrie de televisió, no hi ha res, i per tant jo soc estrany, jo soc una estranya, jo soc rara, jo he de callar, jo he de viure una vida que no és la meva”. Això ha anat canviant, però no del tot.

Juanma- No... Encara queden més canvis per continuar avançant en aquest aspecte.

Entrevistada 1- I és això, aquest tipus de viure en llibertat, i això és molt difícil i, a més, amb aquestes discriminacions, sobretot envers les dones.

Juanma- Mh. D'acord, doncs... No, estic molt d'acord amb tot el que diu. Tinc un seguit de preguntes que son sobre la ludificació però crec que les podem obviar perquè no estan tan enfocades en aquesta part d'igualtat.

Entrevistada 1- Tinc un col·lega aquí, als despatxos del costat, que dona màster de secundària, i fa aquestes coses de ludificació o gamificació, i si vols te'n presento.

Juanma- D'acord, moltes gràcies, sí, m'aniria bé. Perquè l'únic que sí que m'agradaria tractar de la ludificació, ara que estic fent recerca, he trobat que la ludificació té molts beneficis pels nens, perquè és una forma on ells poden treballar molts aspectes diferents d'una forma ehh motivada des d'un inici on es puguin enganxar fàcilment els continguts. Però sí que he trobat que, en certs aspectes, es tracta també en perspectiva general la ludificació i que alguns treballs diuen que, en alguns casos, s'ha vist que també perpetua roles sexistes, en el sentit que es treballa molt des de la competitivitat, des de la consecució d'objectius o de premis i que moltes noies no tenen aquests... O sigui, no tenen...

Entrevistada 1- No son tan competitives en el sentit...

Juanma- Exacte!

Entrevistada 1- Son més cooperatives que competitives.

Juanma- Exacte, llavors, de la ludificació, que tenim molts aspectes, com el tema dels tipus de jugadors... realment, com es podria fer un recurs en el que tant noies com nois puguin jugar d'una forma igual. No sé, que no vegin aquesta diferència. O sigui, seria fer un balanç entre la competitivitat però també la cooperació.

Entrevistada 1- Això no t'ho sé respondre, però sí que hi ha moltes coses fets diguem-nedes de la direcció d'empreses o de la direcció d'equips o coses d'aquest tipus, de la feminització en el sentit d'equips més igualitaris ahhh i d'equips més cooperatius.

Juanma- Exacte.

Entrevistada 1- I això sí que sempre s'ha donat. Em... no t'ho sé dir en aquest sentit. Vull dir, justament, la doctora d'aquesta tesi, l'Helena Fierli, elles treballen molt amb una entitat italiana que cada any participa a la Fira de Bologna, que es diu “Famica Pire” i que, aleshores, ells sí que tracten i fins i tot han fet catàlegs de dir obres per aquesta edat i maneres de treballar-ho a l'aula o maneres de jugar-hi o maneres de tractar-ho.

Juanma- D'acord.

Entrevistada 1- Això sí. Ara... com... El problema d'aquestes edats i de ser expert en una cosa és que no et vols posar en altres coses que no has tractat.

Juanma- Però que el treball cooperatiu, per exemple, sí que és una forma de...

Entrevistada 1- I... equips horitzontals. És a dir, les dones tendeixen a un equip horitzontal i no a un equip vertical, com els homes.

Juanma- Sí. Exacte. Sí.

Entrevistada 1- I la cooperació en lloc de la competició. Això sí que està donat. I suposo que és a partir d'aquí de... que tothom tingui la mateixa implicació, que no hi hagi autoritats, i d'una altra banda... A veure, les criatures petites i les criatures d'infantil, els hi és igual posar-se els pantalons de color rosa que de color blau, amb estrelletes o una faldilla o un vestit.

Juanma- Sí.

Entrevistada 1- Xalarien i sortint ara “ara vull sortir de reina i avui vull sortir de rei”. És igual! Coses d'aquest tipus els hi han d'ensenyar de petits. El que passa... Jo ara perquè no tinc nens i el meu fill és molt gran ja, però “corres com una nena, jugues com una nena... Això és de nenes”. Aquestes coses és allò que dèiem de la socialització. No, no,

no pot ser, parlant de llengua, que hi hagi qüestions que siguin un insult parlant femení. O o o... qüestions ahhh ehhh “es una minyona, serveix. És un minyó, un minyó és un xiquet, un bailet”.

Juanma- Aha, sí.

Entrevistada 1- Coses d'aquest tipus, però clar, és aquesta educació del que no pot ser, aquesta discriminació que ja es dona. Per què li has de regalar una nina?... Si vol una nina hi vol un camió.

Juanma- Exacte, sí sí.

Entrevistada 1- Ara, tot és molt... Després entrem a la realitat de cada dia, de cada família i de cada persona.

Juanma- Està molt condicionat el tema cultural encara i molt els models de família encara afectant l'educació dels nens en aquest sentit. I creixen ja amb aquestes...

Entrevistada 1- Sí... sí... sí. Amb els models, clar, la socialització i després que ens estan dient, arriba l'època de Nadal i els catàlegs de joguines amb un color o amb un altre i amb un tipus de joguina i un altre. És que fins i tot, arriba ara, ho hem fet a classe, a vegades: “mira els regals pel dia del pare i mira els regals pel dia de la mare”. El que és, per exemple, ordinadors es converteix en aspiradores.

Juanma- Sí... sí sí.

Entrevistada 1- Emmm, el que és... segons quines coses... es converteix en un perfum. És encara coses d'aquest tipus. Que jo no dic que... amb un perfum o el que sigui... és que a mi m'abellix més un ordinador que no pas una vaporeta.

Juanma- Clar, o un ram de flors que... (rialles).

Entrevistada 1- Sí! És això. Son aquestes diferències.

Juanma- D'acord. Sí. Doncs... Estic completament d'acord i la publicitat, per exemple, també encara està molt endarrerida respecte a altres coses que han anat avançant. Tornant una mica al món de la literatura, emm ja m'ho ha dit, no? Que si ha millorat la visió de la dona en el món de la literatura, concretament literatura catalana? Jo particularment el que he vist, o quan he estat a batxillerat, la meua professora em deia que sí, que cada cop s'incentiva més l'estudi de les dones. Per exemple, jo, la meua autora preferida que vaig llegir és Maria Aurelia Campmany. El seu llibre *Feliçment, jo soc una dona...* (té una imatge de l'escriptora i me l'ensenya) Exacte. És dels meus llibres preferits. I diu que, fa uns anys era impensable que s'estudiés això, perquè tots els referents eren masculins. I tot

i que hi havia dones que ja porten molts anys o amb un recorregut molt llarg, estaven invisibilitzades. Vostè també ho ha vist, no? Aquesta invisibilització?

Entrevistada 1- Sí. Sí sí, sí! La sort va ser... és que, per exemple, a partir dels anys 80, 80 i 90, és quan van començar a haver-hi tot el tema de les reunions, de les lectures de selectivitat que aleshores hi havia, etcètera, etcètera. Clar, cada vegada més professores de tot tipus de la universitat com dels instituts, es va reclamar. I ara, com a mínim, sempre hi ha potser una autora. Mmm poquet a poquet. Per això sí que ha canviat, perquè abans és que no existiem. La més gran del segle XX, en el sentit de la més traduïda, de la més reconeguda, de la que ha tingut més estudis i més traduccions internacionals: Mercè Rodoreda. Ara no hi ha dubte. Amb totes les històries de la literatura la posaven Mercè Rodoreda i Llorenç Villalonga. O no ho sé, tots junts. Ara l'han hagut de treure perquè Llorenç Villalonga pràcticament ningú se'n recorda. Perquè ha caigut, entén-me. I i, però l'havien de posat al costat d'algú!! Quan ja tenia entitat per ella sola. I parlant de la Rodoreda, que és l'autora contemporània més traduïda, més llegida i més estudiada. I, llavors, és això.

Juanma- Sí.

Entrevistada 1- 1 Que a poc a poc es va anar introduint, però jo em trobo amb una assignatura a quart de grau, que es diu *Dones, cultura i llenguatge* i que incideix en literatura, ja que és filologia, en què els vas dient noms i moltes no es coneixen o moltes sí que les han sentit a parlar, però que encara hi ha molt per descobrir.

Juanma- Perquè, precisament, l'obra que jo he decidit treballar amb els nens de primària és *La plaça del Diamant*, que és de les obres més conegudes (la entrevistada fa un gest de disgust). De Mercè Rodoreda és com una de les obres que més... és, per exemple, la més traduïda.

Entrevistada 1- Jo dic per la tristesa...

Juanma- El què?

Entrevistada 1- És a dir, perquè té una concepció tant ehh molt pessimista de la condició humana. I, aleshores, clar, jo penso que, que et facin llegir a Batxillerat ja l'*Aloma*... haurien de ser coses més optimistes.

Juanma- Sí!

Entrevistada 1- Escolta! La Rodoreda el que sí que té i estan publicats son contes infantils.

Juanma- Sí, també. Sí sí. Té un recull de molts contes infantils.

Entrevistada 1- Bueno! Es es es van aplegar ara, a últim moment, i estan publicats tots junts perquè ella havia publicat a la revista *Companya* i en altres llocs, però *La plaça del Diamant*, sí, vull dir, clar, és una obra internacional i...

Juanma- Vaig decidir *La plaça del Diamant*, precisament, perquè a l'ESO i a Batxillerat se la trobaran, segurament, perquè és el què et fan llegir, com dius tu, igual que a *Aloma*. Llavors, emm el que volia fer és com una adaptació de l'obra de Mercè Rodoreda, o que ja li donin la importància que té, perquè, realment, quan ho estudies a l'ESO, molts dels meus companys no sabien qui era Mercè Rodoreda o simplement no trobaven la importància del que va ser la seva obra.

Entrevistada 1- No s'ha fet cap adaptació?

Juanma- No, o almenys, he buscat bastant i no he trobat cap. Per tant, és això. La forma seria a través d'una obra ludificada, d'una pàgina web, per exemple, amb diversos jocs, però què pensa? Creu que pot tenir un impacte positiu en els nens? Treballar d'una forma més adaptada *La plaça del Diamant*, perquè és una obra, al final, 'una dona important que va obrir, jo crec molts camins a la literatura catalana i també és la història d'una dona que, en perspectiva de gènere o en apoderament de la dona, els pot tenir algun impacte positiu.

Entrevistada 1- Jo l'únic que no acabo de veure, si vols que t'ho digui, és que tractis a infantil *La plaça del Diamant*.

Juanma- És a cicle superior que ja son més grans i...

Entrevistada 1- Ja, però mira... a veure: *La plaça del Diamant*. La mirem fredament. És una obra molt ben escrita. Una persona que pugui dir “una rosa de color de rosa” i que allò quedi bé és increïble. El llenguatge oral que té, etcètera, etcètera. Però clar, *la plaça del Diamant*, primera lectura, és la història de la vida d'un personatge de gràcia que passa per la guerra, la postguerra... Però realment, la història de la vida és que Natàlia és una dona com han de ser les dones del seu temps, que de cop i volta, el seu aprenentatge, com totes les obres de la Rodoreda, així com els nois que surten al món a fer aventures, etcètera, etcètera, és a través de l'amor i del sexe, el que passa a *Aloma*. Aleshores, és allò del Gènesi. El Gènesi només diu, “tu pariràs amb dolor”. És a dir, “tu treballaràs amb la suor del teu front”. Però a Eva li diu “tu pariràs amb dolor i el teu home s'ensenyorirà de tu”. I resulta que deixes de ser Natàlia, et converteixes en Colometa, perds totalment la teva identitat, no tens cap mena d'educació sexual, pareixes amb dolor, ets com un altre. La teva casa està envaïda per coloms, el Quimet substitueix la maternitat pels coloms, és

el mateix. Aleshores, se'n va a la guerra, ha de treballar i fins que no troba un home que, a més, és impotent, no torna a recuperar la seva veu com a Natàlia perquè és una novel·la circular. Quina edat tenen?

Juanma- Mmm onze, dotze anys. Clar... No és tant treballar la història, perquè jo crec que és una història molt adulta.

Entrevistada 1- Clar, jo no estic acostumada a tractar aquest públic eh? Per això et poso més interrogants perquè, segurament, ho sabràs tu millor que jo.

Juanma- Jo he trobat que els nens, en general, son més...

Entrevistada 1- Espabilats del que sabem...

Juanma- Exacte! Jo m'he trobat coses que realment jo no sabia i ells t'ho expliquen perfectament. Evidentment, aquesta obra, si tu els hi poses el llibre al davant i que els llegixin, no l'entendran. Per això, precisament, lo important serà fer un recurs gamificat.

Entrevistada 1- (Mostra un dossier amb activitats per a treballar la Mercè Rodoreda) Ho tens?

Juanma- No.

Entrevistada 1- Te'n dono.

Juanma- Sí?

Entrevistada 1- Te'l dono, sí. Ho vaig fer amb una col·lega. Sí.

Juanma- Moltes gràcies. Aquí explica...

Entrevistada 1- És un dossier didàctic d'una exposició que es va fer de la Rodoreda. I aleshores després tens... preguntes per després de l'exposició. Justament, tota el que és violència és *La plaça del Diamant* i *El carrer de les Camèlies*. Per això t'ho deia...

Juanma- D'acord. M'anirà molt bé!

Entrevistada 1- Espera. Et donaré un altre tot i que no...

Juanma- Moltes gràcies. Clar, la dificultat d'aquest treball és aquesta. És una obra que és bastant difícil.

Entrevistada 1- Dura.

Juanma- Però jo també penso que, de fet, per nens de l'ESO també és difícil si no ho fan de forma guiada, amb un mestre. Jo crec que tampoc entrarien en profunditat en el que significa o simbolitza l'obra. Mercè Rodoreda té una forma d'escriure molt descriptiva però també amb molts símbols o amb moltes idees que no estan escrites, son implícites.

Entrevistada 1- Sí, sí, sí, sí...

Juanma- A mi, per exemple, el que més em va sobtar del llibre és la pèrdua d'identitat, no? D'una dona. I es veu molt bé en el simbolisme dels coloms i de com, a poc a poc, van envaint casa seva.

Entrevistada 1- Sí.

Juanma- Però també... No sé, penso que és una obra feminista en el sentit que treballa... de que...

Entrevistada 1- De tornar a recuperar la seva veu, la seva identitat... sí.

Juanma- I després una idea que està molt... O sigui, he vist que hi ha el debat que hi ha com diferents posicions. Jo, per exemple, penso que la seva forma de... de ser passiva en la seva vida era com una forma de revolució. De no posicionar-se... O sigui, quan rebia violència del seu marit o també de la situació del país amb la guerra, que la seva forma de veure tot de forma passiva o quasi sense sentiments o molt... En si mateixa, era una forma també revolucionària de participar en la vida. Realment no va ser fins a anys més tard que va tornar a agafar el poder de la seva vida. I...

Entrevistada 1- No, no, sí, sí.

Juanma- Per això... Però, no sé si... O sigui, pels nens, adaptar-ho, jo crec que és bastant difícil, però...

Entrevistada 1- Bueno, tens un període d'història molt centrat a Barcelona i Catalunya.

Juanma- Sí, això sí.

Entrevistada 1- Tens una sèrie de coses i materials, tens el tema dels símbols. Sobre *La plaça del Diamant* tens molts dossiers didàctics que s'han treballat, sí que s'han treballat al nivell de... més aviat, ESO i batxillerat, però tens coses, aquí tens material.

Juanma- I creu que hi ha alguna part de la història que s'hagi de censurar, que els nens no poden saber sobre aquest tema o que es pot... ometre? No ho sé. O creus que es pot explicar tot però, evidentment, adaptant-lo i en un llenguatge que sigui més entenedor?

Entrevistada 1- (en veu baixa) És que ara, pensant-ho bé, a veure... (en veu alta) A veure, hi ha coses que si que... no, no, no per censurar, eh? però...

Juanma- Sí, sí.

Entrevistada 1- No, és que, clar, jo això de la censura i tota sèrie de coses, no soc gens...

Juanma- Partidària. (rialla)

Entrevistada 1- Partidària (riu també). No, a més, hi ha una cosa, si ho busques, en trobaràs molts... Hi ha dossiers didàctics de diversos nivells, i aleshores te diuen que si els símbols, que si... una sèrie de coses, que hi trobaràs molta informació sobre aquesta

manera de la Rodoreda que et pot servir per deixar altres coses a banda i insistir en aquests, saps? Aquells símbols, el que deies tu dels coloms, però al mateix temps, quan entra i surt de casa, sempre aquelles balances, sempre buscant l'equilibri, no?

Juanma- Sí.

Entrevistada 1- I sempre buscant emm què hi ha? Jo censurant no ho sé, perquè tampoc no...

Juanma- Sí, que tot es pot explicar, realment, de la...

Entrevistada 1- Tot es pot explicar...

Juanma- D'acord. Ja està. Realment, preguntes així, no en tinc més. No sé si creu que... m'hauria d'enfocar concretament en alguna part de la història o si... Creu que això, com a consell, no sé si em pot donar un consell, Creu que és viable? Realment, aquesta història, si la continuo treballant o si...

Entrevistada 1- Saps què passa? Que no ho he fet mai. El que passa és que... És a dir, tens la musiqueta de la pel·lícula del Ramon Montaner. Ella se'n va ballar a la plaça del Diamant, coneix el Quimet. Clar, el Quimet “no diguis això”, li pica. “No facis allò”. Hi ha tot uns comportaments que els hi pots dir “escolta, que així no es pot tractar a una persona” entens?

Juanma- Quan l'has conegut... sí, sí.

ENTREVISTADA 1 Clar, no deixa de ser violència. “Tot, a partir d'ara, pensaràs el que penso jo, a partir d'ara, tu et diràs Colometa”.

Juanma- “Tot el que jo opini...”

Entrevistada 1- “Tu estaràs d'acord. Compraré coloms”. Tota l'estona ho fa ella, qui pinta el colomar, tal... Si t'hi fixes, la majoria de... pràcticament, tot és en passiva, la veu narrativa de la Colometa.

Juanma- Aha, sí, sí, sí.

Entrevistada 1- Tot és en passiva! Fins que, del començament, tu no saps què està explicant, tu trobes una persona que en primera persona t'explica alguna cosa i al final acabes sabent el que t'està explicant, ha recuperat la veu i t'explica la seva història. I llavors queda aquesta felicitat. Ara, la història d'entremig és la història de desfeta del país. És un paral·lelisme. La història d'una parella descompensada. La història que qui la salva no deixa de ser un altre home. Clar... No ho sé. No ho sé, perquè ja t'ho dic. No he estat mai ni en un institut, per entendre'ns. Sempre he donat classes a la universitat.

Juanma- Que no s'ho ha plantejat, no? Aquestes obres adultes, com es tractarien?

Entrevistada 1- No... no. Sí, sí que he anat als instituts, però sempre he anat als instituts a parlar de *Feliçment, jo soc una dona* o del *Cau de llunes* o de *la bruixa de dol* o d'altres llibres eh? del Salvador Espriu. Però sempre, clar, he anat amb lectures... De la Rodoreda he anat a parlar de *la plaça del Diamant* o de *Mirall trencat*, bàsicament, o del teatre també. Tu agafes gent que son 15 o 16 anys.

Juanma- Clar. Fent recerca, precisament, és això. Jo buscava obres adaptades o, com Mercè Rodoreda va fer contes, doncs... alguna possibilitat d'una adaptació per a nens més petits no vaig trobar cap.

Entrevistada 1- El que sí que hi ha contes per a nens més petits o poemes son de la Marçal, que estan molt bé, perquè son molt... Clar, no ho sé. És que, en veritat, no tinc...

Juanma- No, a part, tinc més entrevistes la setmana que ve amb una professora d'allà de la facultat d'Educació. Per tant, jo crec que vostè ha fet un mapa més del món literari i de la figura de la dona a literatura. Faré com un trencaclosques, no?. Al final, agafant les peces, jo crec que podré fer un mapa.

Entrevistada 2

Juanma- Pues lo primero es... La primera pregunta es: a qué te dedicas? En qué campo eres experta?

Entrevistada 2- Sí. Bueno, yo soy investigadora de Ramón y Cajal, de aquí de la universidad. He investigado sobre liderazgo dialógico. Estuve dos años en la Universidad de Cambridge investigando sobre esta temática y siempre he incorporado la dimensión de género en toda la investigación que he desarrollado, es decir, desde la socialización preventiva de la violencia de género hasta los planes de igualdad en las empresas. Es decir, siempre ha sido una temática que... que he incorporado de forma transversal en... en mi actividad investigadora.

Juanma- Pues justamente eh, en mi tema del trabajo, bueno, trata sobre crear un recurso gamificado de una obra literaria catalana en educación primaria en ciclo superior. Es una obra literaria de Mercè Rodoreda, “la Plaza del Diamante”, que engloba, entre otros muchos temas, pero como el tema es más general, el feminismo, la historia de una mujer, igualdad o desigualdad, todos estos desequilibrios. Entonces, bueno, hay mucho debate, sobre todo en las familias, en el mundo educativo, de si los alumnos deberían de recibir una educación basada en, no en la igualdad, sino también hablar abiertamente de temas

sobre la igualdad. Si crees que los niños ya desde pequeños se les puede empezar a educar desde esta perspectiva.

Entrevistada 2- Yo creo que sí que es importante y relevante porque los temas de acoso escolar están muy relacionados con temas de género y sí que es imprescindible que esa... esa enseñanza se base en evidencias científicas. Es decir, que la formación que se da al profesorado que trabaja con infantil, en este caso con Primaria, tenga las evidencias científicas que mejoran la igualdad, no que la empeoran. Porque lo que está sucediendo es que se están llenando las escuelas de expertos y expertas, ocurrentes, que lo que hacen es agravar las situaciones. Entonces sí es necesaria, pero tiene que basarse en evidencias científicas de impacto social, sino tiene un efecto contraproducente y está generando graves problemas a los niños, las niñas, a la diversidad de géneros que tenemos. Está empeorando mucho la situación. Si quieres te pongo algún ejemplo...

Juanma- Si conoces algún ejemplo que puedas explicar.

Entrevistada 2- Es decir, educación emocional en infantil, ¿no? Una pelea: un niño pega a otro.

Juanma- Sí.

Entrevistada 2- Solución: que se abracen. Esto es un disparate. O sea, ¿si a una persona adulta alguien la agrede por la calle, nos imaginamos que las fuerzas de seguridad sea mosso, sea tal, dijera bueno, pues ahora me tienes que perdonar y te tienes que dar un abrazo? Claro, entonces estamos haciendo que esos niños al final se tengan que abrazar con sus agresores. Esto es una barbaridad. Entonces, educación emocional ¿en estas condiciones? ¡No! Las familias entiendo que no quieren. Entiendo perfectamente que no quieren, porque si estamos lanzando a que los agresores encima se les abrace cuando lo que tienen que hacer es apartarse del resto y discriminarles y que nadie les apoye... estamos generando cosas que la evidencia científica ya dice bueno, y el sentido común ya dice que eso es contraproducente. Entonces eso por un lado. Y por otro, las familias tienen total libertad y derecho a decidir si quieren o no quieren. Entonces, ahí también es importante que no partamos de que el profesorado o en la universidad sabemos más que las familias, ¿no? porque las familias a veces pueden tener un conocimiento diferente, diverso y hay que respetarlo. Es decir, si tenemos centros escolares con comunidad musulmana no podemos hacer según qué cosas porque estamos imponiendo nuestra visión del mundo hegemónica a una realidad que... que es... que es diferente. Entonces, esas familias, digo estas como puede ser mi hermano que tiene dos niños (risas) y que hay

cosas que no veo o amistades que dicen bueno, es que me han dicho que mi hijo tiene un problema porque ha crecido en un matriarcado. Entonces, claro, un profesor dice es una madre y la madre piensa que vive en otro mundo, es este profesor o esta profesora. Entonces, las familias hay que escucharlas con los argumentos porque nosotros no somos, no tenemos un conocimiento que tengamos que imponer, sino que tenemos que escucharlo.

Juanma- Es la idea de comunidad y que todos los agentes participan. Al final, no un agente es mejor que otro o sabe más, sino que todos tienen que llegar a un consenso. Y...

Entrevistada 2- Sí. Sí porque a veces dicen “las familias no quieren, porque se oponen, porque son muy carcas, muy conservadoras, porque aquí todos somos guays”. ¡No! Es que a ver, si a tu hijo le está acosando un niño que está reproduciendo una masculinidad hegemónica y dominante, lo que no podemos es decir que la familia es conservadora. No. Es que está protegiendo a la víctima en este caso. Entonces, bueno...

Juanma- Bueno, este ejemplo ya es un tipo de desigualdad que se produce, ¿no? El agresor es víctima y cómo, muchas veces desde los centros, se protege más al agresor que a la víctima...

Entrevistada 2- Efectivamente.

Juanma- ¿Y qué otras desigualdades por motivo de género también se pueden encontrar en las aulas? ¿O esta sería como la más evidente?

Entrevistada 2- Bueno, he puesto esta pero podría poner otras, no sé. Es decir, también diversidad sexual. Sabemos que hay una, hay un bullying muy fuerte y lo que hace falta es que haya una *Bystander Intervention*, Es decir, que que el resto de alumnos y alumnas se posicione defendiendo a la víctima desde su diversidad, desde su realidad. Es decir, evidentemente LEntrevistada 2TBIQ+ .Tenemos una discriminación y un acoso que es muy grave. Entonces, esa diversidad hay que protegerla porque nos enriquece, porque la sociedad es diversa, porque las empresas son diversas, porque necesitamos esa riqueza, ¿no? Entonces, esas situaciones también de bullying y de cyberbullying, en contra de la manifestación de la diversidad sexual también hay que dar evidencia de qué es lo que funciona y ¿qué es lo que funciona? *Bystander Intervention*. Esto lo ha demostrado la comunidad científica. Es decir, aislar al agresor o agresora, proteger a la víctima. Esa es la solución, ¿no? No abrazos y... sexualidad... y vamos a aprender un taller sobre no sé qué o en contra del amor romántico. Pero ¿Por qué estamos en contra del amor romántico? Si la evidencia científica dice que el amor romántico protege. O sea, esta es otra cosa

también que quizá más no tanto en infantil o en primaria, aunque en primaria ahora también. Pero la evidencia científica nos dice que las primeras relaciones afectivo sexuales que tienen adolescentes son en citas esporádicas, en rollos. No son buscando el amor de su vida. No es así. Esta es una distorsión de la realidad. O sea, las primeras relaciones suceden en citas esporádicas, en rollos de noche, en líos de marcha. Es así. Entonces, prevenir la violencia de género o los casos de acoso en contra del amor romántico, pero es como si le hablas a un adolescente en un idioma que dice “¡Esta persona vive en el siglo pasado! Me está hablando del amor romántico, de que voy a tener un riesgo de si encuentro pareja. Pero si yo lo que voy a hacer esta noche es otra cosa”. ¿No? Y luego nos escandalizamos de que hay violaciones grupales, de no sé qué. Esas chavalas o esos chavales o esas, que tienen esa situación, no están buscando un amor romántico en una noche. Y una persona que, yo que sé, un claustro que acosa a otro maestro, es que no está buscando tener una relación romántica. Entonces, esa avalancha en contra del amor romántico, que ahora se está frenando por suerte, dejemos que la gente viva como le dé la gana, ¿no? Si el problema no es el tipo de relación, si es romántica, si es ligue... ¡No! Es la persona: si es violenta o no violenta y esa persona será violenta tanto en una noche de rollo como en una relación estable. El problema es la persona, no es el tipo de relación.

Juanma- Y tapar toda esta realidad desde la educación ya cuando son niños en primaria arrastra o acarrea una serie de problemas que, al final, se hacen evidentes en etapas superiores.

Entrevistada 2- Sí. Sí, sí, totalmente. Es decir, si socializamos en infantil o en primaria de que el amor romántico no existe, ya estamos preparando a esas personas para que tengan relaciones tóxicas porque lo que se ha demostrado es que las relaciones tóxicas suceden en cualquier tipo de relación, no en las relaciones de amor romántico entre comillas, ¿no? El problema son las personas violentas, las personas que agreden, independientemente de si es A o B. Entonces, la formación para identificar a esas personas es imprescindible. No, no vamos a atacar un modelo de relación y defender otro. Es que, o sea, ¡que la gente haga lo que le dé la gana! O sea, como sea, en tríos, cuartetos, que da igual. El problema es quién se elige. Quién se elige. O cómo te presionan para elegir a alguien que quizá no quiere. Es decir, trasladado a infantil o en primaria. Si protegemos al agresor, la persona agresora, el niño o niña que agrede, si le protegemos,

si no le aislamos, lo que estamos haciendo es que haya una atracción hacia esa persona. Porque es el malo. Es como tiene esa maldad que...

Juanma- Es atrayente y...

Entrevistada 2- Es atrayente pero nos lo están imponiendo. Nos lo están imponiendo. El tema es cómo nos desvinculamos de esa presión para que guste la maldad. ¿No? Vamos a aislar a esa persona y potenciar los que sí realmente son valientes. Los que delante de una agresión dicen “no te metas con mi amigo, no te metas con mi amiga”. Esa es la persona valiente. No el que agrede. El que agrede es un cobarde.

Juanma- Claro.

Entrevistada 2- Entonces, es cómo le damos la vuelta a todo este entramado.

Juanma- Sí, sí, sí.

Entrevistada 2- Yo estoy dando mucha información... (risas).

Juanma- No, no. Está perfecto. Si es que me viene genial porque son temas, yo creo, muy serios y que el alumnado tiene que estar presente y conocer todos estos asuntos. Y crees que los conocimientos de igualdad... los principios también en perspectiva de género. ¿Se pueden enseñar dentro de actividades ludificadas, de juego? ¿O crees que eso no puede entrar? ¿Que como son temas serios no se puede adaptar a juegos para hacerlo más entretenido o más motivador para el alumnado?.

Entrevistada 2- Sí, sí que se puede. Sí que se puede. Si son juegos basados en evidencia científica. Sí, sí, por supuesto que se puede. También es verdad que... Eh... Muchas veces aprendemos más las cosas no por lo que nos explican, sino por lo que hacen las personas. Es decir, si una persona habla mucho de igualdad de género y luego me insulta a no sé quién, porque... Esa es una información contradictoria. Pero los juegos, si son juegos basados en evidencia científica, evidentemente pueden ser muy, muy útiles.

Juanma- Sí. ¿Y donde todos participen, ¿no? Porque hay algunos estudios sobre gamificación que enseñan resultados en los que los niños se ven más favorecidos que las niñas por el tema de la competitividad, en cómo... Al final los juegos muchas veces están enfocados a una visión masculina. Entonces, los juegos sí que pueden entrar en todos estos temas, pero debería ser desde una visión igual, de participación igual entre niños y niñas.

Entrevistada 2- Sí. Sí, ahí es muy importante el que, claro, los juegos en cuanto incorporan en el diseño más diversidad de género, también van a ser más diversos. Es decir, que no van a reproducir tanto los estereotipos, ¿no? Entonces es muy importante

que, por ejemplo, cuando se hagan... Se testeen los juegos o que opinen diferentes personas antes de ponerlos en práctica. Vamos a ver qué reacciones hay, si esto realmente reproduce esto, ¿no? Esto, ¿no? Y esto, bueno, es que es continuo, ¿no? O sea, las bicicletas de competición. Están diseñadas por hombres. Los sillines no se adaptan al cuerpo de las mujeres. Solo los, ¿no? Entonces ese diseño es importante que... Y también los juegos, pues que se incorpore antes de ponerlos en práctica que se testeen. Que se haga un piloto y diga, bueno, vamos a ver, desde esta diversidad, qué resultado da.

Juanma- Y la participación que sea igual y que todo el mundo, pues, consiga motivación. No solo un sector, porque entonces es una forma de...

Entrevistada 2- Sí, no va a reproducir lo mismo.

Juanma- Exacto. Sí. ¿Y hay alguna estrategia pedagógica enfocada en género para que vincule...? Porque yo, al final, estoy haciendo un caso de comprensión lectora de literatura catalana, de una obra. ¿Crees que los niños comprenden mejor o interiorizan mejor todos estos aspectos desde la creatividad, por lo tanto la literatura, que no enseñando casos reales? Porque al final los niños con los cuentos, los libros, pues, parece que no, pero que aprenden mucho más que exponiendo un caso real.

Entrevistada 2- Yo creo que la lectura de clásicos se ha demostrado... Bueno, no creo, lo afirmo. La lectura de clásicos promueve valores humanos de igualdad, de respeto, o plantea debates que permiten hablar de esos temas. Entonces, cualquier obra clásica, si se pone en diálogo, si se hace ese ejercicio que comentas, de descubrir qué es lo que dice, puede ser una herramienta... Vamos, bueno, está siendo una herramienta superimportante. No solo por el diálogo que pueden tener los niños en relación a esa obra, sino también por el aprendizaje instrumental de vocabulario, de todo. O sea, la literatura clásica es uno de los... es más barata que muchas cosas (risas). Es gratuita muchas veces, porque la tenemos online.

Juanma- Sí.

Entrevistada 2- Y puede ser una fuente muy útil para... para plantear las cuestiones de género.

Juanma- Porque también, al ser una obra de una mujer, aunque es una mujer ya reconocida y muy importante, pero también, ¿crees que se le da visibilidad trabajando obras de mujeres? Porque hay un porcentaje muy pequeño de mujeres en el aprendizaje, por ejemplo, en primaria. Siempre que hablas de científicos, de escritores, de todos los

campos, siempre se estudian a hombres y, a lo mejor, de todo hay dos, tres mujeres. Y, al final, no hay referentes mujeres. ¿Es importante trabajar desde perspectivas femeninas?

Entrevistada 2- Sí. Yo creo que cada vez más se están incorporando referentes, ¿no?

Juanma- ¿Vamos a mejor en este aspecto?

Entrevistada 2- Sí, sí. Marie Curie o Juanmaane Adams, es decir, de grandes científicas que... O incluso la misma Karikó, que es la que, gracias a ella, tenemos las vacunas contra el COVID. Grandes científicas que, bueno, aunque hay esa reproducción de las figuras masculinas de grandes referentes, yo creo que cada vez más se están incorporando referentes femeninos. El calendario de la URV de este año es de mujeres. De cada año la universidad, por ejemplo, tiene calendario, pues, mujeres físicas, mujeres... Entonces, eso, yo creo que sí que es cierto que parte de... de la inquietud del profesorado infantil, de primaria, de secundaria, que muchas veces son esas profesoras los que promueven eso y buscan más. Pero sí que es cierto que se ha ido incorporando cada vez más. Queda mucho por hacer. Pero estos referentes, o de grandes, no sé, grandes científicas o grandes artistas, cada vez más se están incorporando en el aprendizaje de los niños y de las niñas.

Juanma- Y ya, bueno, por acabar, ya adentrándonos en la obra, es una novela que trata temas bastante duros. Por ejemplo, trata sobre el suicidio, trata sobre la época de la guerra civil, la posguerra, temas que a lo mejor a los niños les cuesta comprender. ¿Crees que...? Sí, se pueden adaptar, pero ¿crees que en alguno de estos aspectos se tienen que censurar? ¿O algún caso de violencia machista explícito, los niños se les tiene que apartar y que no lo vean? ¿O todo esto realmente lo pueden comprender y se les puede enseñar?

Entrevistada 2- Yo creo que no hay que censurarlo, hay que incorporarlo, porque si en una aula hay 20 niños, por estadística, habrá alguno que tenga una violencia de género o de abuso sexual. O sea, por estadística, es así. Entonces, querer taparlo es impedir que ese niño o esa niña pueda reconocer que eso que está leyendo le está pasando a él y que pueda explicarlo. Porque el diálogo permite identificar situaciones que muchas veces los propios niños no saben. No saben que es violencia, no saben que están sufriendo un abuso sexual de parte de un profesor o un familiar o...

Juanma- Lo normalizan porque no tienen ningún tipo de conocimiento...

Entrevistada 2- Claro, entonces el querer tapar eso impide que esas realidades se manifiesten y se puedan denunciar. Entonces, evidentemente, tratándolo con la sensibilidad que se requiere. Pero sí que es necesario hablarlo y no disimularlo.

Juanma- Y ya, como última pregunta, volviendo a las actividades gamificadas sobre la obra. ¿Crees que hay alguna forma más adecuada de redactar instrucciones de juego que sean igualitarias, no sexistas, no sé? Supongo que también es muy importante lo que dices tú, ¿no? Lo de testarlo antes de lanzarlo al público. Pero bueno, supongo que el lenguaje inclusivo puede ayudar o visibilizar diferentes personajes, de diferentes géneros, con diferentes formas de ser, ¿no?

Entrevistada 2- Sí, es importante... Claro, la verdad es que me haces pensar porque no he fijado las instrucciones de los juegos (risas). Pero sí que es cierto que tienen que incorporar y tienen que ser inclusivos con el lenguaje, evidentemente. O sea, tienen que ir acordes a lo que sucede en el mundo. El mundo es diverso, culturalmente, a nivel de género, a nivel religioso también. O sea, cuanta más diversidad, mejor.

Juanma- De acuerdo.

Entrevistada 2- Y cuanta más inclusión, por tanto, tienes en la diversidad, mejor. Perfecto.

Juanma- Pues por mi parte ya estaría.

Entrevistada 2- Genial, ¿te he ayudado?

Entrevistada 3

Juanma- D'acord. Doncs el meu tema del TFG és la ludificació d'una obra literària catalana a cicle superior d'educació primària. Jo estic estudiant educació primària, l'últim any ja, i l'obra literària en concret que he escollit és *La plaça del Diamant* de Mercè Rodoreda. Però abans de parlar una mica de l'obra, més en general en temes d'igualtat, creu que seria important que l'alumnat rebi informació d'aquests temes des que són ben petits, sobre feminisme, igualtat, tots aquests temes?

Entrevistada 3- És més, és important. I amb la realitat social que tenim, de les dretes i ultradretes, que es fa un retrocés en aquest tema, jo crec que és important treballar-ho des de l'escola, però també des de la família, des dels mitjans de comunicació, per treballar la igualtat. Si al final no són drets de feministes, és la igualtat, si no hi ha més.

Juanma- I quines estratègies coeducatives principals es poden implementar a l'aula per evitar l'educació sexista? Perquè en alguns punts encara es pot trobar sexisme a les aules, llavors quina és la forma d'igualar els nens i les nenes, que no hi hagi cap desigualtat?

Entrevistada 3- El que és molt important, amb els més petits, és sempre a través del joc, i no prohibir mai ni agafar una nina ni la nena una pilota o un cotxe, que a vegades això

encara costa, fins i tot, o el tema dels colors, que a vegades no treballem, i hi ha molts nens que no volen agafar el rosa, perquè ja hi ha aquí uns estereotips creats que la millor ningú els hi ha dit, ni si ni no, ni per què, però està allà, perquè els nanos escolten i per tant allò que senten, ells ho absorbeixen i fan la seva lectura, llavors tot aquest treball crec que és important, i després tot el tema del llenguatge, tot el llenguatge no sexista que potser fa uns anys no es tenia tant en compte, doncs també crec que és un aspecte que s'ha de treballar, de vegades ja sé que l'escrit és difícil posar tots i totes, nois i noies, bueno, també es poden buscar genèrics, i si no, si potser no ho escrivim, però almenys a l'hora de parlar-ho, no costa res dir tots i totes, nois i noies, tothom, a tothom aquesta paraula, nosaltres no tenim el vocabulari i entrem tots i totes, llavors jo crec que això també és un altre aspecte important a treballar.

Juanma- Perquè justament aquesta era la pregunta, que quines desigualtats per motius de gènere podem trobar a les aules, com per exemple ja has dit les joguines, o també els catàlegs de joguines encara es veu això del color blau, el color rosa, per noies, per nois llavors...

Entrevistada 3- Hi ha una funció dels mitjans de comunicació, que és més important de la que ens pensem, i aquí s'hauria de treballar molt més també. Els catàlegs, hi ha algunes empreses que ja comencen a treballar d'una altra manera, ja és un pas endavant, però anem tant a poc a poc, no sé si acabarem mai, però la qüestió és anar tirant endavant en aquest aspecte. Els contes, no vol dir tampoc que els tinguem que transformar, perquè la caputxeta és la Caputxeta i la Ventafocs és la Ventafocs, i la branca neu és la branca neu, no passa res. *Lo bo* és treballar-ho, i treballar tot tipus de contes on també els herois o heroïnes poden ser dones, o poden ser homes i dones, o poden ser indefinits de gènere. Per tant, tot això són aspectes importants a treballar, a normalitzar situacions que fins ara no estaven normalitzades, i això és el més important.

Juanma- Als contes mai hi ha una perspectiva única, no? Tots els personatges tenen la seva pròpia perspectiva, i un mateix conte, explicat dels ulls d'un personatge diferent, pot canviar o variar bastant.

Entrevistada 3- De totes maneres, els contes clàssics jo considero que s'han d'explicar de la mateixa manera. No cal sempre... que ara resultarà que la vent de foc és amb pantalons i no sé què, no passa res, perquè les princeses encara en tenim, no? En tenim a la realitat, no? Tenim reis, malauradament, tant si els volem com no, estan allà. Per tant, és un tema de criteri d'imaginació, també dels missatges, perquè a vegades tampoc no ho

classifiquem com a molt feminista, i al millor no hem de fer aquesta mirada, aquesta és la mirada que té un adult del conte de la Ventafocs, que espera el seu príncep. Però la nena o el nen probablement no tenen aquesta lectura, fan una altra lectura. O quan jo era petita que m'explicava les set cabretes que li obrien la panxa al llop i li posen pedres i li treuen les cabretes, no? Clar, la meua mirada de petita ja no veia ni sang ni fetge.

Juanma- Era molt més innocent.

Entrevistada 3- Clar, jo deia “molt bé, mira, l'obren, el cusen, el tiren al riu i com pesa, s'ofega, però mai analitzat des d'un assassinat o des, no? D'una cosa violenta. No, no, perquè el nen no té, encara, aquestes trajectòries, encara és bo. Encara no, no ha percebut, no? Una mica la part aquesta a vegades humana, salvatge, per dir-ho d'alguna manera, o més animal de la persona. Llavors no la té, aquesta lectura. Tu pots explicar igual el conte, perquè aquesta lectura no la té.

Juanma- I a l'hora d'explicar els contes, quines estratègies pedagògiques amb aquest enfocament de gènere són eficaces per promoure l'equitat, la comprensió de la literatura catalana entre els estudiants ja més grans, de cicle superior? Ja és aquí on es comencen a introduir novel·les més adultes, per introduir una mica el que ens trobaran a l'ESO i a batxillerat. Si hi ha alguna història amb fets masclistes o de racisme o qualsevol problemàtica, quines estratègies es poden...?

Entrevistada 3- S'ha de parlar. S'ha de parlar, parlar, dialogar, reflexionar, saber quina és la seva mirada, quina és la seva lectura, perquè creuen que aquell personatge ha actuat d'aquella manera. No tant des de jo, mestra, faig el meu discurs, sinó primer analitzar i saber què és, què hem vist, què hem analitzat, com hem entès allò, de quina manera, si creuen que està bé o no està bé, és ètic o no ètic, o moral o immoral, que també dependrà a vegades de les creences que té cada un o que tenen les seves famílies. Però jo crec que el més important és després, més que fer resums, és debatre, parlar, analitzar, per què ha passat això, què li ha passat a aquest personatge. Amb tot això que es fan ara de les tertúlies dialògiques, per exemple, és una eina molt interessant perquè arriben a aquesta reflexió i anàlisi. Això és igual com que un nen el deixes al costat de la tele i no saps quina lectura en fa, de tot allò que veu, no? Però si tu estàs al seu costat, tu sí pots anar explicant una miqueta què és el que està veient, “això ben bé no és així, perquè el que volen és vendre el producte”, etcètera, etcètera. Per tant, la lectura ha de ser acompanyada, ha de ser en debat, ha de ser reflexiva. O sigui, és millor llegir un llibre bo i després treballar-lo que no voler-ne llegir deu i “vinga, feu resums, resums”. Clar, fer resums...,

és a dir, de què va al llibre, doncs és la història d'això, d'allò altre, aprendre a fer els resums també, si cal, com a tasca. Però sobretot si es treballa en temes sensibles, des de l'amor, el feminisme, la diversitat sexual, etcètera, etcètera, que són temes sensibles, a nivell cultural sobretot. Doncs aquí s'ha de treballar més, perquè això a vegades remou emocions i les emocions si no es parlen i es queden dins, les emocions poden ser positives o negatives. Llavors jo crec que el millor és poder-ho parlar.

Juanma- I d'aquesta forma la comprensió dels textos és molt més profunda, no? No és només entendre el que llegeixes, sinó també reflexionar i anar un pas més enllà.

Entrevistada 3- Clar, i probablement hi pot haver alumnes que entenguin coses diferents, perquè la seva vida, les seves coses, les seves experiències són diferents. Llavors poden ser lectures diferents. Jo sempre recordaré un dia que estàvem fent tot un treball de contes a un centre, amb monitors i educadors d'un centre de collida. I és clar, una de les nenes es va identificar amb la Ventafocs. Clar, la Ventafocs és la primera nena d'un conte maltractada per la seva madrastra, que ha de fer les feines de la casa. Jo no hi havia pensat mai, i aquesta adolescent va fer aquesta relació, no? És interessant, no m'ho havia pensat jo. I és així, al final. I una altra en farà una altra lectura i veurà la princesa, que es casa amb el príncep, no?

Juanma- Amb les activitats ludificades, centrades en una obra literària, podrien ser eines útils per a aplicar-les i identificar aquests estereotips de gènere. És a dir, en temes tan seriosos com la mort, la diversitat sexual, tots aquests temes, està bé crear jocs a partir d'aquests temes, millora la comprensió, també?

Entrevistada 3- Sí. És una eina més. I llavors, depèn del grup, potser li és més fàcil, a través d'una ludificació, entendre aquests personatges. Per tant, pot ser una eina positiva per treballar-ho. A lo millor hi ha un grup que és molt intel·lectual, potser no necessites generar una ludificació d'allò, perquè ja està sortint el que tu vols que percebin de l'obra. Però, a la millor, hi ha un altre grup que necessita aquesta altra manera de treballar. És una metodologia més.

Juanma- I, a l'hora de redactar les instruccions dels jocs, quina seria la forma més adequada de redactar aquestes normes, de forma igualitària i no sexista? Seria una, com he comentat abans, el llenguatge inclusiu.

Entrevistada 3- El llenguatge inclusiu, el tema del respecte, no sé si en algun moment en aquest joc hi ha torns, doncs respectar els torns, igual com quan jugues en qualsevol altre joc, un joc de taula, per exemple, que hi ha unes normes, identifiquem-les bé. A lo

millor hi ha algunes que a l'aula ja hi són, no? Perquè les podem acordar. Com treballarem aquest any a classe? Com voleu que treballem? Com gestionem tot el que pugui passar? Doncs vinga, apuntem-ho. I a partir d'aquí ja tens les normes que necessites i que serveixen per a qualsevol activitat.

Juanma- I mai fer distincions, no? Els nois ara han de fer això o les noies allò.

Entrevistada 3- A no ser que tu vulguis, ho facis expressament, per després veure què ha passat. O com us heu sentit quan jo us he separat. O quan a tu t'hem anat a una feina o he fet un comentari expressament a les nenes.

Juanma- Més experimental de veure què passa?

Entrevistada 3- Sí, l'únic que això és molt perillós, perquè has de conèixer molt bé el grup i el grup ha d'entendre que és un exercici, no? Per això després hi ha d'haver la reflexió. Que això és així, és com la... no sé si has vist “La classe dividida”, un reportatge que divideix la classe entre els bons tenen ulls blaus i els dolents els ulls marrons, o dolents, o així que els costa més tot, no? I després l'endemà canvia. Diu, “ai, m'he equivocat. És així”. I què passa amb aquests nens que son de segon o tercer de primària? Llavors és molt interessant com ho treballa, com ho explica, com... Et convido que el miris, “La classe dividida” et sortirà. I és molt interessant, perquè és des de la vivència i sobretot que després ells expliquin. Això és molt important, perquè si no, et pot fer mal, perquè els nens, clar...A més, els separa dels amics, no poden jugar ulls blaus i marrons quan el dia abans podien jugar. Clar, son coses que no entenen, no? Però que després ho parlen “i què ha passat? I, a més, baixa el rendiment acadèmic i quan són els bons puja el rendiment acadèmic. Això en dos dies, eh, només? I, al llarg del curs, quan ja ho posen en comú i diuen que tots son iguals, es manté un notable alt a nivell acadèmic de tota la classe. No és una activitat que, la mateixa professora, no aconsella que sempre es faci, però doncs, *bueno*, en aquest cas va ser molt interessant. Llavors, parlar-ho des dels petits fins als més grans és el més important, perquè llavors poden treure allò que pensen, allò que els preocupa, allò que... I els mestres a vegades no els hi donem temps a fer això perquè ja intervenim, ja ho expliquem naltros, perquè hem de fer més via. I aquí ens equivoquem.

Juanma- Ara entrant més en el món de la literatura, creu que hi ha millorat la visibilitat de la dona, concretament a la literatura catalana o en els contes? En aquests últims anys s'ha vist una millora?

Entrevistada 3- Sí, i a més a més tots aquests llibres son tan divertits, tan divertits (mostra una col·lecció de llibres infantils). Hi ha tots aquests llibres per a adolescents, estan divertits, és que ara aquí no en tinc... no en tinc perquè son a casa, i després... Tot això és una passada. Tot aquest tipus de llibres ara, que et descobreixen des d'una perspectiva més de dona i sense por, sense prejudicis, jo crec que és molt interessant i que està molt bé que hi sigui.

Juanma- Anys enrere s'ha perdut molt, no? Amb el tema de la censura, el no deixar que les dones poguessin...

Entrevistada 3- Evidentment, hem tingut 40 anys, eh? I més, perquè va morir Franco, però encara vam tindre uns quants anys amb tortures, esclar, sabia mort el dictador, però ell tenia tota una camerilla i alguns d'ells que van ser torturadors doncs estan condecorats i tot, no? És clar, això...

Juanma- La transició no va ser tan ideal com...

Entrevistada 3- No, la transició no està acabada. Aquest és el problema, que la transició no està acabada, no està ben feta, i llavors... És clar, tenim una fundació Franco, bueno, doncs... que és la fundació d'un dictador. Llavors, a veure, quan hi ha una guerra, tots moren de tots els bàndols i tal, però ell era pas ell qui va dirigir, qui va tancar 40 anys el país i va fer el que va fer. Esclar, els que els van ajudar, han estat condecorats i viuen molt bé i han viscut molt bé i no han estat mai ni represaliats ni de dir, bueno, no cal condecorar-ho, potser no cal que el del torturis o que no, perquè si hem dit que això no es fa, potser tampoc no cal condecorar-ho, no? Clar, doncs són passos que aquí no s'han fet. Llavors... I per això tenim, no? Aquestes ultradretes que ja les coneixem què diuen i què fan. I com això també ha generat conductes masclistes entre joves. Molt. I tu vas als instituts, tu passeges i veus algunes conductes escalar... Són greus, eh? Són greus. Que la millor són simplement comentaris que pots anar sentint i que perceps, però veus, ostres, és que...

Juanma- Sí, sí, un problema social que encara no...

Entrevistada 3- Que aquest noi vol controlar la seva nòvia, eh? Que aquest està renyant la seva nòvia perquè no sé amb qui parlat per telèfon, la seva parella. S'ha de seguir treballant, és que no es pot baixar la guàrdia. I jo crec que amb el tema del feminisme hi va haver com un boom molt important. Després, com que s'havien aconseguit tota una sèrie de drets, etcètera, com que es va relaxar una mica la cosa durant diversos anys i aquest relax ara s'està... s'està patint. I s'ha de tornar a les reivindicacions, a fer visible, a

veure... Aquest treball d'igualtat, no? És que a vegades quan se sent la paraula feminista “hi ha aquestes feministes que no sé què...” Perquè sents també aquests comentaris i dits per dones, eh? No et pensis. I clar, no, jo crec que a vegades és que no s'entén, no? Que no s'explica bé. Doncs no és només reivindicació, sinó aconseguir drets d'igualtat, si és que no té més. Hi ha una ODS, i així ho diu, també, no?

Juanma- Sí, sí, sí.

Entrevistada 3- Si està aquí, que està en línia amb canvi climàtic, etcètera, etcètera, o amb energies renovables, aquest està aquí, vol dir que és igual que important, igual quan parlem d'educació de qualitat, vol dir que encara no la tenim, que d'això els països ho han de tenir en compte per seguir treballant.

Juanma- I quin impacte pot tenir l'ensenyament de “La plaça del Diamant”, perquè al final és una obra feminista, també per qui l'ha escrit, Mercè Rodoreda, però és molt adulta, perquè un nen, a simple vista, potser no l'acaba d'entendre amb la primera lectura. Llavors, des d'una perspectiva de gènere, en temes de l'apoderament de la dona, també la guerra i la postguerra, que es tracta molt la dictadura, quin impacte pot tenir, o com es pot implementar en el tema del joc? S'hauria de crear com un conte adaptat? Com seria la millor tècnica per poder implementar-la? A la cycle superior, per exemple?

Entrevistada 3- Contextualització. Perquè, si no, és com un petit parèntesis, llavors no, hem de contextualitzar, això vol dir que potser abans de llegir l'obra hem de situar-la en l'època. Que jugaven els nois en aquella època? Podien anar a treballar, tothom podia anar a estudiar? Què passava? I si tenim imatges o alguns vídeos que també podem tindre d'aquell moment, fins i tot algun NODO, que només el passaria a l'últim curs del cycle superior, no als altres. També n'has de triar un que no sigui excessivament... o pots posar un fragment. Però bé, és que al final forma part de la història, no? Llavors està allí la història. Vull dir, que no fem res dolent ensenyant i explicant la història. Però jo crec que la contextualització és el que més s'ha de fer. Fins i tot hi pot haver en aquesta ludificació algunes coses vinculades al context.

Juanma- I després seria útil que cada alumne o grup d'alumnes adoptessin un rol de dins de l'obra, a part de aquesta contextualització prèvia, que cada alumne o grup d'alumnes tinguin un rol assignat. Per exemple, quatre o cinc alumnes són la protagonista, els altres quatre o cinc eren la parella. Aquest joc de rol també els podria anar bé per treballar aquesta obra?

Entrevistada 3- Sí. És més, segurament, amb aquestes edats pot ser difícil situar-se en aquest rol en un context tan diferent, encara, perquè ells no han viscut ja la dictadura. Per tant, estan en un moment més, era tecnològica, intel·ligència artificial i tot aquest àmbit, que no aquest context, no? Llavors, per això pot ser que quan ho facin es desmarquin del context. Simplement perquè, per molt que l'hagis treballat, ells no l'han viscut o no l'han pogut veure tant com tu que t'has informat o jo, que m'ha tocat un trosset també de viure-ho. Llavors, per això deia tot el tema de la contextualització que és molt important. I des d'aquesta ludificació també hi hauria d'haver aquesta mena d'introducció del context. I crec que està situada a Barcelona, també imatges de com era la Barcelona, a través d'algun NODO segur que ens surten algunes imatges d'aquella dècada, no de l'any en concret, però almenys d'aquella dècada. I, doncs això, rics i pobres, com vivien aquests rics i pobres, una miqueta, o els nois joves que podien fer, no? Com ells, perquè llavors sí que es poden sentir una mica més identificats. I a partir d'aquí, sí, també podríem prendre aquests rols, fins i tot que poguessin decidir coses diferents, perquè potser el que li passa a la Colometa es podria passar d'una altra manera. Tu com a protagonista, com veuries això?

(En aquesta part, li pregunto sobre la seva trajectòria laboral, però conté informació privada i personal, minuts més tard tornem a parlar sobre el Treball de Fi de Grau).

(...)

Entrevistada 3- No vec cap problema de parlar de la mort, de veure com ho assumeixes, *bueno*, saps que has de seguir tirant endavant, que no, i això... Però això l'important és parlar-ho. Això és molt important, que ho parlin, que ho parlin, que ho pensin. I aquí què us penseu que ha passat? Per què ha fet això? I per què creieu que ha fet allò? Podria fer d'una altra manera la millor? I també llavors és una manera que quan fas preguntes, segons el que contesten, ja vas veient si estan en context, que és una època molt determinada aquesta. Perquè tu què te la voldries fer llegir? Suposo que l'adaptaries una mica, perquè fer-la llegir tal qual...

Juanma- Clar, jo crec que l'adaptaria. Seria com una petita introducció, amb anunciats, i a partir d'aquí, començar a introduir més jocs, i no tant, una comprensió molt profunda. Seria com una primera lectura, per després quan se la trobin a l'ESO, ja els hi soni la història.

Entrevistada 3- La història, vale. I, no sé, una mica amb tot això. Espero haver-te ajudat.

Juanma- Ja està. Moltes gràcies.

Annex 3: Proposta didàctica “Explorem La plaça del Diamant”

PROPOSTA D'ACTIVITATS PER FER LA INTERVENCIÓ

Descripció general de la intervenció educativa

En primer lloc, l'eix principal per a dur a terme les activitats amb l'alumnat és la pàgina web “Explorem La plaça del Diamant”. A través d'aquesta web, es pot navegar per les següents pestanyes o apartats: “inici”, “introducció”, “guia didàctica”, “activitats” i “contacte”. Es tracta d'un recurs web intuïtiu i efectiu perquè l'alumnat de 5è on es posa en pràctica la intervenció educativa no trobi cap mena de dificultat en l'ús d'aquest.

De manera prèvia al testatge del recurs, les tutores de les dues classes tindran accés a totes les activitats i valoraran a través d'un qüestionari de validació la pàgina web. Un cop validada, es començarà la implementació de les sessions amb els nens i les nenes.

Mitjançant 10 activitats variades, l'objectiu principal de la intervenció és que l'alumnat conegui una obra clàssica de la literatura catalana a través d'un recurs gamificat. En afegit, les activitats interactives i les normes dels jocs estan enfocades des d'una perspectiva de gènere per a afavorir el foment de la igualtat.

En finalitzar cada activitat o “mini joc”, cada alumne pot guanyar punts en funció de diferents aspectes: participació, respostes correctes en un test, rapidesa en acabar un joc... Aquesta puntuació es comptarà a través de l'eina educativa *Classdojo*, aprofitant que l'alumnat ja la coneix i és utilitzada a Tutoria. A més a més, minuts abans d'acabar cada sessió, l'alumnat tindrà accés a tests d'autoavaluació perquè tinguin l'oportunitat de valorar els jocs i puntuar el grau de satisfacció de cada sessió.

A continuació es mostra un llistat de les 10 activitats que els nens i les nenes hauran de resoldre per a poder completar l'experiència ludificada “Explorem La plaça del Diamant”:

- **Sessió 1:**
  - Activitat 1: *Escapa del Quimet!*
  - Activitat 2: *Descripció d'un personatge*
  - Activitat 3 (grupal): *Coneixem els personatges de “La plaça del Diamant”*
- **Sessió 2:**
  - Activitat 4: *Això existia?*
  - Activitat 5: *Els símbols de la novel·la (part 1)*
  - Activitat 6: *Els símbols de la novel·la (part 2)*
- **Sessió 3:**
  - Activitat 7 (grupal): *L'ordre narratiu*
  - Activitat 8: *Qui és qui?*
  - Activitat 9 (*Plickers*): *Et toca opinar*
- **Sessió 4:**
  - Activitat 10 (*Kahoot!*): *Què en saps de “La plaça del Diamant”?*

Per començar, abans d'iniciar les activitats de la sessió 1, cal dedicar uns minuts a l'apartat Introducció del recurs web, ja que s'ha de contextualitzar qui va ser l'autora, Mercè Rodoreda, i explicar per què treballarem la novel·la “La plaça del Diamant”.

A continuació, es mostren les graelles amb les activitats de cada sessió i les dades de cadascuna.

Unitat didàctica

• SESSIÓ 1

ACTIVITAT 1: ESCAPA DEL QUIMET!			
Nivell: 5è de primària.	Temporalització: 15 minuts aproximadament.	Espai: ordinària.	Aula
Competències específiques: <ul style="list-style-type: none"> • Llengua Catalana i Literatura: <ul style="list-style-type: none"> ○ CE 4: comprendre i interpretar textos escrits i multimodals, reconeixent el sentit global, les idees principals i la informació implícita i explícita, i realitzant, de manera progressivament autònoma, reflexions elementals sobre aspectes formals i de contingut, per construir coneixement, i respondre a necessitats i interessos comunicatius diversos. ○ CE 8: llegir, interpretar i analitzar, de manera progressivament autònoma, obres o fragments literaris adequats, establint relacions entre ells i identificant el gènere literari i les seves convencions fonamentals, per reconèixer la literatura com a manifestació artística i font de plaer, coneixement i inspiració per a la creació de textos d'intenció literària. • Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural: <ul style="list-style-type: none"> ○ CE 8: reconèixer, valorar i defensar la diversitat i la igualtat de gènere reflexionant sobre qüestions ètiques i mostrant empatia i respecte, per tal de construir una societat diversa i equitativa i contribuir al benestar individual i col·lectiu i a la consecució dels valors dels drets humans. 			
Sabers: <ul style="list-style-type: none"> • Llengua Catalana i Literatura: 			

<ul style="list-style-type: none"> ○ Ús d'elements gràfics, textuais i paratextuals progressivament complexos que afavoreixen la comprensió abans, durant i després de l'experiència lectora en tot tipus de textos (comprensió lectora). ○ Progrés en la construcció de la identitat lectora, afavorint l'expressió de gustos i interessos i la valoració crítica elemental de les obres, per mitjà de la lectura autònoma i la lectura compartida i guiada (educació literària). ● Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural: <ul style="list-style-type: none"> ○ Selecció i utilització de dispositius i de recursos digitals d'acord amb les necessitats del context educatiu (tecnologia i digitalització). ○ Anàlisi de diferents fonts històriques: orals, escrites i patrimonials per interpretar les accions individuals i col·lectives, de fets i esdeveniments rellevants de la història (societats i territoris).
Objectius: <ul style="list-style-type: none"> ● Llegir un fragment de l'inici de “La plaça del Diamant”. ● Escollir entre diferents alternatives per ajudar a la protagonista escapar del seu perseguidor. ● Potenciar el valor de la igualtat de gènere a través de la literatura mostrant un cas d'abús vers una figura femenina.
Recursos: <ul style="list-style-type: none"> ● Ordinador portàtil amb accés a Internet. ● Pantalla digital.

Desenvolupament de l'activitat:

A la sessió 1, la primera activitat **individual** de la intervenció didàctica és un conjunt d'**escenaris de presa de decisions** que ofereix diferents rutes. Abans d'iniciar el joc, hi ha un **fragment** de l'inici de la novel·la i una **contextualització**. En concret, la història que se segueix en l'activitat és la **persecució** de la protagonista per part del Quimet, el seu prenent. Cada elecció és decisiva per aconseguir escapar o, per contra, ser enxampat/da pel protagonista del llibre. És important deixar a cada infant el seu temps de **comprensió lectora** i **reflexió** per triar les respostes correctes. Es fomenta la imaginació i el joc de rol, ja que l'alumnat s'ha de posar en la pell de la protagonista de “La plaça del Diamant”. Un cop que la major part de l'alumnat hagi acabat l'activitat, poden començar l'activitat 2.

ACTIVITAT 2: DESCRIPCIÓ D'UN PERSONATGE		
Nivell: 5è de primària.	Temporalització: 15 minuts aproximadament.	Espai: Aula ordinària.
Competències específiques: <ul style="list-style-type: none"> ● Llengua Catalana i Literatura: <ul style="list-style-type: none"> ○ CE 4: comprendre i interpretar textos escrits i multimodals, reconeixent el sentit global, les idees principals i la informació implícita i explícita, i realitzant, de manera progressivament autònoma, reflexions elementals sobre aspectes formals i de contingut, per construir coneixement, i respondre a necessitats i interessos comunicatius diversos. ○ CE 8: Llegir, interpretar i analitzar, de manera progressivament autònoma, obres o fragments literaris adequats, establint relacions entre ells i identificant el gènere literari i les seves convencions fonamentals, per reconèixer la literatura com a manifestació artística i 		

<p>font de plaer, coneixement i inspiració per a la creació de textos d'intenció literària.</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ CE 9: Reflexionar de forma guiada sobre el llenguatge i reconèixer i usar els repertoris lingüístics personals, a partir de processos de comprensió i producció de textos orals, escrits, utilitzant la terminologia elemental adequada, per iniciar-se en el desenvolupament de la consciència lingüística i millorar les destreses en la posada en pràctica d'aquests processos.
<p>Sabers:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Llengua Catalana i Literatura: <ul style="list-style-type: none"> ○ Ús d'elements gràfics, textuais i paratextuals progressivament complexos que afavoreixen la comprensió abans, durant i després de l'experiència lectora en tot tipus de textos (comprensió lectora). ○ Progrés en la construcció de la identitat lectora, afavorint l'expressió de gustos i interessos i la valoració crítica elemental de les obres, per mitjà de la lectura autònoma i la lectura compartida i guiada (educació literària). ○ Identificació de diferents relacions formals, semàntiques i sintàctiques de les paraules en la lectura i en les diferents produccions escrites (reflexió sobre la llengua).
<p>Objectius:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Reconèixer el valor de l'adjectiu en els textos literaris i, concretament, en l'obra de Mercè Rodoreda. • Seleccionar tots els adjectius d'un text descriptiu que apareixen en un fragment del llibre.
<p>Recursos:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ordinador portàtil amb accés a Internet. • Pantalla digital.

Desenvolupament de l'activitat:

La sessió continua amb la segona activitat: *Descripció d'un personatge*. Aquesta tracta la importància dels **adjectius** a l'hora de **descriure** i com ens ajuden a crear una imatge mental d'una persona, d'un animal o d'una cosa. L'enunciat de l'activitat mostra l'habilitat descriptora com un tret característic en les obres de Mercè Rodoreda. Per donar valor a la categoria gramatical de l'adjectiu, a través d'un **fragment de l'obra** on la narradora descriu físicament al Quimet, cada alumne, de manera individual, ha de trobar i marcar tots els adjectius del text. Un cop acabada l'activitat, poden passar a l'activitat 3, l'última activitat de la primera sessió.

ACTIVITAT 3: CONEIXEM ELS PERSONATGES DE "LA PLAÇA DEL DIAMANT"		
Nivell: 5è de primària.	Temporalització: 25 minuts aproximadament.	Espai: Aula de l'ametller.
<p>Competències específiques:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Llengua Catalana i Literatura: <ul style="list-style-type: none"> ○ CE 4: comprendre i interpretar textos escrits i multimodals, reconeixent el sentit global, les idees principals i la informació implícita i explícita, i realitzant, de manera progressivament autònoma, reflexions elementals sobre aspectes formals i de contingut, 		

per construir coneixement, i respondre a necessitats i interessos comunicatius diversos.

○ CE 5: produir textos escrits i multimodals, amb adequació, coherència i cohesió, i aplicant estratègies elementals de planificació, redacció, revisió, correcció i edició, amb regulació dels iguals i autoregulació progressivament autònoma i atenent les convencions pròpies del gènere discursiu triat, per construir coneixement i donar resposta de manera informada, eficaç i creativa a demandes comunicatives concretes.

○ CE 8: llegir, interpretar i analitzar, de manera progressivament autònoma, obres o fragments literaris adequats, establint relacions entre ells i identificant el gènere literari i les seves convencions fonamentals, per reconèixer la literatura com a manifestació artística i font de plaer, coneixement i inspiració per a la creació de textos d'intenció literària.

○ CE 9: reflexionar de forma guiada sobre el llenguatge i reconèixer i usar els repertoris lingüístics personals, a partir de processos de comprensió i producció de textos orals, escrits, utilitzant la terminologia elemental adequada, per iniciar-se en el desenvolupament de la consciència lingüística i millorar les destreses en la posada en pràctica d'aquests processos.

- **Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural:**

○ CE 8: reconèixer, valorar i defensar la diversitat i la igualtat de gènere reflexionant sobre qüestions ètiques i mostrant empatia i respecte, per tal de construir una societat diversa i equitativa i contribuir al benestar individual i col·lectiu i a la consecució del valors dels drets humans.

Sabers:

- **Llengua Catalana i Literatura:**

○ Lectura en veu alta amb entonació i ritme fluids, amb preparació prèvia (comprensió lectora).

○ Aplicació d'estratègies elementals, individuals o grupals, de planificació, redacció, revisió i edició de textos escrits i multimodals de tipus divers, amb diferents propòsits comunicatius de forma autònoma (expressió escrita).

○ Valoració dels elements constitutius de l'obra literària (tema, protagonista, personatges secundaris, trama, escenari) i dels diferents gèneres literaris, a partir de la lectura compartida i guiada d'obres de qualitat i de forma progressivament autònoma (educació literària).

○ Progrés en la construcció de la identitat lectora, afavorint l'expressió de gustos i interessos i la valoració crítica elemental de les obres, per mitjà de la lectura autònoma i la lectura compartida i guiada (educació literària).

○ Formulació i comprovació d'hipòtesis (substitució, inserció, supressió, canvi d'ordre, manipulació) i establiment de generalitzacions sobre normes ortogràfiques i gramaticals bàsiques, amb especial atenció a les diverses unitats comunicatives en les diferents produccions (reflexió de la llengua).

- **Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural:**

<ul style="list-style-type: none"> ○ Reflexió sobre el paper dels invisibles (dones, infants, pobres...) en la història per entendre els principals moviments en defensa dels seus drets, la situació actual i els reptes de futur (societats i territoris).
Objectius: <ul style="list-style-type: none"> • Completar el text amb diferents tipus de paraules: verbs, noms, adjectius... • Analitzar la desigualtat entre un personatge masculí i un personatge femení de l'obra (en Quimet i la Natàlia) a partir de diferents punts de vista. • Fomentar la lectura en veu alta a l'aula.
Recursos: <ul style="list-style-type: none"> • Ordinador portàtil amb accés a Internet. • Pantalla digital.

Desenvolupament de l'activitat:

L'última activitat de la sessió és **grupal**. En 5 grups de 5 membres aproximadament, l'alumnat treballa la perspectiva de diferents personatges de l'obra. Cada grup, de forma col·laborativa, ha de **completar** un **text** incomplet sobre el seu personatge amb les **paraules** que tenen a la **llista**. No cal que utilitzin tots els ordinadors; és recomanable que cada grup només utilitzi un dispositiu portàtil. Quan els grups acabin de completar els textos sobre el seu personatge, es comparteixen els resultats **lleint en veu alta**. Es pot fer seguint la següent tècnica: per ordre, cada grup llegeix el seu text. Per assolir una participació de tot l'alumnat, cada alumne dels grups llegeix un paràgraf.

• SESSIÓ 2

ACTIVITAT 4: AIXÒ EXISTIA?		
Nivell: 5è de primària.	Temporalització: 10 minuts aproximadament.	Espai: Aula ordinària.
Competències específiques: <ul style="list-style-type: none"> • Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural: <ul style="list-style-type: none"> ○ CE 1: seleccionar i utilitzar dispositius i recursos digitals de forma responsable i eficient per tal de buscar informació, comunicar-se i treballar col·laborativament i en xarxa i per crear continguts segons les necessitats digitals del context. ○ CE 7: observar, detectar, comprendre i interpretar canvis i continuïtats del medi natural, social i cultural, analitzant relacions de causalitat, simultaneïtat i successió, per explicar i valorar les relacions entre diferents elements i esdeveniments que permeten entendre el present i imaginar futurs possibles. 		
Sabers: <ul style="list-style-type: none"> • Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural: <ul style="list-style-type: none"> ○ Anàlisi de diferents fonts històriques: orals, escrites i patrimonials per interpretar les accions individuals i col·lectives, de fets i esdeveniments rellevants de la història. 		
Objectius: <ul style="list-style-type: none"> • Contextualitzar el període històric en el que se situa la narrativa de la novel·la “La plaça del Diamant”. • Classificar objectes, invents o fets històrics segons si son coetanis o posteriors a l'any 1950. 		

Recursos:

- Ordinador portàtil amb accés a Internet.
- Pantalla digital.

Desenvolupament de l'activitat:

La sessió 2 s'introdueix a través de l'activitat 4. L'objectiu principal d'aquesta és **contextualitzar** a l'alumnat el **període històric** de la narrativa de "La plaça del Diamant". Individualment, han de contestar "Sí" o "No" segons si cada esdeveniment o invent existia en aquella època. L'any que es marca com a límit és 1950, ja que és l'any en què aproximadament acaba la narració de la protagonista. És un exercici curt per iniciar la sessió i, un cop acabada, ja es pot passar a l'activitat 5.

ACTIVITAT 5: ELS SÍMBOLS DE LA NOVEL·LA (PART 1)			
Nivell: 5è de primària.	Temporalització: 15 minuts aproximadament.	Espai: Aula ordinària.	
Competències específiques:			
<ul style="list-style-type: none"> • Llengua Catalana i Literatura: <ul style="list-style-type: none"> ○ CE 4: comprendre i interpretar textos escrits i multimodals, reconeixent el sentit global, les idees principals i la informació implícita i explícita, i realitzant, de manera progressivament autònoma, reflexions elementals sobre aspectes formals i de contingut, per construir coneixement, i respondre a necessitats i interessos comunicatius diversos. 			
Sabers:			
<ul style="list-style-type: none"> • Llengua Catalana i Literatura: <ul style="list-style-type: none"> ○ Ús d'elements gràfics, textuais i paratextuals progressivament complexos que afavoreixen la comprensió abans, durant i després de l'experiència lectora en tot tipus de textos (comprensió lectora). 			
Objectius:			
<ul style="list-style-type: none"> • Resoldre els mots encreuats amb l'ajuda de les definicions dels símbols principals a l'obra "La plaça del Diamant". 			
Recursos:			
<ul style="list-style-type: none"> • Ordinador portàtil amb accés a Internet. • Pantalla digital. 			

Desenvolupament de l'activitat:

Les activitats 5 i 6 (*Els símbols de la novel·la*) es divideixen en dues parts. La primera part introdueix el significat de "**símbol**", ja que, al llarg de la narrativa, apareixen molts amb interpretacions diverses. A través de les **definicions** i el nombre de lletres de cada paraula, cada alumne, de manera individual, ha de trobar els símbols ocults en els **mots encreuats**. A mesura que vagin contestant la resposta de cada definició, ompliran la graella central. Tot i que els ritmes de treball i de pensament de cada infant son diferents, és una activitat relativament curta que serveix per introduir la segona part (que és més complexa).

ACTIVITAT 6: ELS SÍMBOLS DE LA NOVEL·LA (PART 2)			
Nivell: 5è de primària.	Temporalització: 15 minuts aproximadament.	Espai: Aula ordinària.	
Competències específiques:			

<ul style="list-style-type: none"> • Llengua Catalana i Literatura: <ul style="list-style-type: none"> ○ CE 4: comprendre i interpretar textos escrits i multimodals, reconeixent el sentit global, les idees principals i la informació implícita i explícita, i realitzant, de manera progressivament autònoma, reflexions elementals sobre aspectes formals i de contingut, per construir coneixement, i respondre a necessitats i interessos comunicatius diversos.
Sabers: <ul style="list-style-type: none"> • Llengua Catalana i Literatura: <ul style="list-style-type: none"> ○ Ús d'elements gràfics, textuais i paratextuals progressivament complexos que afavoreixen la comprensió abans, durant i després de l'experiència lectora en tot tipus de textos (comprensió lectora).
Objectiu: <ul style="list-style-type: none"> • Relacionar cada símbol de la novel·la amb el seu significat per introduir el recurs literari de la metàfora.
Recursos: <ul style="list-style-type: none"> • Ordinador portàtil amb accés a Internet. • Pantalla digital.

Desenvolupament de activitat:

La segona part de *Els símbols de la novel·la* aprofundeix els coneixements que poden haver adquirit els alumnes a la primera part. És a dir, aquesta activitat mostra cada **símbol** amb una imatge que acompanya al nom i una pregunta “Què **representa** aquest símbol?”. A continuació, es mostren tres possibles respostes amb significats o interpretacions diferents. Quan cada infant, després de llegir les opcions, marca aquella que creu que és correcta, rep una retroacció immediata. Si la resposta que escull és la correcta, es marca de color verd. Altrament, si la resposta és incorrecta, aquesta es mostra de color vermell i la correcta es marca de color verd. L'execució total d'aquesta activitat marca el final de la segona sessió d'intervenció a l'aula.

• **SESSIÓ 3**

ACTIVITAT 7: L'ORDRE NARRATIU			
Nivell: 5è de primària.	Temporalització: 30 minuts aproximadament.	Espai: ordinària.	Aula
Competències específiques: <ul style="list-style-type: none"> • Llengua Catalana i Literatura <ul style="list-style-type: none"> ○ CE 4: comprendre i interpretar textos escrits i multimodals, reconeixent el sentit global, les idees principals i la informació implícita i explícita, i realitzant, de manera progressivament autònoma, reflexions elementals sobre aspectes formals i de contingut, per construir coneixement, i respondre a necessitats i interessos comunicatius diversos. ○ CE 8: llegir, interpretar i analitzar, de manera progressivament autònoma, obres o fragments literaris adequats, establint relacions entre ells i identificant el gènere literari i les seves convencions fonamentals, per reconèixer la literatura com a manifestació artística i font de plaer, coneixement i inspiració per a la creació de textos d'intenció literària. • Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural: 			

<ul style="list-style-type: none"> ○ CE 1: seleccionar i utilitzar dispositius i recursos digitals de forma responsable i eficient per tal de buscar informació, comunicar-se i treballar col·laborativament i en xarxa i per crear continguts segons les necessitats digitals del context.
Sabers: <ul style="list-style-type: none"> • Llengua Catalana i Literatura <ul style="list-style-type: none"> ○ Aplicació d'estratègies elementals, individuals o grupals, de planificació, redacció, revisió i edició de textos escrits i multimodals de tipus divers, amb diferents propòsits comunicatius de forma autònoma (expressió escrita). ○ Lectura d'obres o fragments variats i diversos de la literatura adequats a la seva edat i organitzats en itineraris lectors (educació literària). ○ Formulació i comprovació d'hipòtesis (substitució, inserció, supressió, canvi d'ordre, manipulació) i establiment de generalitzacions sobre normes ortogràfiques i gramaticals bàsiques, amb especial atenció a les diverses unitats comunicatives en les diferents produccions (reflexió sobre la llengua).   • Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural: <ul style="list-style-type: none"> ○ Aplicació de les fases del pensament computacional en reptes complexos: descomposició del repte en parts més senzilles, reconeixement de patrons i elaboració de seqüències per a la resolució del problema o la creació d'un producte (projectes de disseny i pensament computacional).
Objectiu: <ul style="list-style-type: none"> • Reorganitzar l'ordre de fragments desordenats sobre els fets principals de la novel·la per aconseguir un text coherent i cohesionat.
Recursos: <ul style="list-style-type: none"> • Ordinador portàtil amb accés a Internet. • Pantalla digital.

Desenvolupament de l'activitat:

La sessió 3 comença amb l'activitat 7. L'**ordre narratiu** és la forma en com s'organitza els fets d'una narració. Aprofitant que "La plaça del Diamant" segueix un **ordre lineal**, aquesta activitat consta de **20 fragments** que expliquen breument les parts més rellevants de la novel·la. A través dels mateixos **grups** que l'activitat 3, l'alumnat ha de **treballar conjuntament a organitzar** totes les parts. Aquesta activitat és la més llarga de tota la intervenció a l'aula per la densitat i profunditat en **comprensió lectora** que han d'emprar els participants. Tot i això, el treball en grups suposa una suma d'habilitats individuals que poden ajudar a completar l'activitat exitosament de forma ràpida. Un cop tots els grups tinguin el text ordenat, seria convenient dedicar uns minuts de **lectura en veu alta** del text perquè els nens i les nenes puguin comprendre i recordar els esdeveniments més importants del llibre.

ACTIVITAT 8: QUI ÉS QUI?			
Nivell: 5è de primària.	Temporalització: 10 minuts aproximadament.	Espai: ordinària.	Aula
Competències específiques:			

<ul style="list-style-type: none"> • Llengua Catalana i Literatura: <ul style="list-style-type: none"> ○ CE 5: produir textos escrits i multimodals, amb adequació, coherència i cohesió, i aplicant estratègies elementals de planificació, redacció, revisió, correcció i edició, amb regulació dels iguals i autoregulació progressivament autònoma i atenent les convencions pròpies del gènere discursiu triat, per construir coneixement i donar resposta de manera informada, eficaç i creativa a demandes comunicatives concretes.
Sabers: <ul style="list-style-type: none"> • Llengua Catalana i Literatura: <ul style="list-style-type: none"> ○ Utilització d'elements gràfics i paratextuals adequats al suport, de forma autònoma, que facilitin l'organització i la comprensió del text produït a l'aula (expressió escrita).
Objectiu: <ul style="list-style-type: none"> • Recordar el nom o els rols dels personatges principals de la novel·la a través d'imatges de la pel·lícula "La plaça del Diamant".
Recursos: <ul style="list-style-type: none"> • Ordinador portàtil amb accés a Internet. • Pantalla digital.

Desenvolupament de l'activitat:

La sessió continua amb aquesta activitat que conté **5 preguntes** sobre els **personatges principals** de la novel·la. Individualment, cada alumne ha de respondre segons els coneixements que ha après a partir de les anteriors activitats. En afegit, les qüestions estan acompanyades d'**imatges** amb els personatges de la pel·lícula "La plaça del Diamant". Després de la complexitat de l'activitat 7, aquesta cerca ordenar els coneixements i el paper de cada personatge dins de la història.

ACTIVITAT 9: ET TOCA OPINAR			
Nivell: 5è de primària.	Temporalització: 15 minuts aproximadament.	Espai: ordinària.	Aula
Competències específiques: <ul style="list-style-type: none"> • Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural: <ul style="list-style-type: none"> ○ CE 8: reconèixer, valorar i defensar la diversitat i la igualtat de gènere reflexionant sobre qüestions ètiques i mostrant empatia i respecte, per tal de construir una societat diversa i equitativa i contribuir al benestar individual i col·lectiu i a la consecució dels valors dels drets humans. • Educació en Valors Cívics i Ètics: <ul style="list-style-type: none"> ○ CE 1: Identificar aspectes vinculats a la pròpia identitat i a les qüestions ètiques relatives a un mateix, en el seu entorn proper, buscant la informació a l'abast i interpretant-la de forma reflexiva i crítica per promoure l'autoconeixement i el desenvolupament de l'autonomia moral. 			
Sabers: <ul style="list-style-type: none"> • Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural: 			

<ul style="list-style-type: none"> ○ Reflexió sobre el paper dels invisibles (dones, infants, pobres...) en la història per entendre els principals moviments en defensa dels seus drets, la situació actual i els reptes de futur (societats i territoris).
Objectius: <ul style="list-style-type: none"> • Opinar sobre els temes de la novel·la per reflexionar críticament sobre qüestions rellevants. • Valorar el rol de la dona en el context històric del llibre per avaluar els canvis respecte a la societat actual.
Recursos: <ul style="list-style-type: none"> • Ordinador portàtil amb accés a Internet. • Pantalla digital.

Desenvolupament de l'activitat:

L'última activitat de la sessió 3, *Et toca opinar*, és l'única de la intervenció a l'aula que **no té respostes correctes o incorrectes**. L'activitat es realitza amb una plataforma externa a la pàgina web, *Plickers*. És una eina educativa que permet als docents fer enquestes a l'alumnat. En concret, les preguntes mostren **dilemes** que sorgeixen de temes de l'obra on cada alumne s'ha de posicionar en una de les quatre respostes/opcions. Cada nen/a necessita una targeta amb un codi per respondre (la proporciona la pàgina de *Plickers*). A través de l'aplicació mòbil, el/la mestre/a ha d'escanejar la resposta de cada alumne perquè quedi enregistrada en el qüestionari. Després de cada pregunta contestada, es pot formar un petit **debat** a l'aula sobre les qüestions. En altres paraules, si qualsevol alumne vol explicar per què ha escollit una opció concreta o no està d'acord amb algun resultat, ha de participar i raonar els seus arguments de forma respectuosa.

És una de les activitats més importants, ja que genera una conversa profunda sobre els temes de l'obra i els nens i les nenes poden expressar els seus punts de vista a partir de tot el que han anat treballant.

• SESSIÓ 4

ACTIVITAT 10: QUÈ EN SAPS DE “LA PLAÇA DEL DIAMANT”?			
Nivell: 5è de primària.	Temporalització: 15 minuts aproximadament.	Espai: Aula ordinària.	
Competències específiques: <ul style="list-style-type: none"> • Llengua Catalana i Literatura: <ul style="list-style-type: none"> ○ CE 4: comprendre i interpretar textos escrits i multimodals, reconeixent el sentit global, les idees principals i la informació implícita i explícita, i realitzant, de manera progressivament autònoma, reflexions elementals sobre aspectes formals i de contingut, per construir coneixement, i respondre a necessitats i interessos comunicatius diversos. • Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural: <ul style="list-style-type: none"> ○ CE 7: observar, detectar, comprendre i interpretar canvis i continuïtats del medi natural, social i cultural, analitzant relacions de causalitat, simultaneïtat i successió, per explicar i valorar les relacions entre diferents elements i esdeveniments que permeten entendre el present i imaginar futurs possibles. ○ CE 8: reconèixer, valorar i defensar la diversitat i la igualtat de gènere reflexionant sobre qüestions ètiques i mostrant empatia i 			

<p>respecte, per tal de construir una societat diversa i equitativa i contribuir al benestar individual i col·lectiu i a la consecució del valors dels drets humans.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Educació en Valors Cívics i Ètics: <ul style="list-style-type: none"> ○ CE 1: Identificar aspectes vinculats a la pròpia identitat i a les qüestions ètiques relatives a un mateix, en el seu entorn proper, buscant la informació a l'abast i interpretant-la de forma reflexiva i crítica per promoure l'autoconeixement i el desenvolupament de l'autonomia moral.
<p>Sabers:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Llengua Catalana i Literatura: <ul style="list-style-type: none"> ○ Ús d'elements gràfics, textuais i paratextuals progressivament complexos que afavoreixen la comprensió abans, durant i després de l'experiència lectora en tot tipus de textos (comprensió lectora). ○ Utilització d'elements gràfics i paratextuals adequats al suport, de forma autònoma, que facilitin l'organització i la comprensió del text produït a l'aula (expressió escrita). ○ Valoració dels elements constitutius essencials de l'obra literària (tema, protagonista, personatges secundaris, trama, escenari, llenguatge) i dels diferents gèneres literaris, a partir de la lectura compartida i guiada d'obres de qualitat (educació literària). ○ Reconeixement de les dades bàsiques d'un llibre (persones autores, traductores, adaptadores, il·lustradores, editorial, col·lecció, localitat i any d'edició), en contextos variats i de forma autònoma (educació literària).   • Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural: <ul style="list-style-type: none"> ○ Anàlisi crítica dels estereotips i rols en els àmbits acadèmic, professional, social i cultural actuant per la igualtat efectiva de gènere i l'eliminació de conductes sexistes (societats i territoris). ○ Reflexió sobre el paper dels invisibles (dones, infants, pobres...) en la història per entendre els principals moviments en defensa dels seus drets, la situació actual i els reptes de futur (societats i territoris).   • Educació en Valors Cívics i Ètics: <ul style="list-style-type: none"> ○ Desenvolupament del pensament crític i ètic en situacions de debat a l'aula (autoconeixement i autonomia moral).
<p>Objectius:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Contextualitzar la història de l'obra "La plaça del Diamant" en un temps històric concret. • Destacar els trets principals dels personatges de la novel·la. • Demostrar el coneixement adquirit sobre la narrativa i els esdeveniments més importants del llibre de Rodoreda.
<p>Recursos:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ordinador portàtil amb accés a Internet. • Pantalla digital.

Desenvolupament de l'activitat:

L'activitat final de la implementació a l'aula és un **qüestionari** de Kahoot! anomenat *Què en saps de "La plaça del Diamant"*. Hi ha un total de **10 preguntes** que s'agrupen en tres blocs: contextualització de l'obra i de la història, dades importants dels

personatges i desenllaç del llibre. Cada pregunta està programada per ser contestada en 20 segons. De forma individual, cada alumne ha de marcar 1 de les 4 opcions disponibles. Només hi ha una resposta correcta a cada qüestió. En afegit, la majoria de les preguntes van acompanyades d'una imatge representativa per millorar la comprensió global de l'enunciat i les possibles respostes. Aquest test té com a objectiu analitzar el **grau de coneixement** dels participants de les **activitats** en el recurs web “Explorem La plaça del Diamant”.

Annex 4: Qüestionari de validació judici d'experts

Validació de la pàgina web "Explorem La plaça del Diamant"

Aquest formulari té la finalitat de validar una proposta educativa que té com a objectiu treballar l'obra "La plaça del Diamant" de Mercè Rodoreda amb l'alumnat de Cicle Superior de Primària a partir d'activitats gamificades amb perspectiva de gènere. A continuació, s'exposen un seguit de quatre sessions. El qüestionari d'avaluació està distribuït de la següent manera: primer es presenta la proposta educativa i, a continuació, es despleguen ítems a partir dels quals s'ha de puntuar, en relació a l'escala Likert, de 1 a 5 sent 1 la menor puntuació, i 5 la màxima.

* Obligatori

BIODADES DEL PARTICIPANT

La informació personal és de caràcter confidencial i anònima, només es farà ús per al tractament de les dades dins del marc de la investigació i en cap cas, seran publicades.

1

Aquest qüestionari forma part del Treball de Fi de Grau del Juan Manuel Arjona Aguilar, estudiant de 4t del Grau d'Educació Primària de la Universitat Rovira i Virgili.

La investigació té com a títol " Disseny i avaluació d'activitats gamificades amb perspectiva de gènere per a la literatura catalana en educació superior" i l'enquesta té com a objectiu validar la informació i les activitats de la pàgina web "Explorem La plaça del Diamant".

Concretament, a la pàgina web (<https://juanmanuelarjonaag.wixsite.com/explorem-la-pla-a-de>) es mostren 10 activitats gamificades per treballar la novel·la de "La plaça del Diamant" de Mercè Rodoreda amb l'alumnat de cicle superior i donar valor al treball de l'escriptora. A més a més, està creada des d'una perspectiva de gènere que té com a objectiu fomentar l'equitat entre l'alumnat.

Aquest qüestionari consta de 42 preguntes.

A l'inici de l'enquesta veureu una pregunta de caselles de selecció en què heu de seleccionar les dues per tal de poder realitzar el qüestionari, ja que heu de donar el vostre consentiment per la protecció de dades.

El qüestionari és totalment anònim i la informació proporcionada serà utilitzada per a fins estadístics.

Treball final de grau – Juan Manuel Arjona Aguilar

De conformitat amb el que disposa la legislació vigent en matèria de protecció de dades aplicable a la Universitat Rovira i Virgili (URV) i publicada a l'apartat "Legislació aplicable" de l'espai "Protecció de dades de caràcter personal" de la Seu Electrònica (<https://seuelectronica.urv.cat/rgpd/>), es posa en coneixement de les persones interessades la següent informació: qui és el responsable del tractament de les seves dades.

Identificació	Universitat Rovira i Virgili CIF: Q9350003A
Adreça Postal	Carrer de l'Escorxador, s/n 43003 Tarragona
Dades de contacte dels Delegats de protecció de dades	Delegats de protecció de dades de la URV Correu electrònic: dpd@urv.cat

- Comprendc la meva participació en l'estudi i dono el meu consentiment per a l'accés i utilització de les meves dades per a la realització del Treball de Fi de Grau.
- Acepto el tractament de les meves dades personals que en l'estudi es tractaran de forma anònima i en cap cas es publicaran dades que puguin identificar.

2

Noms i cognoms: *

Escriviu la resposta

3

Sexe: *

- Dona
- Casa
- Binari núm
- NS/NC

4

 Edat: *

 Escriuiu la resposta

5

 Nivell formatiu (indica el teu major nivell d'educació completat): *

- Educació Primària
- Educació Secundària Obligatoria (ESO)
- Batxillerat
- Formació Professional de Grau Mitjà o Superior
- Estudis Universitaris de Grau
- Màster o Postgrau
- Doctorat
- Altres

6

 Accesibilitat i navegació de la pàgina web: *

	1	2	3	4	5
L'estructura de navegació és intuïtiva i fàcil d'utilitzar?	☐	☐	☐	☐	☐
El menú és accessible des de totes les seccions de la pàgina web?	☐	☐	☐	☐	☐
El contingut és fàcil de llegir i està ben organitzat?	☐	☐	☐	☐	☐
Les seccions del recurs web es carreguen ràpidament?	☐	☐	☐	☐	☐

7

 Disseny i estètica: *

	1	2	3	4	5
El disseny és atractiu i apropiat per a l'alumnat de Cicle Superior?	☐	☐	☐	☐	☐
L'elecció de colors és coherent i té bon contrast?	☐	☐	☐	☐	☐
Les imatges son d'alta qualitat?	☐	☐	☐	☐	☐
Els estils tipogràfics son consistents i uniformes en totes les pàgines?	☐	☐	☐	☐	☐

8

Activitat 1 (sessió 1)

A la sessió 1, la primera activitat individual de la intervenció didàctica és un conjunt d'escenaris de presa de decisions que ofereix diferents rutes. Abans d'iniciar el joc, hi ha un fragment de l'inici de la novel·la i una contextualització. En concret, la història que se segueix en l'activitat és la persecució de la protagonista per part del Quimet, el seu pretenent. Cada elecció és decisiva per aconseguir escapar o, per contra, ser enxampat/da pel protagonista del llibre. És important deixar a cada infant el seu temps de comprensió lectora i reflexió per triar les respostes correctes. Es fomenta la imaginació i el joc de rol, ja que l'alumnat s'ha de posar en la pell de la protagonista de "La plaça del Diamant".

Els objectius principals son:

- Llegir un fragment de l'inici de "La plaça del Diamant".
- Escollir entre diferents alternatives per ajudar a la protagonista escapar del seu perseguidor.
- Potenciar el valor de la igualtat de gènere a través de la literatura mostrant un cas d'abús vers una figura femenina.

 *

	1	2	3	4	5
És realista la proposta plantejada?	☐	☐	☐	☐	☐
S'adequa al nivell educatiu de Cicle Superior?	☐	☐	☐	☐	☐
La proposta educativa compleix l'objectiu?	☐	☐	☐	☐	☐

9

Activitat 2 (sessió 1)

La sessió continua amb la segona activitat: *Descripció d'un personatge*. Aquesta tracta la importància dels adjectius a l'hora de descriure i com ens ajuden a crear una imatge mental d'una persona, d'un animal o d'una cosa. L'enunciat de l'activitat mostra l'habilitat descriptora com un tret característic en les obres de Mercè Rodoreda. Per donar valor a la categoria gramatical de l'adjectiu, a través d'un fragment de l'obra on la narradora descriu físicament al Quimet, cada alumne, de manera individual, ha de trobar i marcar tots els adjectius del text.

Els objectius principals son:

- Reconèixer el valor de l'adjectiu en els textos literaris i, concretament, en l'obra de Mercè Rodoreda.
- Seleccionar tots els adjectius d'un text descriptiu que apareixen en un fragment del llibre.

*

	1	2	3	4	5
És realista la proposta plantejada?	☐	☐	☐	☐	☐
S'adequa al nivell educatiu de Cicle Superior?	☐	☐	☐	☐	☐
La proposta educativa compleix l'objectiu?	☐	☐	☐	☐	☐

10

Activitat 3 (sessió 1)

L'última activitat de la sessió és grupal. En 5 grups de 5 membres aproximadament, l'alumnat treballa la perspectiva de diferents personatges de l'obra. Cada grup, de forma col·laborativa, ha de completar un text incomplet sobre el seu personatge amb les paraules que tenen a la llista. No cal que utilitzin tots els ordinadors; és recomanable que cada grup només utilitzi un dispositiu portàtil. Quan els grups acabin de completar els textos sobre el seu personatge, es comparteixen els resultats llegint en veu alta. Es pot fer seguint la següent tècnica: per ordre, cada grup llegeix el seu text. Per assolir una participació de tot l'alumnat, cada alumne dels grups llegeix un paràgraf.

Els objectius principals son:

- Completar el text amb diferents tipus de paraules: verbs, noms, adjectius...
- Analitzar la desigualtat entre un personatge masculí i un personatge femení de l'obra (en Quimet i la Natàlia) a partir de diferents punts de vista.
- Fomentar la lectura en veu alta a l'aula.

 *

	1	2	3	4	5
És realista la proposta plantejada?	☐	☐	☐	☐	☐
S'adequa al nivell educatiu de Cicle Superior?	☐	☐	☐	☐	☐
La proposta educativa compleix l'objectiu?	☐	☐	☐	☐	☐

11

 Comentaris de la sessió 1

Escriuiu la resposta

12

Activitat 4 (sessió 2)

La sessió 2 s'introdueix a través de l'activitat 4. L'objectiu principal d'aquesta és contextualitzar a l'alumnat el període històric de la narrativa de "La plaça del Diamant". Individualment, han de contestar "Sí" o "No" segons si cada esdeveniment o invent existia en aquella època. L'any que es marca com a límit és 1950, ja que és l'any en què aproximadament acaba la narració de la protagonista. És un exercici curt per iniciar la sessió i, un cop acabada, ja es pot passar a l'activitat 5.

Els objectius principals son:

- Contextualitzar el període històric en el que se situa la narrativa de la novel·la "La plaça del Diamant".
- Classificar objectes, invents o fets històrics segons si son coetanis o posteriors a l'any 1950.

 *

	1	2	3	4	5
És realista la proposta plantejada?	☐	☐	☐	☐	☐
S'adequa al nivell educatiu de Cicle Superior?	☐	☐	☐	☐	☐
La proposta educativa compleix l'objectiu?	☐	☐	☐	☐	☐

13

Activitat 5 (sessió 2)

Les activitats 5 i 6 (Els símbols de la novel·la) es divideixen en dues parts. La primera part introdueix el significat de "símbol", ja que, al llarg de la narrativa, apareixen molts amb interpretacions diverses. A través de les definicions i el nombre de lletres de cada paraula, cada alumne, de manera individual, ha de trobar els símbols ocults en els mots encreuats. A mesura que vagin contestant la resposta de cada definició, ompliran la graella central. Tot i que els ritmes de treball i de pensament de cada infant son diferents, és una activitat relativament curta que serveix per introduir la segona part (que és més complexa).

Els objectius principals son:

- Resoldre els mots encreuats amb l'ajuda de les definicions dels símbols principals a l'obra "La plaça del Diamant".

*

	1	2	3	4	5
És realista la proposta plantejada?	☐	☐	☐	☐	☐
S'adequa al nivell educatiu de Cicle Superior?	☐	☐	☐	☐	☐
La proposta educativa compleix l'objectiu?	☐	☐	☐	☐	☐

14

Activitat 6 (sessió 2)

La segona part de Els símbols de la novel·la aprofundeix els coneixements que poden haver adquirit els alumnes a la primera part. És a dir, aquesta activitat mostra cada símbol amb una imatge que acompanya al nom i una pregunta "Què representa aquest símbol?". A continuació, es mostren tres possibles respostes amb significats o interpretacions diferents. Quan cada infant, després de llegir les opcions, marca aquella que creu que és correcta, rep una retroacció immediata. Si la resposta que escull és la correcta, es marca de color verd. Altrament, si la resposta és incorrecta, aquesta es mostra de color vermell i la correcta es marca de color verd. L'execució total d'aquesta activitat marca el final de la segona sessió d'intervenció a l'aula.

Els objectius principals son:

- Relacionar cada símbol de la novel·la amb el seu significat per introduir el recurs literari de la metàfora.

*

	1	2	3	4	5
És realista la proposta plantejada?	☐	☐	☐	☐	☐
S'adequa al nivell educatiu de Cicle Superior?	☐	☐	☐	☐	☐
La proposta educativa compleix l'objectiu?	☐	☐	☐	☐	☐

15

Comentaris de la sessió 2

Escriuiu la resposta

16

Activitat 7 (sessió 3)

L'ordre narratiu és la forma en com s'organitza els fets d'una narració. Aprofitant que "La plaça del Diamant" segueix un ordre lineal, aquesta activitat consta de 20 fragments que expliquen breument les parts més rellevants de la novel·la. A través dels mateixos grups que l'activitat 3, l'alumnat ha de treballar conjuntament a organitzar totes les parts. Aquesta activitat és la més llarga de tota la intervenció a l'aula per la densitat i profunditat en comprensió lectora que han d'emprar els participants. Tot i això, el treball en grups suposa una suma d'habilitats individuals que poden ajudar a completar l'activitat exitosament de forma ràpida. Un cop tots els grups tinguin el text ordenat, seria convenient dedicar uns minuts de lectura en veu alta del text perquè els nens i les nenes puguin comprendre i recordar els esdeveniments més importants del llibre.

Els objectius principals son:

- Reorganitzar l'ordre de fragments desordenats sobre els fets principals de la novel·la per aconseguir un text coherent i cohesionat.

*

	1	2	3	4	5
És realista la proposta plantejada?	☐	☐	☐	☐	☐
S'adequa al nivell educatiu de Cicle Superior?	☐	☐	☐	☐	☐
La proposta educativa compleix l'objectiu?	☐	☐	☐	☐	☐

17

Activitat 8 (sessió 3)

La sessió continua amb aquesta activitat que conté 5 preguntes sobre els personatges principals de la novel·la. Individualment, cada alumne ha de respondre segons els coneixements que ha après a partir de les anteriors activitats. En afegit, les qüestions estan acompanyades d'imatges amb els personatges de la pel·lícula "La plaça del Diamant". Després de la complexitat de l'activitat 7, aquesta cerca ordenar els coneixements i el paper de cada personatge dins de la història.

Els objectius principals son:

- Recordar el nom o els rols dels personatges principals de la novel·la a través d'imatges de la pel·lícula "La plaça del Diamant".

*

	1	2	3	4	5
És realista la proposta plantejada?	☐	☐	☐	☐	☐
S'adequa al nivell educatiu de Cicle Superior?	☐	☐	☐	☐	☐
La proposta educativa compleix l'objectiu?	☐	☐	☐	☐	☐

18

Activitat 9 (sessió 3)

L'última activitat de la sessió 3, *Et toca opinar*, és l'única de la intervenció a l'aula que no té respostes correctes o incorrectes. L'activitat es realitza amb una plataforma externa a la pàgina web, Plickers. És una eina educativa que permet als docents fer enquestes a l'alumnat. En concret, les preguntes mostren dilemes que sorgeixen de temes de l'obra on cada alumne s'ha de posicionar en una de les quatre respostes/opcions. Cada nen/a necessita una targeta amb un codi per respondre (la proporciona la pàgina de Plickers). A través de l'aplicació mòbil, el/la mestre/a ha d'escanejar la resposta de cada alumne perquè quedi enregistrada en el qüestionari. Després de cada pregunta contestada, es pot formar un petit debat a l'aula sobre les qüestions. En altres paraules, si qualsevol alumne vol explicar per què ha escollit una opció concreta o no està d'acord amb algun resultat, ha de participar i raonar els seus arguments de forma respectuosa.

És una de les activitats més importants, ja que genera una conversa profunda sobre els temes de l'obra i els nens i les nenes poden expressar els seus punts de vista a partir de tot el que han anat treballant.

Els objectius principals són:

- Opinar sobre els temes de la novel·la per reflexionar críticament sobre qüestions rellevants.
- Valorar el rol de la dona en el context històric del llibre per avaluar els canvis respecte a la societat actual.

*

	1	2	3	4	5
És realista la proposta plantejada?	☐	☐	☐	☐	☐
S'adequa al nivell educatiu de Cicle Superior?	☐	☐	☐	☐	☐
La proposta educativa compleix l'objectiu?	☐	☐	☐	☐	☐

19

 Comentaris de la sessió 3

Escriuiu la resposta

20

Activitat 10 (sessió 4)

L'activitat final de la implementació a l'aula és un qüestionari de *Kahoot!* anomenat *Què en saps de "La plaça del Diamant"*. Hi ha un total de 10 preguntes que s'agrupen en tres blocs: contextualització de l'obra i de la història, dades importants dels personatges i desenllaç del llibre. Cada pregunta està programada per ser contestada en 20 segons. De forma individual, cada alumne ha de marcar 1 de les 4 opcions disponibles. Només hi ha una resposta correcta a cada qüestió. En afegit, la majoria de les preguntes van acompanyades d'una imatge representativa per millorar la comprensió global de l'enunciat i les possibles respostes. Aquest test té com a objectiu analitzar el grau de coneixement dels participants de les activitats en el recurs web "Explorem La plaça del Diamant".

Els objectius principals son:

- Contextualitzar la història de l'obra "La plaça del Diamant" en un temps històric concret.
- Destacar els trets principals dels personatges de la novel·la.
- Demostrar el coneixement adquirit sobre la narrativa i els esdeveniments més importants del llibre de Rodoreda.

 *

	1	2	3	4	5
És realista la proposta plantejada?	☐	☐	☐	☐	☐
S'adequa al nivell educatiu de Cicle Superior?	☐	☐	☐	☐	☐
La proposta educativa compleix l'objectiu?	☐	☐	☐	☐	☐

21

 Comentaris de la sessió 4

Escriuiu la resposta

Enviar

Annex 5: Qüestionaris d'avaluació de les quatre sessions realitzades per l'alumnat de 5è

SESSIÓ 1

Autoavaluació de la sessió 1

Després d'haver fet la sessió 1 de les activitats de "Explorem La Plaça del Diamant", has de contestar unes preguntes per valorar el teu treball.

* Indica que la pregunta és obligatòria

Nom: *

La vostra resposta _____

Gènere: *

Masculí

Femení

Activitat 1: Escapa del Quimet!

A continuació, has de opinar i valorar l'activitat.

He aprofitat el temps realitzant l'activitat. *

- Molt d'acord
- D'acord
- Ni en acord ni en desacord
- En desacord
- Molt en desacord

M'ha interessat fer aquesta activitat. *

- Molt d'acord
- D'acord
- Ni en acord ni en desacord
- En desacord
- Molt en desacord

He après coses noves. *

- Molt d'acord
- D'acord
- Ni en acord ni en desacord
- En desacord
- Molt en desacord

Tornaria a repetir l'activitat amb altres continguts. *

- Molt d'acord
- D'acord
- Ni en acord ni en desacord
- En desacord
- Molt en desacord

Activitat 2: Descripció d'un personatge

A continuació, has de opinar i valorar l'activitat.

He aprofitat el temps realitzant l'activitat. *

- Molt d'acord
- D'acord
- Ni en acord ni en desacord
- En desacord
- Molt en desacord

M'ha interessat fer aquesta activitat. *

- Molt d'acord
- D'acord
- Ni en acord ni en desacord
- En desacord
- Molt en desacord

He après coses noves. *

- Molt d'acord
- D'acord
- Ni en acord ni en desacord
- En desacord
- Molt en desacord

Tornaria a repetir l'activitat amb altres continguts. *

- Molt d'acord
- D'acord
- Ni en acord ni en desacord
- En desacord
- Molt en desacord

Activitat 3: Coneixem els personatges

A continuació, has de opinar i valorar l'activitat.

He aprofitat el temps realitzant l'activitat. *

- Molt d'acord
- D'acord
- Ni en acord ni en desacord
- En desacord
- Molt en desacord

M'ha interessat fer aquesta activitat. *

- Molt d'acord
- D'acord
- Ni en acord ni en desacord
- En desacord
- Molt en desacord

He après coses noves. *

- Molt d'acord
- D'acord
- Ni en acord ni en desacord
- En desacord
- Molt en desacord

Tornaria a repetir l'activitat amb altres continguts. *

- Molt d'acord
- D'acord
- Ni en acord ni en desacord
- En desacord
- Molt en desacord

Sessió 1 de treball

A continuació, has de opinar i valorar la sessió de treball en conjunt.

Em sento a gust. *

- Molt d'acord
- D'acord
- Ni en acord ni en desacord
- En desacord
- Molt en desacord

M'agrada el que fem. *

- Molt d'acord
- D'acord
- Ni en acord ni en desacord
- En desacord
- Molt en desacord

Estic motivat i participo. *

- Molt d'acord
- D'acord
- Ni en acord ni en desacord
- En desacord
- Molt en desacord

Entenc al professor o a la professora quan explica alguna cosa. *

- Molt d'acord
- D'acord
- Ni en acord ni en desacord
- En desacord
- Molt en desacord

SESSIÓ 2

Autoavaluació de la sessió 2

Després d'haver fet la sessió 2 de les activitats de "Explorem La Plaça del Diamant", has de contestar unes preguntes per valorar el teu treball.

 No compartit

* Indica que la pregunta és obligatòria

Nom: *

La vostra resposta

Gènere: *

Masculí

Femení

Activitat 4: Això existia?

A continuació, has de opinar i valorar l'activitat.

He aprofitat el temps realitzant l'activitat. *

- Molt d'acord
- D'acord
- Ni en acord ni en desacord
- En desacord
- Molt en desacord

M'ha interessat fer aquesta activitat. *

- Molt d'acord
- D'acord
- Ni en acord ni en desacord
- En desacord
- Molt en desacord

He après coses noves. *

- Molt d'acord
- D'acord
- Ni en acord ni en desacord
- En desacord
- Molt en desacord

Tornaria a repetir l'activitat amb altres continguts. *

- Molt d'acord
- D'acord
- Ni en acord ni en desacord
- En desacord
- Molt en desacord

Activitat 5: Els símbols de la novel·la (part 1)

A continuació, has de opinar i valorar l'activitat.

He aprofitat el temps realitzant l'activitat. *

- Molt d'acord
- D'acord
- Ni en acord ni en desacord
- En desacord
- Molt en desacord

M'ha interessat fer aquesta activitat. *

- Molt d'acord
- D'acord
- Ni en acord ni en desacord
- En desacord
- Molt en desacord

He après coses noves. *

- Molt d'acord
- D'acord
- Ni en acord ni en desacord
- En desacord
- Molt en desacord

Tornaria a repetir l'activitat amb altres continguts. *

- Molt d'acord
- D'acord
- Ni en acord ni en desacord
- En desacord
- Molt en desacord

Activitat 6: Els símbols de la novel·la (part 2)

A continuació, has de opinar i valorar l'activitat.

He aprofitat el temps realitzant l'activitat. *

- Molt d'acord
- D'acord
- Ni en acord ni en desacord
- En desacord
- Molt en desacord

M'ha interessat fer aquesta activitat. *

- Molt d'acord
- D'acord
- Ni en acord ni en desacord
- En desacord
- Molt en desacord

He après coses noves. *

- Molt d'acord
- D'acord
- Ni en acord ni en desacord
- En desacord
- Molt en desacord

Tornaria a repetir l'activitat amb altres continguts. *

- Molt d'acord
- D'acord
- Ni en acord ni en desacord
- En desacord
- Molt en desacord

Sessió 2 de treball

A continuació, has de opinar i valorar la sessió de treball en conjunt.

Em sento a gust. *

- Molt d'acord
- D'acord
- Ni en acord ni en desacord
- En desacord
- Molt en desacord

M'agrada el que fem. *

- Molt d'acord
- D'acord
- Ni en acord ni en desacord
- En desacord
- Molt en desacord

Estic motivat i participo. *

- Molt d'acord
- D'acord
- Ni en acord ni en desacord
- En desacord
- Molt en desacord

Entenc al professor o a la professora quan explica alguna cosa. *

- Molt d'acord
- D'acord
- Ni en acord ni en desacord
- En desacord
- Molt en desacord

SESSIÓ 3

Autoavaluació de la sessió 3

Després d'haver fet la sessió 3 de les activitats de "Explorem La Plaça del Diamant", has de contestar unes preguntes per valorar el teu treball.

 No compartit

* Indica que la pregunta és obligatòria

Nom: *

La vostra resposta

Gènere: *

Masculí

Femení

Activitat 7: L'ordre narratiu

A continuació, has de opinar i valorar l'activitat.

He aprofitat el temps realitzant l'activitat. *

- Molt d'acord
- D'acord
- Ni en acord ni en desacord
- En desacord
- Molt en desacord

M'ha interessat fer aquesta activitat. *

- Molt d'acord
- D'acord
- Ni en acord ni en desacord
- En desacord
- Molt en desacord

He après coses noves. *

- Molt d'acord
- D'acord
- Ni en acord ni en desacord
- En desacord
- Molt en desacord

Tornaria a repetir l'activitat amb altres continguts. *

- Molt d'acord
- D'acord
- Ni en acord ni en desacord
- En desacord
- Molt en desacord

Activitat 8: Qui és qui?

A continuació, has de opinar i valorar l'activitat.

He aprofitat el temps realitzant l'activitat. *

- Molt d'acord
- D'acord
- Ni en acord ni en desacord
- En desacord
- Molt en desacord

M'ha interessat fer aquesta activitat. *

- Molt d'acord
- D'acord
- Ni en acord ni en desacord
- En desacord
- Molt en desacord

He après coses noves. *

- Molt d'acord
- D'acord
- Ni en acord ni en desacord
- En desacord
- Molt en desacord

Tornaria a repetir l'activitat amb altres continguts. *

- Molt d'acord
- D'acord
- Ni en acord ni en desacord
- En desacord
- Molt en desacord

Activitat 9: Et toca opinar (Plickers)

A continuació, has de opinar i valorar l'activitat.

He aprofitat el temps realitzant l'activitat. *

- Molt d'acord
- D'acord
- Ni en acord ni en desacord
- En desacord
- Molt en desacord

M'ha interessat fer aquesta activitat. *

- Molt d'acord
- D'acord
- Ni en acord ni en desacord
- En desacord
- Molt en desacord

He après coses noves. *

- Molt d'acord
- D'acord
- Ni en acord ni en desacord
- En desacord
- Molt en desacord

Tornaria a repetir l'activitat amb altres continguts. *

- Molt d'acord
- D'acord
- Ni en acord ni en desacord
- En desacord
- Molt en desacord

Sessió 3 de treball

A continuació, has de opinar i valorar la sessió de treball en conjunt.

Em sento a gust. *

- Molt d'acord
- D'acord
- Ni en acord ni en desacord
- En desacord
- Molt en desacord

M'agrada el que fem. *

- Molt d'acord
- D'acord
- Ni en acord ni en desacord
- En desacord
- Molt en desacord

Estic motivat i participo. *

- Molt d'acord
- D'acord
- Ni en acord ni en desacord
- En desacord
- Molt en desacord

Entenc al professor o a la professora quan explica alguna cosa. *

- Molt d'acord
- D'acord
- Ni en acord ni en desacord
- En desacord
- Molt en desacord

SESSIÓ 4

Autoavaluació de la sessió 4

Després d'haver fet la sessió 3 de les activitats de "Explorem La Plaça del Diamant", has de contestar unes preguntes per valorar el teu treball.

 No compartit

* Indica que la pregunta és obligatòria

Nom: *

La vostra resposta

Gènere: *

Masculí

Femení

Activitat 10: Què en saps de "La plaça del Diamant"? (Kahoot!)

A continuació, has de opinar i valorar l'activitat.

He aprofitat el temps realitzant l'activitat. *

- Molt d'acord
- D'acord
- Ni en acord ni en desacord
- En desacord
- Molt en desacord

M'ha interessat fer aquesta activitat. *

- Molt d'acord
- D'acord
- Ni en acord ni en desacord
- En desacord
- Molt en desacord

He après coses noves. *

- Molt d'acord
- D'acord
- Ni en acord ni en desacord
- En desacord
- Molt en desacord

Tornaria a repetir l'activitat amb altres continguts. *

- Molt d'acord
- D'acord
- Ni en acord ni en desacord
- En desacord
- Molt en desacord

Sessió 4 de treball

A continuació, has de opinar i valorar la sessió de treball en conjunt.

Em sento a gust. *

- Molt d'acord
- D'acord
- Ni en acord ni en desacord
- En desacord
- Molt en desacord

M'agrada el que fem. *

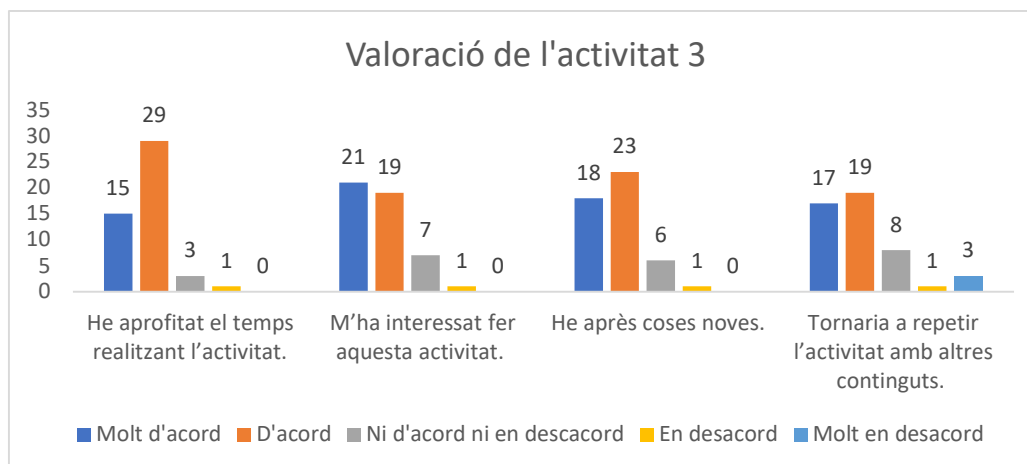
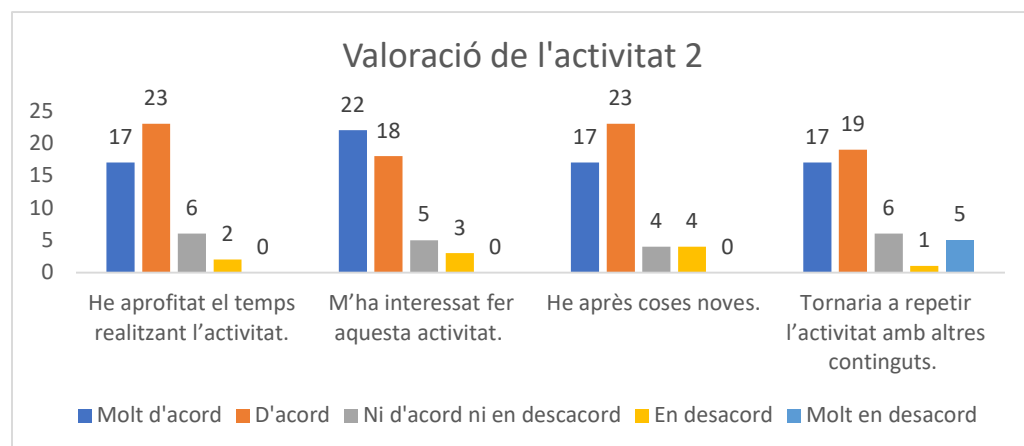
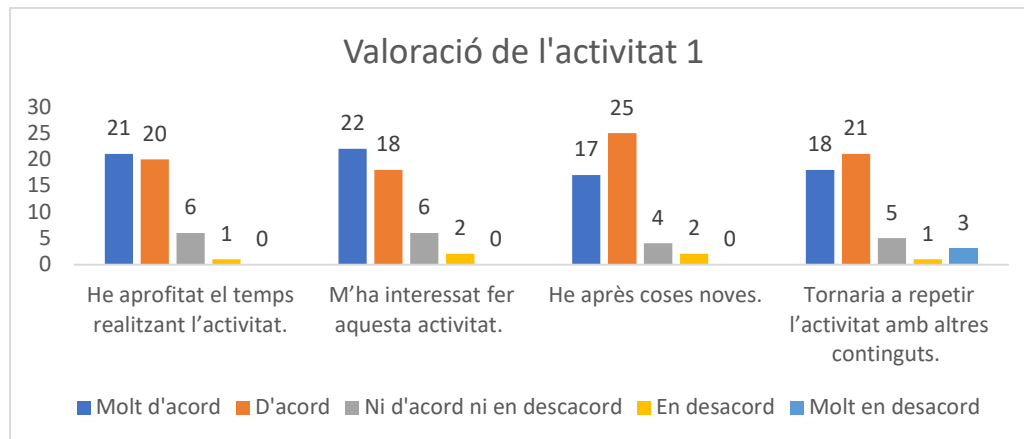
- Molt d'acord
- D'acord
- Ni en acord ni en desacord
- En desacord
- Molt en desacord

Estic motivat i participo. *

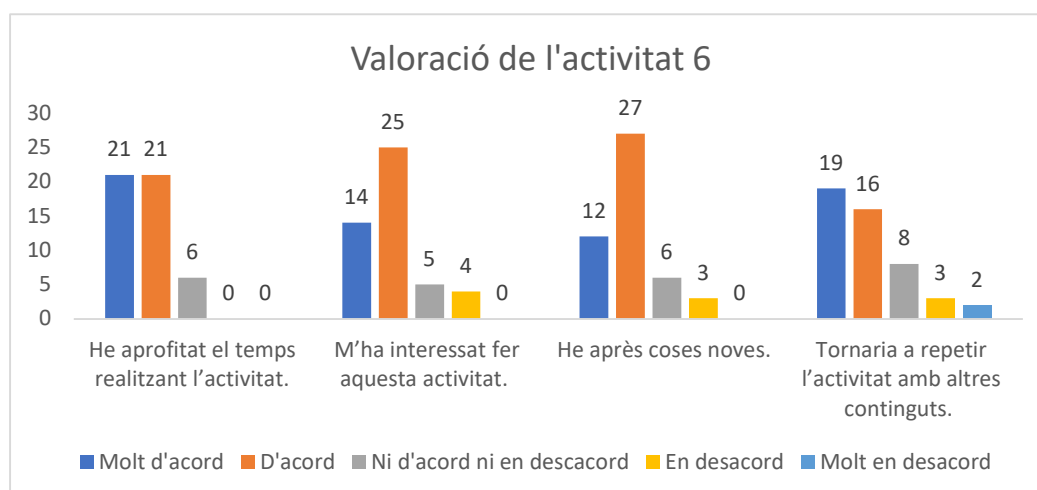
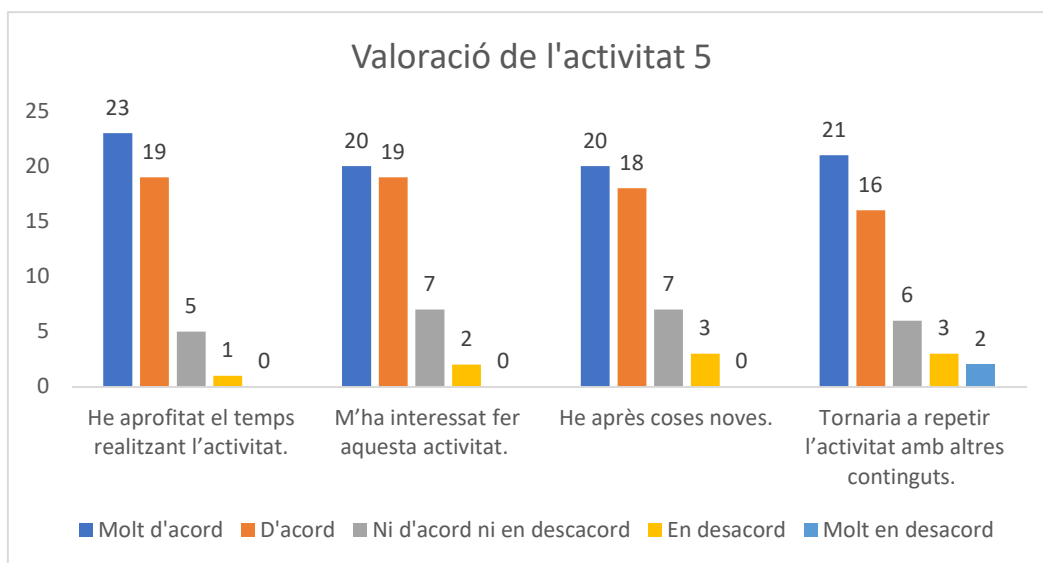
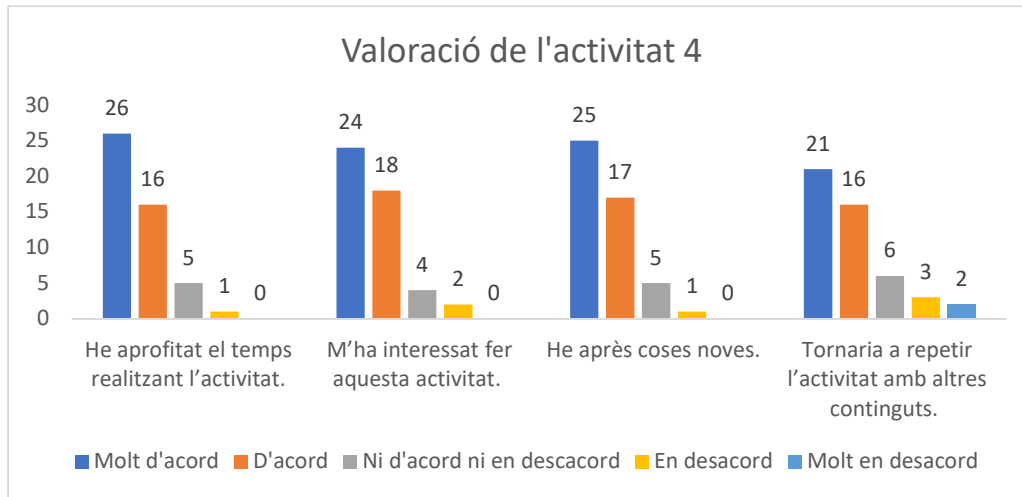
- Molt d'acord
- D'acord
- Ni en acord ni en desacord
- En desacord
- Molt en desacord

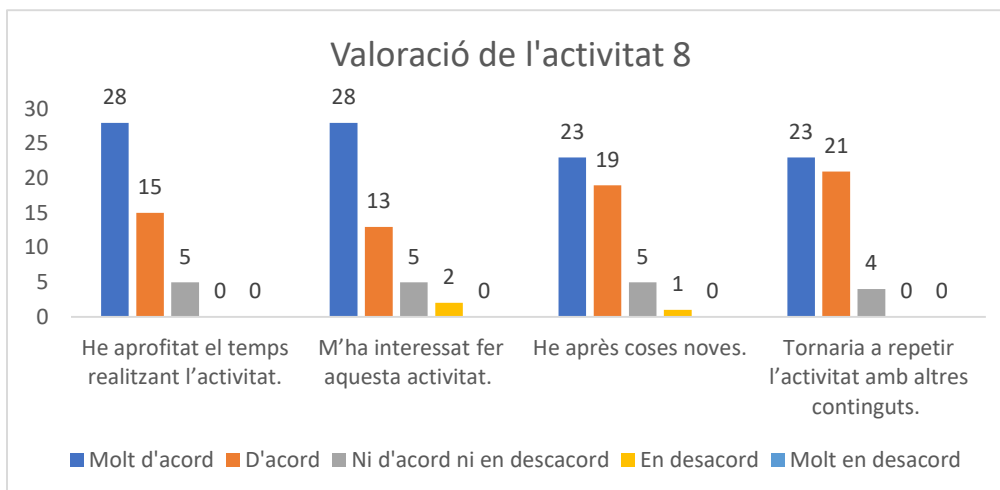
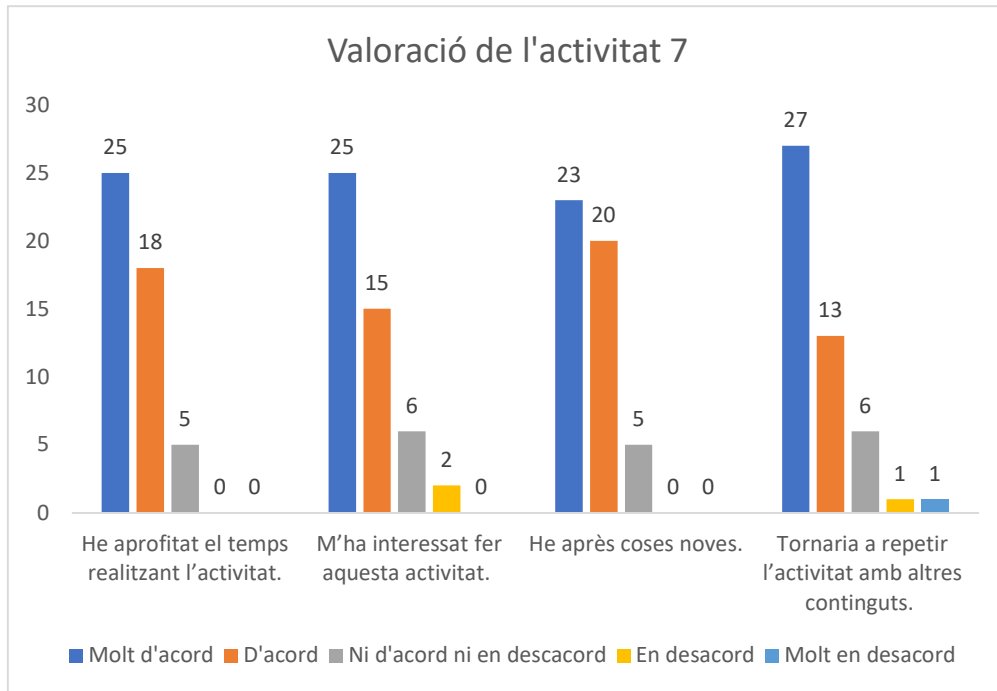
Entenc al professor o a la professora quan explica alguna cosa. *

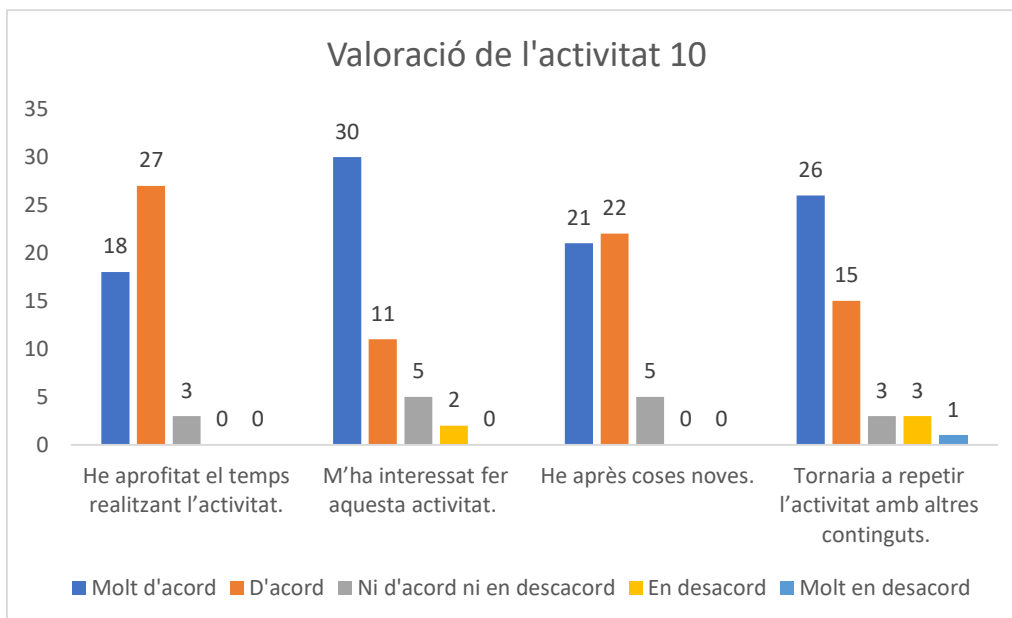
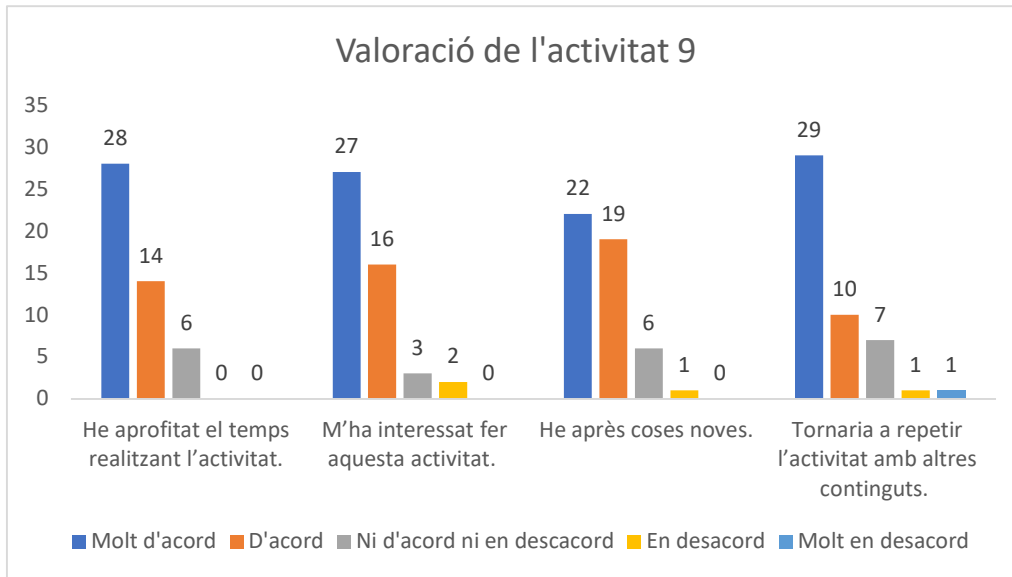
- Molt d'acord
- D'acord
- Ni en acord ni en desacord
- En desacord
- Molt en desacord

ANNEX 6: RESULTATS DELS QÜESTIONARIS A L'ALUMNAT

Treball final de grau – Juan Manuel Arjona Aguilar

Annex 7: Rúbrica d'autoavaluació posterior a la implementació a l'aula de les quatre sessions

INDICADORS		Nivell 4 (expert)	Nivell 3 (avançat)	Nivell 2 (aprenent)	Nivell 1 (Novell)
METODOLOGIA	Les activitats i les propostes permeten la interacció entre iguals.	Les activitats i les propostes fomenten activament la interacció entre iguals. Es promouen dinàmiques de col·laboració profundes i objectius compartits. La interacció és constant.	Les activitats i les propostes estan dissenyades per promoure una interacció significativa entre iguals. Els estudiants treballen i col·laboren en grups petits o parelles. Es fomenta la discussió i l'intercanvi d'idees.	Les activitats i les propostes permeten certa interacció entre iguals, però aquesta pot ser limitada o superficial. Hi ha oportunitats per al treball en grup o en parelles, però la col·laboració no sempre és present. Els estudiants prefereixen treballar més de manera individual.	Les activitats i les propostes ofereixen poques oportunitats per a la interacció entre iguals. La major part del treball és individual i les interaccions són esporàdiques. Les activitats no estan dissenyades per promoure activament la interacció entre els estudiants.
	Tenen sentit des del punt de vista de l'alumnat.	Les activitats són altament rellevants i significatives per a l'alumnat. Son contextualitzades en situacions que motiven i impliquen profundament l'alumnat. Se'ls dona veu i participació en la execució de les activitats, afavorint un aprenentatge autònom.	Les activitats són generalment rellevants per a l'alumnat i sovint estan relacionades amb els seus interessos. Hi ha un esforç per contextualitzar els continguts en situacions realistes. L'alumnat entén l'aplicació dels coneixements i habilitats adquirides, tot i que potser no sempre veu una connexió directa amb la seva vida quotidiana. L'alumnat pot donar retroalimentació i influir en les activitats.	Les activitats tenen certa rellevància per a l'alumnat, però la connexió amb els seus interessos és ocasional o superficial. Les activitats poden ser útils, però sovint no es presenten en contextos que l'alumnat consideri importants o interessants. La justificació de les activitats és clarament explicada pel docent, però l'alumnat pot tenir dificultats per veure la seva aplicació en situacions reals.	Les activitats tenen poca rellevància per a l'alumnat. Son majoritàriament teòriques, desconnectades dels interessos de l'alumnat. No es contextualitzen en situacions que es considerin importants. L'alumnat pot sentir-se desmotivats i desconnectats del procés d'aprenentatge.
CONTINGUTS	Els continguts de les propostes i activitats tenen en compte la igualtat de gènere.	Els continguts de les propostes i activitats estan dissenyats de manera proactiva per promoure la igualtat de gènere. S'integren exemples i referents de tots dos gèneres en totes les disciplines. Les activitats inclouen discussions sobre la igualtat de gènere i fomenten una perspectiva crítica sobre les qüestions de gènere. Es proporcionen oportunitats per a l'alumnat de tots els gèneres per participar equitativament.	Els continguts de les propostes i activitats consideren la igualtat de gènere de manera consistent. S'assegura una representació equilibrada de gèneres en exemples. Les activitats inclouen elements que promouen la consciència sobre la igualtat de gèneres. Es fomenten discussions sobre la igualtat de gènere i es promouen pràctiques que assegurin la participació equitativa de tot l'alumnat.	Els continguts de les propostes i activitats tenen en compte la igualtat de gènere de manera parcial. Hi ha una poca representació de gèneres en els exemples i referents. Es fan alguns esforços per evitar estereotips de gènere, però no sempre són consistents. Les discussions sobre la igualtat de gènere es fan de manera esporàdica i no s'assegura que les activitats promoguin la participació equitativa de l'alumnat.	Els continguts de les propostes i activitats no tenen cap consideració per la igualtat de gènere. Els exemples i referents poden estar esbiaixats cap a un gènere i es poden perpetuar estereotips de gènere. No es fan esforços explícits per promoure la igualtat de gènere i les discussions sobre aquesta qüestió són inexistentes. La participació de l'alumnat pot no ser equitativa.

Treball final de grau – Juan Manuel Arjona Aguilar

	El llenguatge i les imatges emprades tenen en compte la igualtat de gènere.	El llenguatge i les imatges emprades en les activitats estan dissenyats per promoure la igualtat de gènere. El llenguatge és inclusiu, evita qualsevol tipus d'estereotip de gènere i fa servir terminologia que reflecteix la diversitat de gènere. Les imatges representen equitativament tots els gèneres. Es revisa regularment el material per assegurar que es manté aquesta equitat.	El llenguatge i les imatges emprades en les activitats consideren la igualtat de gènere de manera consistent. El llenguatge és majoritàriament inclusiu i s'eviten la majoria d'estereotips de gènere. Les imatges inclouen representacions de tots els gèneres en diversos rols, assegurant una bona representació i evitant els estereotips més comuns. Hi ha un esforç conscient per mantenir aquesta pràctica, tot i que pot no ser perfecta.	El llenguatge i les imatges emprades en les activitats tenen en compte la igualtat de gènere de manera parcial. Es fa algun esforç per utilitzar un llenguatge inclusiu, però encara poden aparèixer estereotips de gènere de manera ocasional. Les imatges poden mostrar una certa diversitat de gènere, però potser no de manera consistent ni equilibrada. Hi ha consciència sobre la importància de la igualtat de gènere, però la implementació pot ser irregular.	El llenguatge i les imatges emprades en les activitats no tenen cap consideració per la igualtat de gènere. El llenguatge pot contenir estereotips de gènere o ser excloent. Les imatges poden estar esbiaixades cap a un gènere. No hi ha un esforç conscient per promoure la igualtat de gènere a través del llenguatge i no es revisa el material amb aquest propòsit.
	Es té present el treball sobre drets humans.	El treball sobre drets humans està completament integrat en totes les activitats i propostes. Els continguts aborden els drets humans, incloent exemples històrics, així com perspectives globals. Es fomenten discussions crítiques i reflexives sobre la defensa dels drets humans.	El treball sobre drets humans està ben integrat en la majoria de les activitats i propostes. Els continguts inclouen referències explícites als drets humans i es presenten casos rellevants per il·lustrar els conceptes. Els estudiants participen en activitats que promouen la comprensió i el respecte pels drets humans, incloent debats i projectes de recerca.	El treball sobre drets humans és present de manera ocasional en les activitats i propostes. Els continguts poden incloure mencions als drets humans, però no són un focus principal. Es fan alguna activitat per promoure la importància bàsica dels drets humans. Els estudiants tenen oportunitats limitades per discutir i reflexionar sobre els drets humans,	El treball sobre drets humans és inexistent en les activitats i propostes. Els continguts rarament aborden els drets humans i no hi ha un esforç consistent per integrar aquest tema. Les activitats no inclouen discussions sobre els drets humans.
	La dificultat de les activitats o propostes que es presenten és adequada a la diversitat de nivells i ritmes de l'alumnat.	Les activitats i propostes estan dissenyades amb un alt grau de personalització per adequar-se a la diversitat de nivells i ritmes de l'alumnat. Es fa un seguiment continuat i s'ajusten les activitats en temps real per assegurar que tots els estudiants puguin progressar al seu propi ritme.	Les activitats i propostes tenen en compte la diversitat de nivells i ritmes de l'alumnat de manera consistent. Es realitzen ajustos regulars basats en l'avaluació formativa per assegurar que la majoria dels estudiants estan treballant a un nivell adequat de dificultat.	Les activitats i propostes consideren la diversitat de nivells i ritmes de l'alumnat de manera parcial. Es fan alguns ajustos per adaptar la dificultat, però aquests poden ser generals i no específics per a cada estudiant. Alguns estudiants poden trobar les activitats massa fàcils o massa difícils.	Les activitats i propostes tenen poca consideració per la diversitat de nivells i ritmes de l'alumnat. Les activitats són uniformes i no es fan ajustos per adaptar-se a diferents necessitats. La dificultat de les activitats pot ser inapropiada per a molts estudiants, generant frustració o manca de motivació.
ACTITUD	La presentació de les activitats és ordenada.	La presentació de les activitats és molt ordenada i coherent. Els materials estan clarament estructurats amb seccions ben definides, instruccions	La presentació de les activitats és ordenada i coherent. Els materials estan estructurats amb seccions ben definides, instruccions detallades i fàcils de seguir. Les	La presentació de les activitats és poc ordenada i coherent. Els materials estan estructurats amb seccions poc definides, instruccions bàsiques i	La presentació de les activitats és desordenada i no és coherent. Els materials no estan estructurats amb seccions definides, instruccions detallades i fàcils de

		detallades i fàcils de seguir. Les activitats segueixen una seqüència lògica i progressiva, i es proporciona una visió general i un resum clar al final. Els materials estan accessibles i ben organitzats.	activitats segueixen una seqüència lògica i progressiva. Els materials estan accessibles i ben organitzats.	difícil de seguir. Les activitats segueixen una seqüència poc lògica i progressiva. Els materials estan mal organitzats.	seguir. Les activitats segueixen una seqüència il·lògica. Els materials no estan accessibles i estan desorganitzats.
El llenguatge amb el que es dirigeix a l'alumnat és adequat.	El llenguatge utilitzat és completament adequat per a l'alumnat, tant des del punt de vista de la claredat com del respecte i d'inclusió. S'utilitzen termes comprensibles i apropiats per a l'edat i el nivell dels estudiants. El llenguatge és motivador, respectuós i inclusiu.	El llenguatge utilitzat és majoritàriament adequat per a l'alumnat. Les instruccions són clares i comprensibles, i el llenguatge és respectuós i inclusiu. Tot i que pot haver-hi alguna ocasió en què els termes no siguin completament apropiats per a tots els estudiants, en general el llenguatge és efectiu per comunicar-se amb l'alumnat.	El llenguatge utilitzat és adequat en la major part, però pot contenir termes que no són completament comprensibles per a tots els estudiants o que no són totalment inclusius. Hi ha un esforç per ser respectuós i clar, però no sempre s'aconsegueix. Pot ser necessari ajustar alguns aspectes del llenguatge per millorar la seva efectivitat.	El llenguatge utilitzat és sovint inadequat per a l'alumnat. Pot contenir termes confusos o inapropiats per al nivell i l'edat dels estudiants, i pot no ser inclusiu ni respectuós. Les instruccions poden ser difícils de seguir i el to pot no ser motivador.	
Resol els comentaris o els dubtes de l'alumnat.	El docent resol els comentaris i els dubtes de l'alumnat de manera immediata i exhaustiva. Proporciona explicacions clares i detallades que aborden completament les inquietuds dels estudiants. A més, fomenta un entorn on els estudiants se senten còmodes fent preguntes, i utilitza les seves respostes com a oportunitats d'aprenentatge per a tota la classe.	El docent resol la majoria dels comentaris i dubtes de l'alumnat de manera clara i oportuna. Proporciona explicacions adequades i es pren el temps necessari per assegurar-se que els estudiants comprenen les respostes. Encara que la resposta pot no ser sempre immediata, el mestre crea un ambient de confiança on els estudiants se senten còmodes fent preguntes i sap com tornar a les qüestions pendents.	El docent resol alguns comentaris i dubtes de l'alumnat, però les respostes poden no ser sempre completes o totalment clares. Pot abordar les qüestions més urgents o fàcils, deixant algunes preguntes sense respondre adequadament. Els estudiants poden sentir-se desanimats a fer preguntes si no obtenen respostes satisfactòries amb regularitat.	El docent té dificultats per resoldre els comentaris i dubtes de l'alumnat de manera efectiva. Les respostes sovint són incompletes, poc clares o no aborden realment les preocupacions dels estudiants. Hi ha una manca de seguiment i els estudiants poden sentir-se frustrats o desanimats a fer preguntes.	

Basat en la graella de Fundació Solidaritat UB (2013). *Instrument per l'avaluació de la pràctica docent.*

<https://competenciesiepd.blog.pangea.org/files/2013/09/Instrument-davaluaci%C3%B3-de-la-pr%C3%A0ctica-docent.pdf>

Annex 8: Resultats de l'alumnat a l'activitat final d'avaluació a través de l'eina Kahoot!

Activitat 10. Què en saps de "La plaça del Diamant"?													
Kahoot! Summary													
Alumnes	P1	P2	P3	P4	P5	P6	P7	P8	P9	P10	Notes finals		
1	1	1	1	1	1	0	0	1	0	1	7		
2	1	1	0	1	1	1	0	1	1	1	8		
3	1	1	1	0	1	1	0	0	0	1	6		
4	1	1	1	0	1	0	0	1	0	1	6		
5	1	1	1	1	1	0	1	0	1	1	8		
6	1	0	1	1	1	0	0	1	1	1	7		
7	0	0	1	0	1	1	0	1	1	1	6		
8	1	1	0	0	1	0	0	1	0	1	5		
9	1	1	1	1	1	0	1	0	0	0	6		
10	1	1	0	1	1	0	0	0	1	1	6		
11	1	1	1	1	1	1	0	1	0	0	7		
12	1	1	0	0	1	0	0	1	0	1	5		
13	1	1	1	0	1	0	0	1	1	0	6		
14	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	6		
15	1	0	0	1	1	0	0	1	1	0	5		
16	1	1	0	1	1	0	0	0	0	0	4		
17	0	0	1	0	1	0	0	1	1	0	4		
18	1	1	0	0	1	1	1	0	0	1	6		
19	1	1	0	1	1	0	0	0	0	0	4		
20	1	1	1	0	1	0	0	0	0	0	4		
21	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10		
22	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10		
23	1	1	1	1	1	0	0	1	1	1	8		
24	1	0	1	1	1	0	1	1	1	1	8		
25	1	1	1	1	1	1	0	1	1	0	8		
26	0	1	1	1	1	0	0	1	1	1	7		
27	1	1	1	1	1	1	0	1	0	1	8		
28	1	1	1	1	1	1	0	1	0	1	8		
29	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	9		
30	1	1	0	1	1	0	0	1	1	1	7		
31	1	1	1	1	1	1	0	1	0	0	7		
32	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	9		
33	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10		
34	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	9		
35	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	9		
36	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	9		
37	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10		
38	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	9		
39	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	9		
40	1	1	1	1	1	1	0	1	0	1	8		
41	1	1	1	1	1	0	1	1	0	1	8		
42	1	1	1	1	1	1	0	1	1	0	8		
43	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10		
44	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10		
45	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	8		
46	1	1	1	1	1	0	0	1	0	1	7		
47	1	1	1	1	1	1	0	1	0	0	7		
48	1	1	1	1	1	0	0	1	0	1	7		